

LOEK BERGSMA

N E L V A N D E R V L I S

LOEK BERGSMA

LOEK BERGSMA

EEN BOEK VOOR OUDERE MEISJES

DOOR

NEL VAN DER VLIS

UITGAVE VAN J. H. KOK N.V. TE KAMPEN 1933

BANDVERSIERING DOOR B. S. CLAUS

DE trein zette zich langzaam in beweging. Loek Bergsma strekte haar beenen ver voor zich uit en keek door het raampje naar buiten.

Daar ga ik dan, lachte ze, om gekeurd te worden! En nu moet ik eerst eens goed bedenken, of ik mijn vertelling nog weet!

Ze steunde haar elleboog naast het raampje en tuurde naar de voorbijvliegende heidevelden.

Ja, ja, ze wist het nog wel.

Als dit nu lukt, verlangde ze, en ik word benoemd in Boschwijk, dan zullen al die lange maanden gauw genoeg vergeten zijn.

Om haar mond trok een verdrietige trek. Het was een tegenvaller geweest, toen Dr. Zeilstra haar, na het Kweek-examen, verboden had aan 't werk te gaan, omdat de jaren op school haar zwakke gezondheid geen goed gedaan hadden.

Hoeveel maanden was ze nu thuis geweest, berekende ze. Meer dan acht. Stien en Wil waren allang aan 't werk en Fré viel telkens tijdelijk in. Maar nu was al dat leed geleden. Ze had wel kans in Boschwijk, het was maar voor tijdelijk en oom Joost had een goed woordje voor haar gedaan.

Wat gezellig, als ze 's avonds eens kon aanloopen bij tante Han en oom Joost, dan voelde je je niet zoo eenzaam op dat vreemde dorp.

Loek vouwde de handen om haar knieën. Ik doe, of ik die betrekking al heb, bestrafte ze zichzelf. Het kan best alles mis gaan

Ze tuurde door het raampje naar buiten.

Wat stopte die trein vaak

Zou ze zoo langzamerhand niet eens opschieten?

Met een schok stónd de trein.

Vlug boog ze zich uit het raampje, was het hïer al? Dook dan snel terug. Hè nee, vervelend, nou kreeg ze gezelschap, had ze maar niet uitgehangen, dan zou niemand het in zijn hoofd gekregen hebben, juist in deze coupé te stappen.

Kon je natuurlijk weer kaarsrecht op gaan zitten, hoefde je er niet aan te denken eens heen-en-weer te loopen, kon je ook moeilijk uit het raampje gaan hangen.

De deur werd opengehaald en een jongen — van een behoorlijke lengte, merkte ze, ondanks haar verstoordheid nog op — stapte binnen en ging in de aller-erste hoek zitten.

Loek zat allang in het andere hoekje, klein en smal in haar dunne, witte zomerjurk, met blauwe bloempjes bezaaid, en tuurde maar weer naar buiten.

Na een tijd keek ze de coupé in. De jongen had een boek genomen en leek er in verdiept.

Gek, dacht ze, dat je zoo zwijgend tegenover elkaar kan zitten in zoo'n kleine ruimte, dat je niets, totaal niets van elkaar weet en daarom, alsof het vanzelfsprekend is, niets tegen elkaar zégt ook.

Op dat oogenblik keek de jongen op uit zijn boek en ving haar blik.

Ze zag plotseling diep in een paar groote, bruine oogen, waarin heel fijntjes iets lachte.

„Ik weet zeker, dat ik uw gedachten doorgrond,” zei hij met een stem, die vreemd donker klonk in de coupé vol warme zomerzon.

„Dat zal nog te bezien staan,” antwoordde Loek strijdvaardig, ook met een lach.

Hij leunde gemakkelijk achterover en sloeg zijn lange beenen over elkaar.

„U dacht,” en wéér lachte er iets in zijn oogen, „dat we hier zoo dwaas zitten, zonder wat te zeggen.”

„Wel zooiets,” bekende ze, „maar er wás ook niets te zeggen, u kon moeilijk gaan vertellen, dat het warm is voor de tijd van 't jaar, want daar ben ik natuurlijk allang van doordrongen bovendien, u zat zoo verdiept te lezen.”

Hij schoof het boek een eindje van zich af.

„Laat ik me eerst behoorlijk voorstellen,” vond hij, „dit is zoo'n hevige boemel, ik denk, dat we nog wel een poosje van elkaars gezelschap genieten zullen Lokhorst, Dolf Lokhorst.”

„Loek Bergsma,” zei ze. „Is het nog ver naar Boschwijk?”

„Moet u naar Boschwijk? Dat treft, ik ben precies hetzelfde van plan. Neen, het is niet ver, een half uurtje nog.”

„Als u in Boschwijk bekend bent, weet u misschien de school van mijnheer Van Zetten wel. Ik moet er proefles geven!”

„Zoo, zoo, een reuze onderneming, is 't niet? Voor het eerst?”

„Ja,” zei ze, en keek voor zich uit.

„Van Zetten is een geschikte baas,” vertelde hij, „een aardige, joviale kerel. Daar hoeft je niet bang voor te zijn!”

„Ik ben niet bang,” glimlachte Loek. „Wóónt u in Boschwijk?”

„Mijn ouders tenminste. Ik studeer voor dominee.”

Ze keek naar hem en ze dacht: Wat wonderlijk, dat ik nu opeens zooveel van dien jongen weet — en hij van mij. Nu weet ik, dat hij Dolf heet en voor dominee studeert; ik weet zelfs, dat er een rimpel trok tusschen zijn wenkbrauwen, toen hij dat vertelde.

Ze praatten nog wat, hij legde haar één en ander uit over Boschwijk, en Loek voelde zich daar al een bekende worden. Klokslag tien uur stonden ze samen op het kleine perron.

„U moet die kant uit,” wees hij, „vlak om die hoek ziet u het bord.”

„Dank u wel!” zei Loek en knikte.

Met een zwaai van zijn hoed was de jongen in de andere straat verdwenen. Ze ging op weg. Het was stil in de straat, waar ze liep. Een enkel kereltje klotste op zijn klompjes voorbij. Hier was de hoek, nu moest ze rechts, o ja, daar had je 't! Ze ontdekte een vér vooruitstekend bord: „School”, een eindje verder het pathetische: „Dank U”!

Ze klom de twee kleine tredjes op en trok aan de bel.

Een jongen deed open en bracht haar in een kamertje, links van de deur, waar een lange, grijze heer opstond en haar vriendelijk verwelkomde.

„Mijnheer Van Zetten, Hoofd van de school. Juffrouw Bergsma, nietwaar?”

Ze knikte. Het „juffrouw” klonk haar wonderlijk in de ooren.

Achter het Hoofd der school aan, stapte ze de gang door tot de eerste klas! Mijnheer Van Zetten hield hoffelijk de deur voor haar open en het volgend oogenblik keek Loek in een aantal kindergezichten. Dán opeens onthutste ze van hetgeen zich daarachter bevond!

Twee dikke boeren en één magere, respectievelijk gekleed in twee lustere, glimmende jasjes en één slipjas met hevige punten, zaten kaarsrecht achter de laatste bank, geen spier van hun gezicht vertrekkend.

„Wat een sloome duikelaars,” kritiseerde Loek onmiddellijk, „of zouden ze niet kunnen lopen?”

Intusschen stapte ze regelrecht op de barricade los.

De grootste, met de slipjas, stond nu toch op en nam het woord.

„Naar we begrijpen, juffrouw, ben u om zoo te zeggen, de onderwijzeres, die komen zou. Wij”, hij gebaarde naar de lustere jasjes, „zullen luisteren, het Hoofd der school zal u verder alles uitleggen.”

Hij zuchtte even, — het was ook wel een lange zin, voor iemand, die gewend is weinig te zeggen, — en zakte weer neer op de stoel. De lustere jassen hadden even naar hun voorganger gestaard, dan zagen ze weer recht voor zich uit. Mijnheer Van Zetten hielp haar op dreef.

„Hebt u al bedacht, wat u vertellen wilde, juffrouw? Ik zal met de kinderen beginnen en zingen, dan kunt u uw gang gaan.”

„Van Naäman de Syriër,” zei Loek, „is dat goed?”

Mijnheer Van Zetten glimlachte onmerkbaar om haar vertrouwelijk toontje.

„Nog nooit in betrekking geweest,” stelde hij vast. „Dit wordt zeker uw eerste school, als 't in orde kwam?”

„Ja,” knikte Loek en dacht: hoe weet hij dat?

Toen had ze al haar aandacht noodig bij wat volgde.

Mijnheer Van Zetten bad een eenvoudig, kinderlijk gebed, bad ook om steun voor haar, die gekomen was, om hier te werken, een moeilijk werk misschien, dat met Gods hulp iets goeds zou kunnen zijn.

Het gaf Loek een groot gevoel van rust en toen de kinderen gezongen hadden, ging ze zitten op de hooge stoel voor de klas, vergat de luisteraars achterin en begon haar vertelling.

En terwijl de kinderen naar haar opkeken met luisterende oogen en geheven hoofden, voelde Loek al dadelijk, ze te hebben, wat haar vertelling meer diepte en innigheid gaf.

Onder een doodsche stilte kwam tenslotte het verhaal

van Gehazi, die begeerde, wat hij niet bezitten mocht. Er hing een spanning over de kindergezichten, om wat volgen moest. Gerustgesteld zuchtte er één, toen Gehazi zijn verdiende loon gekregen had, maar achter in het lokaal zag Loek, hoe een fijn, blond meisje stilletjes een traan wegveegde, toen Gehazi, melaatsch voor zijn leven, bij Eliza vandaan ging.

Maar na de vertelling drong de aanwezigheid van de drie hoorders, plus de hoofdonderwijzer, weer volkomen tot haar door. Ze wist, dat ze nu een rekenles te geven had en zocht naar het bordkrijt.

Waar ter wereld borgen ze hier hun krijtjes?

En toen opeens schoot er een vingertje de lucht in en voor Loek vragen kon, wat er was, riep een stemmetje: „Daar, juffrouw, in dat bakkie . . . !”

Mijnheer Van Zetten lachte even en knikte bemoedigend naar Loek.

Maar het hinderlijk gevoel, van op zicht te zijn en gekeurd te worden, bleef haar het verdere van die morgen bij, hoezeer ze haar best deed 't te vergeten. De bestuursleden achter in de klas maakten geen enkele opmerking. De grootste hief zich soms wat hooger op de, voor zijn gevoel, vervelend zachte kussenstoel. Verder zaten ze zwijgend en kèken.

Om half twaalf stond mijnheer Van Zetten op.

„Nu is het wel genoeg geweest, juffrouw, komt u om drie uur maar even naar de uitslag hooren.”

Loek drukte handen, knikte naar de kinderen en stond op de gang.

De keuring is aan u, mijne heeren! lachte ze, eenmaal buiten het lokaal. Waar zou oom Joost ergens huizen, ik zal maar es op zoek gaan!

In de vijfde klas zag ze zijn hoofd boven het ruitje uit. Ze tikte.

„En?“ informeerde hij hartelijk, „ik heb al minstens tien maal naar je uitgekeken, hoe is het gegaan?“

Ze keek naar zijn bruinverbrand gezicht en vroolijke oogen.

„Ik weet het niet, 't vertellen vond ik wel fijn, maar de rest“

„Ik zal es speuren naar de stemming, Loek, dan vertel ik je die, als ik thuiskom, wou je de weg weten? Links om, eerste zijweg rechts, derde huis, je vindt het wel, hè?“

„Natuurlijk,“ wuifde Loek, „speurt u góéd, ik ben zoo nieuwsgierig, tot ziens dan!“

Na vijf minuten bereikte ze de eerste zijweg rechts en zag al van verre het alleenliggende huisje, waarlangs een groenwordende wingerd zijn blaadjes wapperen liet op de voorjaarswind.

En toen stond tante Han al op het smalle tuinpaadje, stak haar hand uit en verwelkomde haar hartelijk.

„Vertel gauw alles, Loek, kom binnen. Ik ben onder al mijn werk door, steeds met je bezig geweest.“

Binnen, in de uitgebouwde tuinkamer, vertelde Loek haar wederwaardigheden.

Tante Han suste Marieke, die lawaaide in de box.

„En zou je kans hebben?“

„Ik weet het niet, ik hoop 't van ganscher harte, het wordt nu toch es tijd, dat ik verdienen ga.“

Mevrouw Van Randen boog zich voorover, tilde Marieke op in haar sterke, jonge armen: „En ben je weer heelemaal beter nu? Je moeder zei de laatste keer“

„Och, moeder,“ kwam Loek wrevelig opeens, „ik ben natuurlijk allang beter, ik ben toch nooit ziek geweest.“

Mevrouw Van Randen keek naar haar donker, afgewend gezicht en gooide het gesprek op iets anders.

„Gezellig, dat je hier kunt koffiedrinken, hè! Je wilt

toch altijd graag je ervaringen eens kwijt aan den een of ander."

„Nou," vond Loek van harte en begon een spelletje met Marieke.

Om kwart over twaalf kwam mijnheer Van Randen thuis.

„Daar héb ie'm," schoot Loek oneerbiedig overeind.

„Als u iets wéét, oom?"

„Massa's," rekte die lachend, „maar ik ga me eerst behoorlijk uitkleeden."

Toen ze gezellig bij elkaar zaten, vertelde hij: „Je hebt alle kans, Loek! Er was één opmerking, je hand van schrijven schijnt niet al te best te zijn, maar je vertelling heeft de doorslag gegeven. Om drie uur moet je komen hooren."

„U bent zoo'n hevige optimist, oom, ik maak me toch niet blij voor niets?"

„Nee, werkelijk Loek, ik heb het onder vier oogen gevraagd en 't is in orde. Niets laten merken, denk er om! En zeg, Han, gaan we nu haast eten? Of moet mijn arme maag maar honger lijden, omdat er toevallig zoo'n nicht is komen overwaaien?"

Er zat die middag een stralende Loek aan tafel, die haar fantasie vrij spel liet en het eene voornemen na het andere verwierp, wat de inrichting van haar school-lokaal betrof.

„Dan moet ik nog op zoek naar een kosthuis," bedacht ze opeens. „Weet u iets geschikts, tante?"

„Ja, ik weet wel wat, als je 't niet te klein vindt, het kamertje boven, je kunt zooveel beneden zijn, als je wilt."

„Hier?" vroeg Loek ontsteld.

„Wat dan?" lachte oom Joost, „had je verhevener plannen, nicht?"

„Natuurlijk niet, maar ik dacht, dat u, dat tante, nee, ik dacht"

„Je moet maar zóó denken,” zei tante Han toen hartelijk, „dat onze deur voor jou wijd open staat.”

„Als je dit maar begrijpt,” sloeg oom Joost met zijn stevige vuist op de tafel, „dat ik geen seconde last van je hebben wil, of ik kogel je die deur weer uit.”

„Joost,” informeerde tante Han, met een lach, die haar jonger maakte, „wanneer ga jij je verstand eens gebruiken? Jij, vader van zoo'n groote dochter al?”

Toen trok oom Joost een gezicht, dat zelfs tante Han van hem nog niet had meegemaakt.

's Middags om drie uur belde Loek voor de tweede maal aan de school van den heer van Zetten.

Dezelfde jongen van die morgen bracht haar in het personeelkamertje. Rond het vierkante, kleine tafeltje zaten de drie boeren weer. Mijnheer Van Zetten stond op en gaf haar een stoel.

Wat zit ik hier gek, dacht Loek nog.

„Uw proefles was in orde, juffrouw Bergsma,” begon mijnheer Van Zetten, „u kunt Maandag komen, dan zeg ik u verder alles, wat u weten moet.”

Loek knikte dankbaar en vroeg zich af, of ze nog wat zeggen moest, die boer met de slipjas bleef haar zoo star zitten aankijken. Zie je wel, hij stond op. Ze schoot wat rechter op haar stoel en bereidde zich voor op een of andere grappige toespraak.

„Juffrouw,” zei de boer eenvoudig, „ik wou u nog één ding zeggen, en dat is dit: Of u maar altijd zoo vertellen wilt als vanochtend, dat was mooi, juffrouw, dat laatste stuk, dat God altijd onze zonden vergeven wil, dat hij ook de zonde van Gehazi nog vergeven wou.”

Hij stak zijn hand uit.

Loek voelde de hare klein en nietig in zijn groote,

sterke. Iets in haar schaamde zich om haar lachlust, haar verholten spot.

„Ik hoop, juffrouw, dat u van de Bijbelles altijd véél werk blijft maken, want dat is voor mij één van de voornaamste dingen.”

Toen Loek weer buiten liep, stond ze stil op de breede weg en keek om zich heen. Achter het dorp lag de hei en het hoge dennenbosch. Ze wist het wel.

Maar ze stond stil en dacht aan den boer, aan zijn woorden, aan de taak, die hij haar had opgelegd.

De boer, die ze heimelijk had uitgelachen, bespot. Waarom dan? Om wien ze zich in stilte had vermaakt en die nu dit tot haar zei.

Wat heb ik kinderachtig en verwaand gedaan, vond ze, de weg gaande naar het huis van tante Han. Alsof het er ook maar in de verste verte opaan komt, of je een boer bent met een slipjas, ja, dan nee, als je zò eerlijk en open kan zijn.

II. HET NIEUWE LEVEN.

MET een volgepakte koffer stoomde Loek naar Bosch-
wijk, nagewuifd door de heele familie Bergsma.
Toen ze niets meer onderscheidde, liet ze zich
zakken in het hoekje en maakte lachend het pakje open,
dat vader haar 't laatste oogenblik had toegestopt.

Natuurlijk, glimlachte Loek, dat was wat voor vader.

Ze wikkelde het papier los en hield een sobere, fijne
teekening in haar handen: een eenzaam, klein konijntje,
dat met verwonderd vragende oogen in een sneeuw-
landschap rondkeek.

Wat mooi, genoot ze, zou vader dit gezien hebben,
van de winter misschien? Als ik dit op mijn kamertje
hang bij tante Han, zal het zijn, of er toch iets moois
van thuis is meegekomen!

Ze pakte het weer in en keek door het raampje naar
buiten. Het zou wel vreemd zijn van huis te wezen.
Haar oogen dwaalden de leege coupé rond, rustten op
de volle koffer.

Volgende week, maakte ze plannen, ga ik weer les
nemen in de stad; wat zit ik er nu dicht bij. Ik zal
heel hard gaan werken, er is deze maanden al zóóveel
tijd verloren gegaan. En 't moet wel lukken. Wiskunde
was mijn beste vak. Wat zal ik heerlijk veel tijd
hebben, 's middags na half vier en 's Zaterdagds de
heele dag!

Als vader en moeder het wisten, dacht ze even,
maar verduwde dat. Onzin, je vader en moeder waren
altijd onnoodig bezorgd, ze zou wel laten zien, dat het

gemakkelijk kon. Als ze eenmaal bezig was, vertelde ze het wel. Je moest toch iets bereiken in je leven! —

De trein stopte weer. Hier, herinnerde ze zich, is het station, waar die jongen instapte, ja, die jongen, die zoo donker keek, toen hij over zijn werk praatte

Ze zat lang voor zich uit te kijken en dacht aan haar eigen werk, dat ze met zooveel moed en blijdschap beginnen wilde.

Tegen éénen bereikte ze Boschwijk. Ze had de tijd van aankomst niet geschreven. Vlug liep ze het korte eind.

Bij het huis der Van Randens gekomen, duwde ze zachtjes de tegen 't slot staande voordeur open, ging de gang door en stak haar hoofd om het hoekje. „Eet smakelijk allemaal!”

„Nee maar,” liet mijnheer Van Randen zijn geheven vork onmiddellijk zakken, „daar heb je zoowaar onze nicht en huisgenoot, kan jij niet behoorlijk schrijven, dochter?”

„De inkt was weg,” lachte Loek, „bent u bang voor uw portie? Dag tante, wat kom ik op een schandelijke tijd, is 't niet?”

„Kom gauw zitten,” schoof mevrouw Van Randen een stoel bij, „we zijn nog maar pas begonnen en je oom is dik genoeg, maak je niet bezorgd. Lientje, wil je even een bord uit de kast geven?”

Lientje Verdun, de hit der Van Randens, was een lang, mager kind.

Om een smal, armoedig gezichtje piekten wat sluke haar-slierten, haarmagere, hoekige schouder-tjes bogen naar voren.

Het kind zat alweer, na even verlegen geknikt te hebben en at, zonder op te zien, verder.

Na tafel trok Loek met haar koffer naar boven en borg haar goed in de kast, zette hier en daar wat mee-gebrachte vaasjes neer en bekeek het geheel. Zoo, vond ze tevreden, nu lijkt het toch een beetje op thuis.

Het allerlaatst haalde ze de teekening te voorschijn en zocht er de geschiktste plaats voor. Ja, daar, links van het raam. Nóg eens keek ze keurend het kamertje rond. Het raam was grooter dan thuis. Dat was wel fijn, je zou er goed bij kunnen werken, met dat tafeltje er voor.

Toen alles naar haar zin was, ging ze de trap af naar beneden.

Ze vond mijnheer Van Randen bezig met een stapel schriften en haar tante in de kamer aan de straat.

„Is de zee hier ver vandaan,” vroeg ze, „loopen gaat zeker niet?”

„Nee, dat 's te ver, met de fiets is het twintig minuten, als je de mijne wilt, ga je gang, hoor!”

„Graag,” antwoordde Loek dankbaar, „ik wil de omtrek es verkennen.”

Geen vijf minuten later peddelde ze de straatweg over. De straatweg, met de hooge boomenrijen aan beide zijden, het bosch en de hei daarachter!

Een ideaal oord, vond Loek en trapte steviger aan. Na die dag met de Kweek was ze nooit meer aan zee geweest. Een genót zou het zijn!

Ze boog dieper over het stuur en was in een kwartier bij het dorp.

Nu nog links om, daar had je het hobbelige keienpad al, dat naar zee leidde.

De zee! De zee — en de zon op het water, als een weg naar onbekende verten! Aan beide zijden strekte zich een grasveld, met prikkeldraad van het pad gescheiden. Ze zette de fiets er tegen aan, klom over de afrastering, strekte zich lui uit in het gras, en keek lang over het zonbelichte water.

Die ándere keer, peinsde ze, toen we zoo met ons allen lagen en opkeken naar de hooge lucht. Wat lijkt het

lang geleden, we waren nog op school. Nu is alles opeens veranderd, nu gaan we zélf het leven in.

Als Fré hier was, verlangde ze. Ja Fré

Onze levens gaan een verschillende richting, hoe dicht hebben we al die jaren naast elkaar geleefd, Wil en Stien, Fré en ik wij met ons vieren en nu

Wil met Piet Aalders, Fré, die de richting van haar leven weet en Stien hoe kom je eigenlijk ooit achter Stien?

En ikzelf?

Ze zat rechter en vouwde de handen achter het hoofd.

Ik, glimlachte ze, ik ben een onbeschreven blad, ik verwacht nog álles van het leven mijn werk de kinderen en de avonden. Het zal weer zijn als vroeger, tijden van hard werken en tijden van soezend zitten, boven, voor 't raam, met het uitzicht op 't dennenbosch.

Ze zat heel stil.

Zooals het nu is, dacht ze, zoo goed en heerlijk, mijn werk op school en het ándere, is het niet te gelooven, dat het leven ooit moeilijk zal kúnnen zijn.

Moeilijk Waarom, vroeg ze zich af, moest ze nu op eenmaal aan dien jongen denken, waarom had die zoo bezwaard gekeken, toen hij sprak over zijn werk? Was er dan ooit een mooier toekomst denkbaar dan de zijne?

De zon zonk langzaam lager, de gouden schittering verinnigde tot milder glans. Ze kwam overeind, even stond ze klein en verloren op het vér-gestreckte grasveld, dan pakte ze haar fiets en begon de terugtocht.

Zoo moest het leven altijd blijven, verlangde ze, zóó heerlijk en zóó goed.

Ze keek omhoog, naar de blauwe, stille lucht tusschen de boomen door, naar het bosch, zijdelings van de weg.

En toen opeens viel haar oog op iets wits, dat door

de boomen heen schemerde. Kon daar een pracht van een villa staan? Loek's ondernemingsgeest kwam in werking, ze legde haar fiets in de droge greppel langs de weg en ging snel het bosch in.

Nee maar, bewonderde ze, dichterbij komend, wat een paleis, een lustoord, wie wonen daar in vredesnaam? Staan er letters op?

Ze kwam wat nader, las op de witte gevel, laag boven de open warande: „Windekind”.

Windekind, herhaalde ze halfluid, een kind van de wind, als ik dâar woonde! Een paradijs op aarde! En o, denk eens even, daar tusschen die dennetjes zou je een prachtig bloementableau kunnen opvoeren. Ben zou kabouter zijn en Dineke een elf. Avond moest 't wezen, erg schemerig en geheimzinnig. Dat kleine weggetje daar, zou ik gebruiken om er de

Ze had opeens het hinderlijke gevoel bekeken te worden, en zag omhoog.

Voor het raam stond een lang, slank meisje, dat verwonderd omlaag keek. Loek draaide zich om en liep terug naar haar fiets. Met een flinke afzet reed ze verder.

Jij, meisje van Windekind, benijdde ze, wat een bevoorrecht mensch moet jij wezen. Als je naar huis komt, ruischen van verre de dennen je al tegen. Je zit op zomeravonden in die lage warande en vertelt je zusjes de wonderlijkste sprookjes

Doornroosje, dat zou daar ook goed kunnen, een bosch en een prins, die door de dennerijtjes heenbreekt!

Zoo weefden Loek's fantasieën een sluier van geheimzinnigheden rond het witte huis.

's Maandags stapte Loek Bergsma welgemoed naar school. Mijnheer Van Zetten stelde haar voor aan de andere onderwijzeres, juffrouw Van Delft.

Wat een ontevreden gezicht, vond Loek heimelijk, zoo wil ik vast niet worden.

Dan stelde hij ook de onderwijzers voor, oom Joost drukte met een blijmoedig gezicht haar hand en toen stond Loek in het leege lokaal en keek es door het raam naar buiten, waar de kinderen nog op de speelplaats liepen.

Om tien voor negen ging de bel.

De een na de ander kwamen de kinderen het lokaal binnen, onderzoekend naar de nieuwe juffrouw kijkend en lawaaiend naar hun banken.

En Loek, die eigenlijk een heel ander begin had verwacht, kwam tot de ontdekking, dat ze al dadelijk beginnen moest met verbieden.

Ze herademde, toen de bel van beginnen luidde.

Die eerste morgen viel haar niet mee. Ze vertelde zichzelf, dat het kwam door al het vreemde, maar ze vocht tegen de teleurstelling.

Gelijk met oom Joost ging ze om twaalf uur naar huis. Ze hield zich opgewekt en informeerde naar al de onderwijzers.

„Die juffrouw Van Delft, oom, is die altijd zoo teruggetrokken? Ze deed zoo koel en op een afstand.”

„Ze is hier nog maar kort,” vertelde mijnheer Van Randen, „en ze reist heen en weer. Eigenlijk spreken we haar nooit, want ze verdwijnt altijd dadelijk in haar lokaal.”

Die middag trok Loek met nieuwe moed aan de gang, maar het leek, of al haar idealen haar één voor één ontglipten en er niets bleef dan een klas met draaierige, lastige kinderen.

Nog dagen lang wilde ze aan de teleurstelling niet toegeven, maar toen Nieki Kader op een middag, zijn heele gezicht met stekeltjes gezet had en juist op dat moment, Van Zetten bestraffend om het hoekje van de

deur keek, ontzonk haar het laatste restje moed en voelde ze zich verlicht, toen om half vier de bel ging.

Alleen gebleven in het leege lokaal, klom ze boven op een bank, keek om zich heen, dacht de kinderen op hun plaatsen en zuchtte. In het lokaal er naast hoorde ze juffrouw Van Delft opruimen, een vermaning geven aan een schoolblijver, dan werd het ook daar stil. Loek vouwde de handen om haar knieën en zuchtte nog eens. Juffrouw Van Delft deed de tusschendeur open.

En het ergerde Loek opeens, dat die op precies dezelfde manier en op precies dezelfde tijd openging als altijd.

„Wat zit je daar?” vroeg ze, verwonderd kijkend naar Loek's verslagen gezicht.

„Och, die heele boel hier,” viel Loek uit, „het valt me allemaal zoo tegen, ik had heel wat anders gedacht, je kunt ze nooit es laten gaan, of Van Zetten staat voor je neus”

Juffrouw Van Delft keek zonder belangstelling het raam uit en Loek kreeg het gevoel iets gekks gezegd te hebben.

Met één sprong was ze van de bank en gooide in een zwaai haar mantel om.

Hoe heb ik het in mijn hoofd gekregen, hierover te beginnen met haar? vroeg ze zich af. Iemand, die bijna nooit met me praat en me waarschijnlijk niet eens de moeite waard vindt.

„Heb je niets meer op te schrijven?”

„Nee, niks,” zei Loek uitdagend. Ze dacht: morgen wel, half negen, kwart vóór, het kan me allemaal niks schelen nu.

In de gang raapte ze een vergeten muts op, hing die aan de kapstok.

Van Nieki, wist ze.

Alle stekeltjes in de mand, foeterde ze in stilte, prächtig,

schooljuffrouw, schoolfrik, en je idealen óók maar in de mand.

„Je ziet spierwit,” vond juffrouw Van Delft met meer aandacht nu, „heb je hoofdpijn?”

„Barstend,” zei Loek, maar er was iets smalends in haar stem.

Die avond zat ze met beide handen onder 't hoofd, achter het tafeltje op de zolderkamer en staarde naar het bosch, vér voor haar.

Wat heb ik me nu toch allemaal voorgesteld en wat heb ik verwacht, tobde ze. Ik had toch mijn verstand kunnen gebruiken en begrijpen, dat het ánders moest zijn. Hoe doen ze dat dan allemaal. Stien staat toch ook voor de klas, en Wil. Worden die als juffrouw Van Delft? Ik wil het niet.

Ze zat voor het kleine raam en tobde maar verder, zocht dan de èène, dan de andere uitweg. Tot de schemer het kamertje vulde en de hoeken verdoezelde.

„Hooggeachte nicht!” riep oom Joost onder aan de trap, „als je vanavond nog thee wil hebben, wordt het meer dan tijd. Kommen sie herunter!” Loek lachte door haar tobberijen heen, blij met de afleiding en kwam met een paar vlugge sprongen de trap af.

Oom Joost, de optimist, moest toch óók zijn moeilijkheden gehad hebben, ze zou hem eens vragen . . .

Maar eenmaal beneden in de gezellige kamer kwam ze er niet toe.

Weer boven, stond ze even voor het kleine raampje, dan trok ze het leerboek vastberaden naar zich toe.

Als het dan moet, vooruit, mijn idealen dan maar over boord gegooid, morgen, mörgen zal ik wel ánders beginnen.

De dag daarop, stond Loek als een generaal voor de klas en de kinderen zaten als soldaten, ieder op zijn

eigen plaatsje, de ruggen recht, onverstoorbaar wijzend bij de woordjes in het boekje.

Wanneer het ééne kinderhoofd zich boog naar het andere, stond Loek al naast de bank en herstelde de orde.

Als er nu iemand binnenkomt, spotte ze bij zichzelf, is alles schitterend in de haak, ik ga de naam van een goeie onderwijzeres veroveren. Best! als het móet zoo . . . !

Die middag was er weer een laatkomer.

Eén van de schoolzonden, wist Loek en nam het krijtje van de lessenaar. „Te laat, Lieske, schoolblijven.”

Het kind schoof op haar plaatsje, teleurgesteld kijkend naar de juffrouw. Maar Loek regeerde bij de verste rij.

Kootje, naast Lieske, zocht uit het kastje bereidwillig en zwijgend het boekje voor haar op, maar het kind, gehoorzaam haar vingertje op de bladzij, tuurde langs de bankrand omlaag naar haar andere handje, waarin, heloranje, een kleine sinaasappel lag.

Haar hoofdje boog dieper voorover, een traan viel op het leesboekje . . .

„Lieske Ranke,” kwam Loeks stem dan op eenmaal, achter uit het lokaal, „jouw beurt, ga es verder.”

Het kind schokte recht, zocht in het boekje . . .

Loek stond al naast haar bank: „Weet je 't niet? Hoe . . .”

Maar Lieske liet haar hoofdje op de bank vallen en begon te huilen.

De kinderen, geschrokken, keken op uit de boekjes. Loek voelde de schooljuffrouw uit zich wegvallen, ze lichtte Lieske's hoofdje op: „Wat is er kindje, vertel het maar, laat me es zien, heb je daar wat? Een sinaasappel? Hoe komt die . . . ?”

„Hij was voor U,” schreide het kind, „ik heb em van moeder gekregen en toen heb ik 'm voor u bewaard en toen ben ik u gaan halen, maar d'r kwam

iemand voor het raam en die zei, dat u al lang weg was en toen ben ik te laat gekomen."

Loek legde haar hand op het blonde, krullende haar.

„Lieske, kindje, waarom zêi je 't dan niet, toen je binnenkwam?"

„Omdat u zoo kwaad keek," snikte het kind, de groote, betraande oogen naar haar opslaande.

Loek voelde het bloed naar haar gezicht stijgen, tegelijk wist ze al die luisterende kinderen vlak achter zich.

„Ga jij es verder, Kootje," beheerschte ze zich en die, blij met de onverwachte beurt, begon al: „Bord—bordje, brood—broodje . . ."

Maar Loek boog zich over het kind: „Lieske, mag ik 'm nou tòch nog hebben? Ik lust ze zoo graag, ik zal 'm op de lessenaar leggen, dan kun je 'm aldoor zien en thuis eet ik 'm pas op, zullen we dât doen?"

In de groote, blauwe oogen van het kind brak een lach door en dadelijk opstaande, legde ze de appel op de hooge lessenaar, waar die te kleuren lag als een hel-oranje vlam op de grauwe, kalige verf.

Loek was achteruit geloopt en leunend tegen de muur, hoorde ze Lieske's stemmetje weer: „U kéék zoo kwaad . . ."

„En dat zouden ze maar voor lief moeten nemen? Van mijn stemming hangt tenslotte alles af . . . Ik heb dat niet geweten . . . Maar nu ik het gezien heb, begin ik te begrijpen, wat een moeilijke taak dit is, en hoe anders dan ik gisteravond gedacht heb . . . Het gaat alles om mij, hoe ik kijk, wat ik zeg . . . En daar voegen de kinderen zich naar . . ."

Heb ik gisteren werkelijk gedacht, dat ik niets voor hen zijn kon? Nu weet ik wel beter, ik kan 's morgens al beginnen, ze met een opgewekt gezicht te ontvangen. Hoeveel zullen er niet wezen, naar wie maar al te weinig geluisterd wordt, als ze iets te vertellen hebben, of . . .

als ze van hun kleine schatten iets te geven hebben....”

Ze keek naar Lieske, die met een stralend gezichtje zat bij te wijzen en af en toe even opzag naar de sinaasappel op de lessenaar.

„En dan ben 'k nog het voornaamste vergeten, de liefde van de kinderen zelf....”

Ze liep langs de rijen, toefde even bij Lieske's bank.

Die duwde haar blonde hoofdje een oogenblik tegen haar aan, en fluisterde als een klein geheimpje: „Morgen kom ik u wéér halen!”

En Loek fluisterde even zacht terug: „Fijn zeg, dan zal ik érg goed kijken, of ik je zie.”

Het kind moest eens weten, glimlachte ze, hoe blij ik ben, dat ze me, na vandaag, tóch weer komt halen.

Later op de middag, toen de kinderen ingespannen bezig waren, een taalles van het bord op hun nieuwe schriften te maken, leunde ze tegen het raamkozijn en tuurde naar de linden op de speelplaats.

Een kinderhand is gauw gevuld, een kinderhart ook? Ik zal de schaduwkant niet gaan vergeten, maar ik begrijp nu zoo goed, dat ik het toch verkeerd gezien heb, al die tijd.

Eén van de kinderen stak een vinger op. „Ja?” vroeg ze.

„De hééle les, juffrouw?” „De hééle les,” lachte Loek, „en als jullie 't heel mooi gedaan hebben, gaan we straks misschien nog even voorlezen.”

Al de dertig kinderhoofden hieven zich met een ruk naar de juffrouw achter in de klas, en er was zóóveel blijde verwachting in al de verschillende oogen, dat ze nóg eens bevestigend knikte. Met inspanning werkten ze dan weer verder. Loek keek naar de gebogen hoofden, er waren veel blonde bij, een enkele donkere maar. En terwijl ze stond en neerzag op al de kinderen, aan haar zorgen toevertrouwd, kwam er zóóiets zachts

en gelukkig in haar, dat ze in een vreemde ontroering even de oogen sloot. Mijn taak, dacht ze dankbaar, en wat een héérlijke taak. Nu begrijp ik het zoo goed: het zijn de kléine dingen, die je leven zoo onzegbaar mooi en heerlijk maken. Wat is een kind, dat op je wacht, wat is een hoofdje, dat zich vertrouwend tegen je aandrukt? Het is de liefde, die er zoo'n waarde aan geeft.

En ik, dacht ze toen, als iets, dat ze nooit zóó duidelijk geweten had, ik kán niet zonder die liefde, dan wordt het leven leelijk en koud van onbeduidendheid.

Ze stond nog even. Dan vroeg één van de kinderen haar aandacht weer.

Toen de schriften waren opgehaald, nam ze het leesboek uit de kast en kwam zitten op de eerste bank.

En terwijl de kinderen met gretige gezichtjes te luisteren zaten, begon ze:

„'t Was midden in de winter,
't Was midden in de nacht
En heel koud”

Toen ze even opkeek in de luisterende gezichtjes, wist ze: Nu heb ik ze allemaal, zóó wil ik ze probeeren te houden, óók in de moeilijke dingen, die iedere dag, weer komen zullen.

III. NIEUWE KENNISSEN.

OP een avond, toen ze gezellig theedronken in de achterkamer, werd er gebeld.

„Vervelend,” vond Loek uit de grond van haar hart, „als het taai is, schiet ik zoo weer naar boven.”

Oom Joost ging opendoen. Even later stapte een lange, donkere jongen de kamer binnen.

Mevrouw Van Randen stond op: „Maar Dolf, jongen, wat gezellig, ben jij daar weer es? Laat ik even voorstellen.” Ze stonden tegenover elkaar, voor het eerst na hun ontmoeting in de trein. „Dolf Lokhorst,” zei tante Han.

„Ik geloof, dat we elkaar al kennen, mevrouw.”

Loek herstelde zich snel van haar ontroering. Ze gaven elkaar een hand en Dolf vertelde van hun ontmoeting.

„Zoo, zoo,” lachte oom Joost. „Ja, menschen, we leven in een klein wereldje, dat zie je maar weer! Ga toch zitten, jongen!”

Dolf Lokhorst zakte neer in een stoel. Gezellige boel was het hier altijd, Van Randen zoo'n geestige baas en mevrouw een hartelijk mensch.

„En vertel es,” informeerde oom Joost, „hoe gaat het met de studie?”

Loek merkte, dat het gezicht van den jongen verdonkerde.

Ze keek door de halfopenstaande deuren in de tuin en luisterde afwezig naar de pratende stemmen achter zich.

„Je begint al op te schieten, is 't niet?” vroeg mevrouw Van Randen.

Loek keerde haar gezicht naar hen toe en zag, hoe weer dezelfde rimpel trok tusschen zijn wenkbrauwen.

Waarom toch, vroeg ze zich af, . . . heeft hij er geen zin in? Waarom doet hij het dan? Ze vouwde haar handen achter het hoofd en leunde tegen de deurpost. Het gaat mij immers niet aan . . . , verzette ze zich.

Het gesprek verstilde. Mevrouw Van Randen schonk nog es thee in.

„Als ik had kunnen weten,” wendde Dolf zich tot haar, „dat u bij Van Randen kwam, dan waren we dadelijk bekenden geweest, ik kom hier bijna iedere Zondag, nietwaar mijnheer?”

„Zeg maar „je”,” vroeg Loek, „dat klinkt veel gewoner, vind je niet? Ja, als ik het zèlf geweten had, het was een verrassing voor me, ik wou op kamers uit!”

„En werd je dadelijk benoemd bij Van Zetten? Aardig personeel, hè? Alleen juffrouw Van Delft, stakker”

„Stakker?”, vroeg mijnheer Van Randen, „ken je haar?”

„Ja, ze woont in de stad, kort geleden is haar vader plotseling gestorven, haar moeder werd krankzinnig van schrik en verdriet, en Gré moest haar laten opnemen. Ze betaalt er een groot deel van haar salaris voor en daarom wilde ze heel eenvoudig in de stad leven, niet hier, om de praatjes en de nieuwsgierigheid.”

Van Randen gaf geen antwoord, zijn gezicht trok strak, hij steunde zijn hoofd in de handen. Loek keek door het raam in de kleine tuin en herhaalde in gedachten, wat Dolf had gezegd en wat ze bijna niet verwerken kon opeens. Dat erge, wat ze niet geweten had. Niet geweten Was dat een verontschuldiging voor haar houding?

Ze schrok op, toen ze Dolf hoorde zeggen, dat hij weg moest, omdat 't al laat geworden was.

Mevrouw Van Randen liet hem uit. Toen de deur achter hem was dichtgevallen, stond ze even stil en luisterde. Van boven kwam een klagelijk huilgeluidje

van Marieke. Ze wipte vlug de trap op. In de kamer was na Dolfs vertrek een stilte gevallen. Oom Joost was opgestaan en stond voor de serredeuren. Loek keek van opzij naar z'n gezicht, dat zoo ernstig, zoo anders leek dan andere keeren. En op hetzelfde oogenblik wist ze, dat hij, net als zij, aan Gré van Delft moest denken.

Wat heb ik toch allemaal gezegd over haar, dacht ze beschaamd, ik met m'n snelle oordeel. Wat moet ik wanhopig in mezelf verdiept zijn geweest.

Nóg eens keek ze naar Van Randen, naar zijn veranderd gezicht, naar de sterke, bruine hals boven de witte boord.

„Oom”, aarzelde ze, „is het denkt u ook aan Gré van Delft?”

Hij draaide zich snel om: „Ja”, zei hij kort, „wat zijn we toch voor menschen, Loek, om zood maar langs elkander heen te leven. Ik had natuurlijk met Han over haar moeten praten en haar bij ons thuis kunnen brengen. Als ik me de moeite es getroost had, te informeerden.”

Loek luisterde naar zijn stem, die verdrietig en berouwvol klonk en ze dacht aan zijn dwaze uitbundigheid van iedere dag. Was dit oom Joost? Was hij dit misschien juist? Ze zette haar ellebogen op de tafel en keek naar het bruin geblokte kled. Ze voelde haar oogen vochtig worden van tranen. En ze wist niet, of het was om de verdrietige ernst van hem, die ze alleen had gekend als een vroolijken optimist, of om het verborgen leed van Gré van Delft, waarvoor ze in haar bezig zijn met eigen moeilijkheden, geen tijd had gevonden.

„Loek,” vroeg mijnheer Van Randen, „wat is er, wat doe je nu?”

„Niets,” herstelde ze zich snel, „niets oom, maar ik . . . ik toch ook, ik heb alleen maar aan mezelf gedacht”

Hij draaide zich weer naar het raam en betokkelde de vensterruit.

„Ja jij, och, maar je bent nog zoo jong

Ik was de eenige getrouwde onderwijzer op school
We moeten dit goed maken, Loek”

„Ja,” zei ze vast, „natuurlijk.” Ze stond op en ging de gang in.

„Loopt u mee een eindje om?” vroeg ze tante Han, die de trap af kwam.

„Ja goed.”

Langs het station kwamen ze op de straatweg, die stil en schemerig lag in het late avondlicht. Ergens in de verte baste een hond, een geschrokken haan kraaide flauwtjes.

„Je bent zoo stil, kind, waar denk je aan?”

„Aan Gré van Delft, en aan alles, wat Dolf Lokhorst van haar vertelde. Van het begin af heb ik haar vervelend gevonden, eigenlijk alleen, omdat ze niet op mijn moeilijkheden lette, en nu opeens hoor je zoiets ergs”

Mevrouw Van Randen gaf geen antwoord. Loek keek naar de maan, die als een stuurlooze boot langs de hemel voer. Bij de boerderij gekomen stonden ze stil. Hier was een opening tusschen de boomen en zag je heel ver langs de westelijke horizon, waar nog een laatst oranje-rood de hemel kleuren bleef.

Mevrouw Van Randen legde haar hand op Loeks schouder. „Het is wel goed, dat je dit nu hoort, Loek. Je moet maar altijd je oogen open hebben voor anderen, en vooral je hart. Want het is meestal zóó, dat we bezig zijn te werken aan eigen geluk. En zie je, kind, eens, als we rekenschap moeten geven van ons leven, zal God vragen: „Mijn kind, wat heb je nu gedaan voor Mij en voor Mijn koninkrijk?” Elkander liefhebben en helpen is een heerlijke, maar moeilijke taak, Loek.”

Loek wendde haar hoofd af, er trilde iets in haar gezicht. „Toen ik van school kwam,” zei ze terneergeslagen, „had ik zooveel idealen. Ik dacht de wereld wel te overwinnen en nu gaat het dadelijk de eerste keer al mis.”

„En dat zal er wel niet beter op worden, kind,” glimlachte mevrouw Van Randen, „want hoe ouder we worden, hoe meer we begrijpen, steeds te kort te schieten in het leven. Maar vergeet niet, dat we altijd om vergeving bidden kunnen, en opnieuw beginnen mogen.”

* * *

In die dagen raakte Loek volkomen vertrouwd met haar werk op school en veranderde haar houding tegenover Gré van Delft. In het huis der Van Randens, met tante Han als derde, bleef er niets van de beklemming, die er aldoor tusschen hen geweest was en vlotte het gesprek al dadelijk veel gemakkelijker.

Ook in het dorp raakte ze bekend en vertrouwd met de menschen, en de Zondagen, waartegen ze eerst had opgezien, werden in het gezellige gezin der Van Randens tot feestdagen als bij haar thuis. En als Gré van Delft de Zaterdag en Zondag overbleef en Dolf Lokhorst, als oude kennis, ongevraagd kwam aanloopen, vond oom Joost het Van Randen gezin, schrikbarend snel uitgebreid.

Voor al de vrije Zaterdag op dit dorp, viel bij Loek bijzonder in de smaak.

„Dat ze zoiets toch uitgevonden hebben,” lachte ze op een morgen, haar tasch vol boeken proppend, „dat vind ik wel zoo schitterend! Hebt u nog iets noodig, tante, dan kan ik het in 't terugkomen meebrengen?”

„Nee, niets, Lientje heeft gisteren alles gehaald. Ga je leeren?”

„Ja, het is boven zoo gruwelijk warm, buiten is het fijn.”

„Loek, leer je niet te hard? Waarom wil je alles tegelijk? Je ziet de laatste tijd zoo wit.”

„Och nee,” wimpelde Loek af, „ik heb er werkelijk nooit anders uitgezien, u moet maar denken, wit is ook een kleur. Ik ga maar gauw, anders is het de moeite niet meer.”

Ze liep snel het tuintje door, de dorpsstraat over naar de straatweg en schopte een steen voor zich uit. Vervelend gezanik altijd, eerst moeder voortdurend en nu tante Han, dat je niet te veel doen moest, dat je te zwak was. Te zwak ze zou ze laten zien, dat ze best kon, zij net zoo goed als ieder ander. Waar bemoeiden de menschen zich ook mee, dacht ze wrevelig, een plekje zoekend, ze was nu werkelijk oud genoeg, om zelf te weten, wat ze doen en laten zou.

Kijk, daar, op dat heuveltje, zoo heerlijk achterover, fijn!

Ze tuurde omhoog naar de zonnige lucht, maar het gaf haar niet de vreugde van andere dagen. Ze wilde niet toegeven, dat de pijn in haar hoofd erger werd en de duizelingen van enkele maanden geleden, terugkeerden. Ze gooide zich op haar rug en greep het leerboek.

Verdraaid, mikte ze dat opzij, toen het niet lukte, dáár dan, maar ik ga er tóch mee door. Misschien, als ik eenmaal die acte heb, zal ik gaan rusten op mijn lauweren, ik heb me dit nu voorgenomen. Waarom zou een ander wel kunnen en ik niet? Ik ben natuurlijk alleen zoo moe en duizelig van de warmte; wat is het ontzaggelijk heet. Ze soesde weg in de stille middag. Fré, . . . wat deed Fré nou en Edo Ja, Fré en Edo

Dolf, dacht ze, wat komt Dolf Lokhorst dikwijls, bijna iedere Zondag en als hij Ze dwong haar gedachten bij andere dingen, het lukte niet. Dolf, peinsde

ze, wat ben je een vreemde jongen, als je lacht en zoo vroolijk doet, lijk je op oom Joost en toch anders, omdat je oogen zoo somber blijven. Wat heb je, Dolf....
Waarom dwaal je zoo onverwacht weg met je gedachten.... zoo maar, midden in een gesprek, wat denk je dan....

Met een energieke beweging zat ze plotseling heel recht.
Ik moet verstandig blijven....

Links, tusschen de boomen door, schemerde het wit van „Windekind”.

Zulke menschen, dacht Loek, hebben het gemakkelijk, als ik er woonde....

Stel je voor, dat je je om geld niet hoeft te bekommeren, dat je doen en laten kunt, wat je wilt. Wat een bijzondere menschen moeten er wonen, die hun villa zoo'n pracht van een naam gegeven hebben. Hoe komen ze er aan? Uit „De kleine Johannes”, of zoo maar....?

Ik ga er nog eens langs, besloot ze, als dat meisje er maar niet staat, de vorige maal heeft ze me ook al gezien. Ze kwam overeind en liep tusschen de stammenrijen door, daar had je het al, nee, het meisje stond niet voor het raam, gelukkig, boven ook niet? Nee....

Loek tuurde zoo ingespannen alle kanten uit, dat ze de korte boomstronk niet zag, die voor haar voeten lag, en languit voorover viel.

Au, bleef ze onthutst zitten, wat een sufferd van een boom, wie gaat er nou vlak voor een mensch z'n voeten liggen. M'n knie.... heden, nou gaat het nog bloeden ook.

„Hebt U zich erg bezeerd?” kwam toen opeens een stem achter haar.

Loek draaide zich verwonderd om. Tusschen de hooge stammen stond een slank meisje met een fijn gezichtje. Onder het blauwe hoedje sprong wat krullerig haar naar voren.

„Een beetje,” bekende Loek, „mijn knie bloedt nogal en ik heb geen zakdoek bij me.”

Ze nam het meisje goed op: een beetje onverschillige oogen en een hooghartige trek rond de kleine mond.

„Als je even meegaat naar mijn huis, zal ik het wel verbinden,” bood het meisje aan. Ze zei alles op dezelfde matte toon, of de heele wereld haar niet aanging. „Woon je ver?” vroeg Loek, om wat te zeggen. Ze voelde er niet veel voor, maar hoe kwam ze thuis?

„Hier, in Windekind.”

„Alle menschen,” ontsnapte Loek, „in „Windekind”?”

Ze kwam snel overeind, liep naast het vreemde meisje de tuin in. Wás dit, kon dit werkelijk een „Windekind”-bewoner zijn? Iets in Loek vocht tegen de teleurstelling.

„Laat ik me even voorstellen,” vroeg het meisje, „Linda van den Heuvel.”

„Loek Bergsma,” zei ze, te laat bedenkend, dat Louise oneindig verhevener klonk!

Linda ging haar voor, de boschtuin in, ze hield de deur voor haar open en bracht Loek in de salon. „Als je even gaat zitten, zal ik wat verband halen, ik kom zoo terug.”

En toen zat Loek heel alleen in de mooie kamer van het bewonderde „Windekind” en voelde ze niets dan teleurstelling om de bewoner ervan. Intusschen trok ze haar beenen hoogop, bedenkend, dat hier beelden van stoelen te bederven waren.

Wat was het hier stil, waren er geen kleine kinderen, dat zou jammer zijn! Stel je voor, dat er opeens iemand binnenkwam, en zij zat hier zoo onzinnig met die opgetrokken knie. Ze staarde van schrik star naar de deurknop, maar toen die eindelijk werd neergedrukt, kwam Linda binnen met een rol gaasverband, dat ze om de bezeerde knie wikkelde.

Juist op het moment, dat ze zich begon te geneeren voor de moeite, stond Linda op en beweerde, dat het klaar was.

„Dank je wel,” zei Loek, eenigszins met haar houding verlegen, „dan ga ik nu maar, neem me niet kwalijk, dat ik je zooveel moeite gegeven heb.”

Ze gingen, naast elkaar, de hooge, lichte gang door, naar de deur.

Bij het eind van de boschtuin, kwam hen een dame tegemoet. „Mijn moeder, Loek, ik zal je even voorstellen.”

Loek's gezicht klaarde op. „Neemt U me niet kwalijk,” lachte ze, „dat ik in uw huis ben doorgedrongen. Mijn knie was bezeerd en uw dochter heeft me geholpen. Eigenlijk vond ik het wel aardig, ik heb al enkele keeren naar het huis gekeken, omdat de naam me zoo trok.” En toen kwam de tweede teleurstelling, mevrouw Van den Heuvel trok in groote verwondering de wenkbrauwen op. „De naam? Vond U die zoo aardig? Wonderlijk, we hebben juist besloten, erover heen te laten schilderen, omdat het zoo aanstellerig staat. Maar het huis is een erfenis, bovendien zijn er weinig goede schilders in de omtrek.”

„O”, . . . zei Loek, met een onbestemde knik in de verte . . . „o, ja . . .”

Mevrouw Van den Heuvel knikte minzaam en vervolgde haar weg naar het huis. En Loek, niet wetend wat te zeggen, keek verbouwereerd naar het meisje naast haar. Toen, geschrokken, zag ze snel voor zich. En terwijl ze zoo zwijgend naast elkaar voortliepen, voelde Loek iets van medelijden in zich opkomen, al begreep ze op dat oogenblik zelf niet goed, waarom . . .

Aan het eind van het boschpad stond ze stil en stak haar hand uit.

„Dank je nogmaals voor de hulp,” zei ze hartelijk, „misschien zien we elkaar nog wel eens.”

In Linda's oogen lichtte iets: „Meen je het werkelijk?”

„Natuurlijk, ik kom hier wel eens langs en... nou ja...”

„Woon je op het dorp?”

„Tijdelijk, ik ben bij Van Zetten op school, maar niet voor vast.”

„Kom dan nog es langs, doe je't?”

„Ja,” beloofde Loek, „volgende week Zaterdag misschien....”

Die avond stond Loek op haar kamertje en keek naar het verre, donkere bosch.

Ze duwde het raam open en zette haar ellebogen op het vensterkozijn.

De avond was stil en donker; uit de hooge, bewolkte lucht vielen zoel-warme regendroppels, een enkele maal woei de wind door de hooge dennenkronen en zong er zijn stille muziek.

Het leven, dacht Loek, dat in bijna alle dingen bedriegt, en de schijn, die je voor werkelijkheid neemt.

Ze wendde haar gezicht naar het oosten. Daar, niet zoo héél ver weg, lag het mooie, witte huis, met zijn prachtige boschtuin, met de mevrouw en het meisje, die niet gelukkig en bevoorrecht schenen te zijn, zooals ze had gedacht.

Linda's oogen, die zoo onverschillig keken en opeens zoo verlangend geworden waren. Waarom, waarnaar? Je wist het niet, je kon er naar gissen en het toch niet weten. Wat verborg het meisje achter die onverschilligheid? Kwam alles in de wereld anders uit, dan je verwachtte?

Ze dacht aan de avond, dat Dolf voor het eerst gekomen was en verteld had van Gré van Delft.

Ze stond heel stil en voelde de koele wind langs haar warme gezicht.

Waarom, peinsde ze, zeggen de menschen hun moeilijkheden niet aan elkaar? Waarom willen ze alles alléén dragen, we zouden elkander toch kunnen helpen. Zouden we dat?

Ze dacht aan Fré, aan hun jaren op school, hoe moeilijk het geweest was te troosten.

Maar er was toch altijd één weg, we wezen elkaar naar Jezus, dat is het éénige, altijd.... maar ook het beste....

Gré van Delft en Linda van den Heuvel....

Ze huiverde even. In het donker van de avond voelde ze zich aangeraakt door het lijden, het groote lijden, dat door de wereld gaat en nu de één, dan de ander treft.

Als je altijd een kind bleef, peinsde ze, maar je wordt ouder en je gaat het leven in. Wat ging ik vol vertrouwen, ik dacht alleen aan mijn eigen werk, aan mijn eigen moeilijkheden. Er zijn veel ándere dingen, waar we óók om moeten denken.

De dennen ver voor haar ruischten, ze hoorde het niet.

Ze stond er heel lang en heel stil, tot een torenklok twaalf uur begon te slaan. Toen sloot ze het raampje en begon zich langzaam uit te kleeden.

IV. DOLF.

JE moet de groeten hebben van Linda van den Heuvel," kwam Dolf op een Zaterdagavond de kamer binnen, „en ze.... o, is Loek er niet?"

„Ze zit boven," vertelde mevrouw Van Randen, „ik zal haar roepen, ze moet toch komen theedrinken."

„Loek," riep mevrouw Van Randen onder aan de trap, „kom je thee halen? Dolf is er ook."

Loek, al opgestaan, ging weer zitten.

Dolf.... nou ja, wát dan?

Ze steunde even 't hoofd in de handen en voelde een kleur opkruipen naar haar gezicht.

Heb je 't nu ooit dwazer gehoord, bestrafte ze zichzelf, dat een mensch een kleur krijgt, als Dolf Lokhorst er is?

Ze kwam overeind. Ik ga theedrinken en dadelijk weer naar boven, besloot ze, ik kan mijn avond niet missen.

Ze ging de trap af en kwam de achterkamer in.

„Zoo, wiskundebol," begroette Dolf haar, „ik begin een geweldig ontzag te krijgen voor je!"

Loek zat al op haar oude plaatsje, vlak bij de open tuindeuren.

Waarom, zocht ze, doet het pijn, als Dolf zoo over mijn wêrk praat. Waarom kan ik het juist van hem niet velen?

„Dat is waar, Loek, ik moest je vragen, of je nog es Linda's kant uit kwam."

„Linda....? Ik wist niet eens, dat jij ze kende!"

„Nee? We hebben samen op 't gym gegaan vroeger, later is ze thuis gekomen. In ieder geval, ik heb mijn boodschap gedaan."

„Zoo, daar ben ik,” stapte oom Joost op zijn eigen, zeer hoorbare manier, de kamer binnen, „wat een gezellige boel, jij er ook, Dolf! En mijn nicht in een luie houding, een idylle, menschen! Geef me thee, Han. Dit wordt een schoone avond!”

Nu moet ik toch naar boven gaan, dacht Loek, maar ze leunde achterover in haar stoel en keek naar Dolf, die plotseling zwaar boomde over de lui uit Amsterdam.

Dolf, dacht Loek, Dolf met zijn uitersten, zijn lachende, opgewekte gezicht het eene oogenblik, zijn afdwalende aandacht, daarná.

Wat bergt hij achter zijn lachende oogen, zijn blij gezicht? Heeft hij óók zijn moeilijkheden, als al de anderen, Linda en Gré en zoovelen? Als je ze zei tegen mij, ik zou je willen helpen, wat zou ik je graag willen helpen, Dolf. . . .

De wind woei de geuren van de bloeiende, witte jasmijn naar binnen.

In het kleine vertrek viel de schemer en verdoezelde de hoeken van de kamer. . . .

Ze zaten en genoten de goedheid van de avond, die stil neerzank over de wereld.

Morgen, dacht Loek, morgen zal ik verder werken, nu maar niet. . . . een avond als deze. . . .

„Toe, Han,” vroeg oom Joost, „speel es wat, net als Zondag en zing jij dat vers nog es, Loek.”

„Laat tante Han maar spelen en wij luisteren, oom.”

Ze dacht: we zitten hier zoo goed en ik durf nu niet. Waarom durf ik niet? Omdat Dolf er bij is?

Mevrouw Van Randen stak het schemerlampje aan, het gaf een roode gloed in de ééne kamerhoek.

Het was heerlijk, zoo maar stil te zitten luisteren met de verre ondergaande zon in het Westen.

„Toe, Loek, je lievelingslied. . . .”

Ze stond op, zocht het groene, bekende boek.

„Wat is het?” vroeg Dolf.

„Neem mijn leven,” zei ze achterom

„Ik ken de tweede stem ervan.”

Ze zongen het samen, Dolf, zittend in zijn stoel, zijn oogen naar het Westen, waar de purperen brand vergaauwde tot blauwig-grijs, en Loek, klein en tener, staande naast de piano:

„Neem mijn leven, laat het Heer,
Toegewijd zijn aan Uw eer.
Neem mijn handen, dat zij 't merk
Dragen van Uw liefdewerk.”

Mevrouw Van Randen speelde het naspel.

Niet méér, hoopte Loek, na dit vers geen ander

Gelukkig, ze vroegen niet Dolf en tante Han zongen neuriënd een tweede Loek tuurde in de kleine tuin en keek naar de hoge boomen, die hun kruinen hieven naar de lichte lucht.

Als het zoo maar altijd blijft, dacht ze vertrouwend: mijn leven in Uw handen, hoe zou het anders dan goed kunnen worden zoo

Dolf Lokhorst keek haar kant uit, in de schemerige kamer leek haar gezicht heel wit, met de donkere omlijsting van het zwarte haar.

„Typisch meisje,” vond hij, „iemand, waar je niet gauw achter komt, een studie-bol, zonde, dat het geen jongen is, we hadden vrienden kunnen worden.” —

Die avond vouwde Loek haar handen achter het hoofd en tuurde lang in het donker van de kleine zolderkamer.

Dolf

Nee, nee, er was immers niets Ze moest probeeren te slapen, haar hoofd voelde zoo zwaar, en morgen

Maar het hielp niet. Ze hoorde hun stemmen samen zingen, het vers, dat haar lievelingslied was . . . ze hoorde zijn donkere stem, en herhaalde de woorden één voor één.

„Het geeft immers toch niet,” zei ze zacht „of ik mezelf al tegenga.

Wat hóu ik van je, Dolf, als je zoo opgewekt en stralend doet, als je zingt met zoo'n donkere stem, als je gedachten wegdwalen, dán misschien wel het allermeest”

* * *

Op een middag na vieren trok Loek naar „Wind-kind” en vond er Linda in de tuin.

„Daar ben ik eindelijk,” lachte ze, „vergeef me, dat ik zoo lang ben weggebleven, ik had zooveel te werken.”

„Loopen we een eind, Loek, de kant van de zee uit?”

„Best”

Ze gingen naast elkaar, over de dorre naalden en keken tusschen de stammenrijen door.

„Je komt zeker regelrecht uit school, hè?”

„Ja.”

Wonderlijk, dacht Loek, nu ik met Linda loop, heb ik 't gevoel, of er iets beklemmends is tusschen ons, Fré en ik praatten ook niet gemakkelijk, maar we konden zoo goed stil loopen samen, met Linda gaat dat niet.

„Er komt waarschijnlijk een vacature bij ons op het dorp,” vertelde ze, „dan solliciteer ik natuurlijk.”

„Zou je kans hebben?”

„Dat denk ik wel, de bestuursleden zijn bijna allemaal kennissen van ons, je moet nou eenmaal een kruiwagen voor die dingen hebben, het treft, dat 'k een proeftijd achter de rug heb nu.”

„Zou je 't fijn vinden, daar benoemd te worden?”

Eén oogenblik aarzelde Loek.

„Natuurlijk,” zei ze dan, maar het klonk niet overtuigd. Het zou toch heerlijk zijn? vroeg ze zich verwonderd af, thuis en alles weer maar dit hier Nee och

Ze liepen even zwijgend.

„Ik zou het fijn vinden weer thuis te wezen,” praatte ze, „wil je wel gelooven, dat ik soms naar huis zou willen vliegen, om ze allemaal te zien, moeder met Dineke, en vader, als hij er geen erg in had, als hij stilletjes zat te teekenen, bijvoorbeeld.”

„Teekent je vader?”

„Een beetje, hij schildert ook wat Ja, stel je voor,” fantaseerde Loek verder, „dat ik onverwacht kwam binnenlopen, we zouden er een feest van maken, allemaal!”

Linda van den Heuvel liep zwijgend naast haar voort en dacht, hoe het wezen moest, als je zoo'n moeder had Hâar moeder hield niet van onverwacht thuis-komen.

„Je bent zoo stil,” zei Loek opeens, „waarom zeg je niets?”

„Ik loop zoo te denken, aan jou, aan jouw leven, wat heb jij veel heerlijks, Loek.”

„Maar jij dan?”

„Ik wat heb je aan je leven, wanneer er nooit iets moois is, zoals bij jou, de kinderen op school en dan nog een vader en moeder, die feest vieren, als je thuis komt! Ik doe nooit anders dan lezen of borduren.” Haar gelaten, onverschillige toon prikkelde Loek op eenmaal.

„Nou, ja,” viel ze onverwacht uit, „als je dan nooit ophoudt met bloemen schikken en romans lezen, of hoogstens een onzinnig kleedje borduren, dan is dat toch je eigen schuld?”

„Maar Loek, wat moet ik dán, ik kan toch niet....”

„Je kunt van alles, je kunt elke kant uit, die je wilt, je hoeft nooit op te schieten om wat te verdienen zoo als ik, zoek dan iets.”

„Ik zou niet weten wat.”

„Je kunt toch schrijven naar een koloniehuis, daar zijn meisjes van stand genoeg aan 't werk. Je kan verpleegster worden toch? Of anders naar een school gaan voor opleiding.”

„Een school?”

„Ja zeker, voor Kinderverzorging en Opvoeding bijvoorbeeld, dan kun je na een jaar of drie, ik weet niet, wat voor richtingen uit, maar als je altijd zoo blijft doorgaan, dan wil ik wel gelooven, dat je 't zat wordt.”

„Wat houdt je tegen,” vroeg Loek, toen Linda zwijgen bleef, „je vader.... of....”

„Die is bijna altijd in het buitenland, het is mijn eigen vader niet. En mijn moeder.... we praten nooit over zulke dingen....”

Nou ja, foeterde Loek in stilte, als je er dan niet over begint te praten, kom je ook nóóit verder.

Ze waren op de terugweg. In de verte lag „Windekind” tusschen de dennen verscholen. En opeens herinnerde Loek zich mevrouw Van den Heuvel, de minzame knik, en de trotsche gestalte. Wat zou ze zeggen, als Linda met zoo'n plan kwam aandragen?

Ze liepen tot het eind van het boschpad. Linda stak haar hand uit.

„Ik zie je nog wel eens, niet, Loek?”

„Natuurlijk, kom ook eens mijn kant uit, zal je 't doen?”

Loek bleef haar even staan nakijken, hoe ze langs het boschpad ging. Dan draaide ze zich om en liep naar huis.

„Windekind”, dacht ze, dat ik zoo prachtig vond en de bewoners, die ik zoo benijdde....

En toch.... ik zou wel anders willen, dan Linda doet. Ze is immers volwassen en in de verste verte niet noodig thuis. Het is toch óók verkeerd, je jonge leven maar zoo te laten voorbij gaan.

Een week daarna ontving Loek een brief van haar moeder, dat de vacature werkelijkheid was, en dat ze zoo gauw mogelijk moest solliciteeren. Ze legde de brief neer en keek lang voor zich uit.

Hier vandaan, wat zou het vreemd zijn, hier vandaan te gaan....

Beneden vertelde ze het nieuws aan mevrouw Van Randen.

„Maar kind,” vond die hartelijk, „wat fijn voor jou en voor allemaal thuis, wat heeft je moeder daar naar verlangd!”

En toen voelde Loek zich plotseling schandelijk ondankbaar. Opgewekt praatte ze mee over de mogelijke verandering. „Het zal nu alles veel gemakkelijker gaan dan hier,” vond ze optimistisch, „toen had ik nooit voor een klas gestaan.”

's Avonds schreef ze haar sollicitatiebrief al. „Ik post hem even,” zei ze om het hoekje van de deur.

Bij de bus stond ze een oogenblik met de brief in haar hand. Ze keek er naar en ze dacht:

Nu kan ik 'm nog verscheuren en schrijven, dat ik geen zin heb, van deze school weg te gaan.

Ze stak haar hand uit. Met een korte plof viel de enveloppe omlaag.

Toen ze zich omdraaide, stond Dolf Lokhorst achter haar. „Nee maar, Loek,” plaagde hij lachend, „dat moet een bijzondere geweest zijn, ik zag je naar de bus gaan en wachtte even. Maar het duurde ijselijk lang!”

„Een sollicitatiebrief,” vertelde ze, „er is een vacature bij ons op het dorp.”

„O, ja? Dat tref je, zeg! Heb je kans?”

„Ik denk van wel, een bende kruiwagens vanzelf.”

Ze liepen tot haar huis.

„Wil je binnen zeggen, dat ik dit keer geen tijd heb om te komen, Loek? Ik heb zooveel te doen. De volgende week misschien.”

„Ik zal het zeggen,” beloofde ze, „tot ziens, hoor!”

Tien dagen later spoorde Loek naar huis en gaf haar proefles op de school, die ze zelf als kind had bezocht.

En 's avonds zaten ze bij elkaar in de kleine kamer en wachtten op de uitslag van de bestuursvergadering.

„Je zou wel gelukkig zijn,” vond haar vader, „geen van de anderen kan thuis wezen, is 't wel?”

„Nee, behalve Fré dan, maar die is niet vast.”

Ben en Dineke, die voor de gelegenheid mochten opblijven, speelden op de grond bestuursvergadering. Loek lachte om hun ernstige gezichten.

„Daar zal je 't hebben,” zei mevrouw Bergsma, toen er om half tien gebeld werd.

Dominee Loman stak zijn hoofd om het hoekje. „Je bent er, Loek,” vertelde hij, „ik kom niet binnen, mijn vrouw was vanavond niet al te goed. Ik heb voor je gevochten, hoor. Doe je best, kind.”

Loek was al bij de deur en drukte zijn hand: „Mijn hartelijke dank, dominee. Dat u het nog heelemaal bent komen zeggen!”

„Menschen”, wuifde hij, „tot ziens, gelukgewenscht met jullie knappe dochter!”

Loek liet hem uit. Toen ze terugkwam, stond er een taart op tafel en schonk haar moeder limonade voor de ongeduldige tweelingen.

„Maar moeder!” lachte ze.

„Ik heb het maar gewaagd,” vertelde mevrouw Bergsma,

als we jou in huis terugkrijgen, moeten we toch feestvieren, kind."

Toen voelde Loek zich innig dankbaar om alles, wat zoo goed en heerlijk was, om heel hun eenvoudig, gezellig gezin.

De volgende morgen reisde ze voor de laatste weken naar Boschwijk en vertelde het bestuur van haar benoeming.

V. MET Z'N VIERN.

DE daarop volgende Zaterdag had Loek het rijk alleen.

De familie Van Randen was bij kennissen buiten de stad genoodigd en Loek, tot driemaal toe meegenvraagd, had met alle macht afgewimpeld: „Laat mij nou hier blijven, ik haát visites bij vreemden, en ik ga een heele dag het bosch in.”

„Het is nog nooit vertoond,” had oom Joost gepleit, „dat een hospita zijn kostganger een heele dag onverzorgd achterlaat!”

„Je hoort wel meer,” had Loek toen gelachen, „dat een kosthuis vermindert, als het op het eind gaat loopen. Gaan jullie nou maar, ik pak 's morgens een leger boterhammen in en verdwijnt.”

„Als het regent, Loek?”

„Dan neem ik die onmogelijke groote paraplu van u mee, oom, en maak er een tent van. Doe die menschen daar de groeten en zeg maar, dat ik een andere keer komen zal, maar nu door bijzondere bezigheden verhinderd ben!”

En zoo bracht Loek de heele familie Van Randen 's morgens naar de trein en wuifde hen uitbundig na.

In huis terug, besloot ze te wachten tot tien uur, vanwege het versche brood en bezocht voor tijdverdrijf de keuken.

„Dierbare hit,” klom ze op het aanrecht, „heb jij ooit in je leven zoo'n pracht van een weer gezien?”

Loeks vinger wees theatraal door het kleine keukenraam.

Maar Lientje, over een bakje aardappels gebogen, schildte haastig verder.

„Hit,” vervolgde Loek, in een gouden stemming, om een lieve, lange dag buiten in het bosch, „wil je wel gelooven, dat ik op zoo'n witte wolk zou willen zitten en langs de lucht varen? Zal je nou als je blijft niet gaan zeggen, dat zoiets onmogelijk, onmogelijk kan, dat zou net wat voor jou wezen, hit!”

De hit zei werkelijk niets. — Verbaasd draaide Loek zich om.

„In vrede, Lien, waarom zwijg je in alle talen?”

Ze keek naar de smalle, gebogen rug, naar het blonde, piekerige haar van het kind:

„Vind jij dan niet... Wat is er,” vroeg ze, vlak achter het meisje komend, „wat is er nu opeens, Lien?”

„Niks,” weerstreefde het kind, vergeefs moeite doende, haar tranen te verbergen, „nee, geef uwes nou hier dat bakkie, ik zeg toch, dat d'r niks is?”

Maar Loek greep resoluut het bakje, zette dat om het hoekje van de keuken, waar het eenzaam staan bleef, opzij van de ganglooper, en deed de deur weer dicht.

„En nu zal je eerst vertellen, wat er is.”

„Niks, juffrouw,” probeerde Lientje nog, „echt heelmaal niks,” maar toen ze Loeks vastberaden gezicht ontdekte, bekende ze, half onwillig: „Nou ja, toen uwes daarnet over het mooie weer praatte, mos ik weer denke an gistere.”

De hit maakte een beweging van: nou op te willen schieten, maar Loek vroeg: „Wát dan gisteren?”

„Me vriendinne kwamme vrage, of ik mee ging fietse, een heele dag, naar een oome van Jo Werner, die een groote boerderij heb....”

„Nou, en waarom.... Had je geen fiets?”

„Ja, ik mog d'r een leene van Jo d'r zussie, maar ik heb gezegd, dat ik niet kon, d'r is ommers geen mensch thuis”

„Maar”, begon Loek.

„De kamer mos toch gedaan en het koper en de aareppels en”

„En ik”, begon Loek weer.

Maar Lien was weer heelemaal op dreef: „Uwes mot het vergete en niks tegen mevrouw zegge, ik mos d'r ommers maar evetjes an denke, en”

„Mensch,” begon Loek voor de derde maal, en toen het kind nòg niet zweeg, pakte ze haar bij de magere schoudertjes: „hoe heb je 't in vredesnaam verzonnen gekregen, om niets tegen me te zeggen, om niet mée te gaan! Zie je ze nou vliegen, hit? Verbeeld je je soms, dat ik het werk niet doen kan, dat jij doet?”

„Uwes zee daarnet nog”

„Dat het prachtig weer was? Dat is het met een klein fortuintje vanmiddag óók nog wel, maar jouw vriendinnen”

„Uw tante zee”

„Zwijg, hit, hoe laat gingen ze?”

„Om tien uur zouwe ze”

„Het is nu kwart vóór tien, doe je schort af en vlieg naar huis. Nee, eerst ren je natuurlijk naar één van je vriendinnen! Gauw,” hielp ze de tegenspartelende Lien met haar schort, „zanik nou niet, denk je, dat je in je leven altijd maar tijd hebt om te zaniken?”

„Mevrouw was blij, dat uwes ies een heele dag naar buite ging, omdat uwes zoo wit zag en”

„Zwijg toch,” gebod Loek, „anders verf ik uit pure wraak mijn gezicht vuurrood. Dat doet iedereen tegenwoordig. Zal jij het nooit doen, hit? Het is verschrikkelijk. Hier is je mantel. Lóópen, gauw dan, denk om het

aardappelbakje, zeur niet, je hebt nog tien minuten!"

„Hit," draafde ze haar nog na, „opofferende, zwiggende hit, zal je aan geen sterveling je hart verliezen onderweg? Ik geloof, dat het van louter diamant zal zijn!"

Weer terug in huis, nam Loek het werk van de hit over, lachend om het verbouwereerde gezicht en poetste met toewijding de kranen, stofte de kamer en schildde de aardappels af.

's Middags, klaar met het werk, installeerde ze zich in het tuintje en studeerde uren lang met de hooge, blauwe lucht ver boven zich. Op de afgesproken tijd haalde ze de familie van de trein en vertelde lachend van Lientje's tocht op de fiets. Mevrouw Van Randen was moe van de lange dag met het kind en Loek bracht Marieke naar bed. Toen kwam ze bij de anderen in de voorkamer zitten, het leerboek op het tafeltje bij zich. Maar toen Dolf als vanouds kwam aanlopen, schoof Loek het boek van zich af en luisterde naar het vroolijk gepraat. „Nee maar," zei ze dan opeens en boog snel uit het open raam, „daar heb je Fré en Edo!" In een oogenblik was ze de kamer uit. Binnen hoorden ze drukke, pratende stemmen, dan kwamen ze met z'n drieën de kamer in. Het werd een algemeene voorstelling.

„Nee maar," lachte Loek, nog steeds niet van de verrassing bekomen, „wat reuze leuk, zeg, wie had dat nou kunnen denken!"

„Edo heeft het bedacht," vertelde Fré, „hij moest hier in de buurt zijn en toen heeft mij maar meegetroond." Loek knikte en keek naar Dolf, die dadelijk in druk gesprek was met Edo. Ze stond op om thee te schenken. Na een gezellig uurtje vertelde Fré, dat ze nog graag naar zee hadden gewild. Dan kunnen jullie met z'n vieren gaan," vond tante Han.

„Wel wis en zeker,” leefde Dolf mee vanaf het andere raam, „ik weet een mooie weg erheen.” Tegen negen gingen ze. Loek informeerde naar alles van het dorp, waar Fré woonde. „Daar moet ik je nog iets van vertellen,” zei Fré, „je weet het sanatorium wel, achter het dennenbosch? Daar is Bertha Dijkers gekomen. Ze is er nu al weer drie weken.” Loek dacht aan hun jaren op de Kweek, aan Bertha, die een van de vrolijksten geweest was. „Is het erg?” vroeg ze stil.

„Nogal, aan de longen, ik ga haar dikwijls opzoeken, dat begrijp je.”

Ze liepen even. Voor hen uit gingen Dolf en Edo.

„Verleden week,” vertelde Fré dan, „kwam Voortema haar opzoeken, juist toen ik er zat. We zijn samen teruggelopen. En Loek,” — ze aarzelde even — „toen heb ik me toch wel geschaamd over mijn onbarmhartig oordeel over Voortema. Hij praatte zoo heel ernstig over Bertha en ik wist opeens, dat ik hem altijd maar van één kant had bekeken en dan natuurlijk vooral in betrekking tot mezelf.”

Loek gaf geen antwoord, ze dacht aan Gré van Delft, hoe heel erg ze zich met haar voorbarig oordeel vergist had. „Als je zoo van school het leven ingaat,” zei ze nadenkend, „wat verbeeld je je dan toch wonderwat te kunnen en wat doe je vaak verkeerd. Ik ook hier.... in allerlei dingen. Tante Han zegt: hoe ouder je wordt, hoe meer je overtuigd raakt, altijd te kort te schieten.... Geloof je niet, dat dat waar is?”

Fré keek opzij naar Loeks ernstige gezicht, het gezicht, dat ze zoo heel goed kende van al hun jaren op school, van al hun gesprekken thuis en bij de Bergsma's boven op het kleine kamertje.

„Natuurlijk is jouw leven heel anders geworden dan het mijne,” praatte Loek, „omdat je de richting ervan

weet, omdat de toekomst voor je ligt, een toekomst met Edo. Jij hebt zoo je eigen terrein, heel anders dan ik, veel gemakkelijker denk ik soms."

Fré vouwde haar handen samen op de rug: „Ik weet het niet," glimlachte ze, „geloof je niet, dat het óók moeilijk is, je leven een vaste richting te zien nemen? Te weten, te voelen, dat er aldoor iets van je verwacht wordt, dat je altijd kláár moet staan. Het is heerlijk, maar toch moeilijk ook."

Ze keek naar Edo en ze wist, dat hij terneergeslagen en verdrietig zou zijn om Dolf, die onwetend vertelde van zijn studie, zijn plannen, allemaal dingen, die Edo zelf had gewild en niet had gekund.

Ze dacht: ik zal straks zorgen met Edo alleen te loopen, hij moet me alles zeggen, als je er samen van weet, lijkt het dadelijk veel gemakkelijker.

Moeilijk, peinsde Loek, is het moeilijk altijd klaar te staan? Ik weet het niet, het moet toch wel gelukkig maken, te mógen helpen

Ze keek lang naar de pratende jongens voor hen. Als Dolf tegen mij, o, als Dolf tegen mij praatte over zijn moeilijkheden, wat zou ik dan

Ze streek snel met haar hand over het voorhoofd en duwde de handen diep in de zakken van haar zomerjas. Niet doen, verzette ze zich niet doen nu toch

Ze liepen een lange tijd zwijgend naast elkaar, ieder vervuld met hun eigen gedachten, die ze elkander niet zeggen konden.

Tot na een poos de jongens stil stonden en zich bij hen voegden. Dolf vertelde van lange tochten, die hij vroeger in zijn eentje had gemaakt, soms van een heele dag. „Wisten jullie," vroeg hij, — en Loek hoorde zijn stem opgewekt en luchtig — „dat de zee geen twee uur achtereen gelijk blijft? Vooral met een bewolkte hemel

kan alles zoo geweldig wisselen en als 't stormt en de meeuwen zoo angstig rondfladderen”

Fré bleef staan en pakte een boomblad van de grond, dat ze nauwkeurig bekeek. Ze dacht: Dolf zal nog meer vertellen van de zee en de meeuwen en van zijn studie misschien hij is nog in geen tijden uitgepraat. Maar ik zal Edo roepen, ik moet toch weten, waarom hij zoo stil en down doet, ik kan niet tot vanavond wachten. Ze keek de anderen na, die langzaam waren doorgelopen.

„Edo!” riep ze, „kom eens kijken.”

Hij draaide zich om en kwam terug.

Voor hen uit liepen Loek en Dolf samen verder.

Ze doet het expres, wist Loek, ze heeft natuurlijk gemerkt, hoe stil Edo was

„Hè,” hoorde ze Dolfs stem naast zich, „zoo'n dag als vandaag knapt je weer heelemaal op, wil je dat wel gelooven, het lijkt, of al je moeilijkheden toch eigenlijk geen moeilijkheden waren, of je 't je maar verbeeld moet hebben.

Als je weer es hebt kunnen praten en overleggen met een ander jammer, Edo had, geloof ik, ook wel graag gestudeerd.”

„Als ik een jongen was,” aarzelde Loek, „zou ik zeker ook dominee geworden zijn, net als jij.”

Hij keek snel naar haar afgewend gezicht.

„Waarom?”

Weer aarzelde ze even, als het er op aan kwam, was het moeilijk, om te zeggen, wat er diep in je leefde.

„Omdat,” begon ze wat onzeker, „omdat het me zoo mooi lijkt, de menschen elke week een troost voor het leven te mogen geven Buiten jezelf om, boven jezelf uit.”

„Ja, juist,” viel hij haar in de rede, „juist zóó heb ik het ook altijd gezien, maar wat jij daar zegt, buiten

jezelf om Zie je, er is de laatste tijd een angst in me, dat het zóó zal gaan: de menschen de goede weg wijzen, de menschen probeeren te brengen bij Jezus en zelf zelf achter te blijven, zelf de ándere kant te gaan”

„Dolf,” zei Loek, „dat kan toch nooit, hoe kun je de goede weg wijzen aan anderen en die zelf niet gaan? Dat is toch onmogelijk?”

„De Schriftgeleerden,” begon hij weer, „wezen de Wijzen uit het Oosten de weg naar Jezus, maar zelf bleven ze achter. Juist die geschiedenis heeft me zoo aan 't denken gebracht. En mag ik dominee worden, als ik nu al twijfel, of ik zelf wel altijd die weg zal gaan?”

Ze liepen een eind zonder praten

„Dolf,” zei Loek toen, „als je voelt, een roeping te moeten volgen, als je 't wilt, mag je die dan verwaarloozen, omdat 't láter misschien verkeerd kan gaan? Dat is toch weinig vertrouwend? Je moet het durven overgeven, Dolf. Je moet 't toch durven wágen?”

Ze keek ver voor zich uit en dacht ontroerd, wat een ernstige jongen hij was en hoe hij dat maar verbergen wilde achter zijn dwaze, vroolijke gepraat. En ze verlangde, dat ze zóó maar altijd zouden loopen, dat er geen eind meer komen zou aan deze weg, nu alles zoo goed en vertrouwd leek in het milde, verinnigde avondlicht.

„Wacht es even!” riep Fré's hooge stem toen achter hen.

Met een ruk stond Loek stil en streek met haar hand langs het voorhoofd.

„Fré en Edo, ik had ze totaal vergeten,” glimlachte ze. Het klonk wat verlegen, een beetje afwezig ook.

„Ja,” zei Dolf, „wat boomden we zwaar.”

Loek gaf geen antwoord, ze voelden allebei het contact verbroken, even plotseling en snel, als het gekomen was.

En een beetje onzeker stonden ze te wachten, tot de andere twee zich bij hen hadden gevoegd.

Wat kijkt Edo opgewekt, zag Loek, het komt door Fré. Ik geloof, als ze hem alleen maar zoo stralend aankijkt met haar grootte, lichte oogen, dat de helft al van hem af is. En als ze samen gepraat hebben, lijkt alles voor hem weer goed en juist zooals het wezen moet.

Waarom, tobde ze, kan ik niet zijn als Fré?

Waarom loop of zit ik dadelijk middenin zware gesprekken, inplaats van alleen maar tevreden en rustig te zijn en niet altijd te vragen: waarom kijkt hij zus of zoo. Waarom is er een rimpel tusschen Dolfs oogen, als hij over zijn toekomst praat en waarom Maar, ja, het kwam toch ook door Dolf, hij vroeg maar steeds en ik kan nooit ergens overheen praten. Het maakte haar stil en afwezig en Fré, die het merkte, lachte: „Kijk de andere kant uit, Loek, je ziet zoo stug naar de rechterzijde, je moet de zonkant zoeken”

Ze waren bij zee gekomen, en zagen uit over het water, dat af en aanvloeiende naar het steeds smaller wordende strand.

Loek zag, hoe Edo Fré's hand in de zijne sloot, hoe ze stonden dicht naast elkaar.

Deze avond, dacht ze, is één van de mooiste één van de allermooiste geloof ik wel.

„Kom,” zei Edo toen, „we moeten terug, het is al laat geworden.”

„We kunnen hier op de trein gaan,” bedacht Dolf, „dan stappen Loek en ik eruit in Boschwijk.”

Op het perron van Boschwijk sprong Loek op de treeplank: „Zeg ze allemaal gëndag, Fré, en volgende Zaterdag kom ik voorgoed thuis, hè?”

De trein reed al, met Dolf zwaaide ze hen na. „Voor-

goed naar huis?" vroeg hij, toen ze door het dorp liepen, „is die benoeming doorgegaan?"

„Ja, dit wordt mijn laatste week. Met Kerstmis kom ik logeeren, tante Han heeft me uitgenoodigd."

„Dat is gezellig," vond hij hartelijk, „in de Kerstvacantie maken we meestal een fijne ijstocht, we zullen je mee noodigen, is dat goed?"

„Graag," zei Loek. Ze waren bij haar huis gekomen en ze stak haar hand uit.

„Tot ziens dan, Dolf, ik ga maar gauw naar binnen, wat is 't laat geworden."

„Ja, tot de Kerstvacantie dan."

Achter de dichtgevallen deur stond ze even stil en drukte de handen tegen haar gloeiend gezicht.

Met Kerstmis, dacht ze gelukkig, met Kerstmis kom ik immers terug!

* * *

Toen Loek de volgende Zaterdag op het perron stapte, vond ze daar tot haar groote verwondering Fré op zich wachten.

„Nee maar, jij?"

„Precies, en met schitterend nieuws. Dat is daar zoo maar in die week opgekomen en beslist. Luister, Louise, het is bepaald onovertreffelijk. Wij gaan naar Duitschland kind!"

Loek zette haar koffer midden op straat en keek naar Fré, die haar toeknikte.

„Pak je koffer weer op en luister. Mijn oom heeft een pracht van een reis ontdekt, niet zoo onmogelijk duur. En jij gaat ook. We zullen"

Jij misschien, dacht Loek, dat kan, maar ik jou rijke Fré, ik heb in al die maanden geen cent kunnen oversparen en al had ik dat, we hebben thuis

„Loek,” informeerde Fré, „maak je al plannen, dat je eenvoudig geen gehoor geeft aan mijn schoone mededeelingen?”

„Kind,” lachte Loek, „ik vind het bijzonder aardig, dat jij naar Duitschland gaat, maar zet je nou ten eenenmale uit je hoofd, dat ik zou meegaan, ik heb geen eene cent, jou rijkaard. Snap jij daar wel iets van?”

„Je laat me niet uitpraten, Loek, luister nou eindelijk eens. Gisteren vertelde oom Albert van die reis. En dadelijk daarop begon hij over jou. Tante Marianne ook. Ze zeiden, dat jij me altijd had meegetroond, toen ik alleen was en dat jij nou mee móést naar Duitschland! Dus Loek, als jij mijn oom en tante geen verdriet wilt doen”

Met een doffe plof rolde Loeks koffer op de grond. Ze greep Fré bij haar arm. „Weet je 't zeker? Weet je 't heelemaal zeker?” vroeg ze driemaal achter elkaar. En toen Fré stralend knikte van ja, holde Loek uitgelaten de kant uit naar huis. Fré, zich ontfermend over de koffer, draafde lachend achter haar aan.

Maar vlak voor de straat, waar Loek woonde, stond ze voor de derde maal stil: „Kind, Fré, daar bedenk ik zóó iets schitterends, we gaan vanavond probeeren Stien en Wil ook mee te krijgen!”

Nu vergat ook Fré van Duinen door te loopen.

„Altijd baas boven baas,” bewonderde ze, „wat een pracht van een plan is dat! Stien verdient al een jaar, die kan eenvoudig gemakkelijk en bij Wil rollen ze natuurlijk nog om van blijdschap, dat ze geslaagd is. We gaan dadelijk na 't eten, Loek!”

Nog diezelfde dag kwam de zaak in orde. De laatste week van Augustus zouden ze gevieren de wereld in trekken, gevieren, als vanouds, toen ze onder hun armen de dikke boekentasschen droegen van de trein naar school, en van school weer naar de trein.

VI. HET RIJNREISJE. I.

OP de afgesproken morgen 'in Augustus stapten Wil en Stien, ieder met een koffer gewapend, naar het station.

Tot Nijmegen zouden ze met z'n vieren reizen, daar sloten ze zich bij het reisgezelschap aan.

Stien Korthout was deze morgen voor het eerst van haar leven op tijd, zelfs te vrôeg geweest, tot groote blijdschap van Wil, die de heele nacht niet geslapen had en een uur te vroeg bij haar had aangebeld.

„Ik weet geen raad van blijdschap,” deelde Stien mee.

„Het giet,” zei Wil.

Uit een loodgrijze lucht viel recht en onophoudelijk de regen, die, hoewel het nog vroeg was, zoel en warm aanvoelde.

„Loop een beetje door, het giet zoo,” herhaalde Wil.

„Dat is tweemaal,” lachte Stien, „als die regen kans ziet, me een héél klein beetje te temperen, zal ik dankbaar zijn, maar geloof jij, dat regen daartoe in staat is, Wilhelmina?”

„Klets toch niet,” bromde die. Ze liep, klein en dik als ze was, met vlugge stappen voor haar uit. „Moeten we soms te laat komen, ik ga door, hoor, als je niet opschiet.”

„We hebben nog een half uur,” hoofdschudde Stien. „Hoe lang is het ook weer lopen? Tien minuten, hè? Heusch Wil, ik geloof, dat zoo'n reisvereeniging niet gezond is voor jou.... je gaat.... Nee maar,” stond ze plotseling stil, „er wordt geroepen!”

Wil draaide zich om.

„Gunst, kind, het is je moeder, ze staat op de hoek, zie je 't, kind? Zeker om je nog eens toe te wuiven.”

Ze zwaaiden allebei naar de kleine, dikke mevrouw Dorsman, die van onder een paraplu uitbundig stond te wuiven.

Wil trachtte door allerlei handgebaren duidelijk te maken, dat het nu tijd werd om door te loopen. Een oogenblik later waren ze uit het gezicht verdwenen.

„Dat ik,” zette Stien haar overpeinzigen hardop voort, „dat ik nou toch zoo'n doodgewone moeder heb, die er niet aan denkt, me heelemaal achterna te rennen en in de regen te gaan staan wuiven. Zou dat nou komen, doordat jij eenigst kind bent, zeg?”

Maar Wil gaf geen antwoord, ze liep, onder het voortloopen, zenuwachtig te zoeken naar haar portemonnai, die ze eindelijk uit haar mantelzak opdiepte.

„We zijn er,” deelde Stien mee, „het is het beste maar, dat jij je aan mijn leiding overgeeft, want jij zou heel gewoon het station voorbij geloopt zijn en zoo klein is het warempel ook niet!”

Bij Fré's stationnetje hingen ze allebei uit het raampje.

„Het lijkt, of we weer naar de Kweek gaan,” vond Wil.

„Alleen ga je nooit van z'n leven met een koffer, waarin zich nachtjaponnen bevinden en dergelijke vehikels, naar een oord als onze geachte Kweekschool. Daar héb ie ze, Wil!!”

Mevrouw van Duinen bracht Fré zelf naar de trein.

Toen ze onder gejuich was binnengehaald en haar tante hen alle drie nog eens tot voorzichtigheid had gemaand, stak de chef zijn bordje op en reden ze, al maar zwaaiend en wuivend, verder.

Bij het volgend station werd Loek letterlijk naar binnen getrókken. Toen gingen ze weer als van-

ouds, Loek en Fré aan de ééne, Wil en Stien aan de andere kant.

„Het giet,” constateerde Fré.

„Hè, eigenaardig,” lachte Stien, „dat hadden we nou nog niet gemerkt, is 't wel, Wilhelmen? Maar ik voorspel jullie — je weet toch nog, dat al mijn voorspellingen uitkwamen! — dat het vandaag volkomen uitregent voor de volgende zes dagen.

Wat zeg ik,” ging ze met pathos verder, „vandaag? Vanmórgen, zeg ik jullie, het wordt vanmórgen nog kurkdroog! Waarom zwijg jij zoo diepzinnig, Loek?”

„O, ik geniet,” zei die stralend, „is het om te gelooven zoo heerlijk, dat we hier nu werkelijk gaan met z'n vieren?”

Na enkele uren sporens arriveerden ze laat in de morgen te Nijmegen.

Het regende nog steeds, zelfs harder dan te voren.

Op het station stonden ze plotseling vreemd onwennig, maar Fré vertelde, dat ze een vlag zouden steken uit de trein, waar ze in moesten.

„O, ik zie hem al!” riep Wil, zóó onzinnig hard over het perron, dat een heer, opgeschrikt, hen met gefronste wenkbrauwen bleef staan nakijken.

Maar Wil negeerde hem volkomen en draafde onverstoord de anderen vooruit: „Schiet op, zeg, ze wenken al, we zijn zeker laat!”

Het was werkelijk zoo.

Nog maar pas hadden ze een plaatsje gevonden bij vijf leden van het gezelschap, toen de trein zich in beweging zette en ze in suizende vaart vlogen langs beboschte heuvels en vergestreckte heidevelden.

Ze zaten nu niet meer over, maar met z'n vieren naast elkaar, wat plotseling de gedachte aan de Kweek en de schooltrein in nevelen deed opgaan.

„Wil,” fluisterde Stien — terwijl omslachtig haar koffer in het bagagenet leggend — „kijk as je blijft es naar dat jongmensch over ons, hij fixeert je eenvoudig.”

Wil aanschouwde een langen, mageren jongen met oogen, waarvan ze de kleur niet noemen kon, en een lorgnet, die hij bij korte tusschenpoozen af- en weer opzette.

„Schei uit,” smeekte ze, „lâát het, Stien, ik weet geen raad.”

Fré was een gesprek begonnen met een dame naast haar, die vertelde van het hotel, waar ze logeeren zouden en die haar enkele namen noemde van de andere medereizigers.

Loek, haar elleboog naast het raampje geplaat, tuurde genietend naar buiten.

Ze had haar hoed afgezet. Haar bruine, verlangende oogen keken naar de bosschen, waarlangs ze in snelle vaart voorbijvlogen en haar smalle, teere gezicht één stralende blijheid, dacht ze aan alles, wat komen ging: Vanmiddag kwamen ze in Keulen aan en reisden tegen de avond verder naar een plaatsje aan de Rijn, vanavond . . . vanavond liepen ze langs het water . . . zagen ze de bergen . . . waren ze met z'n vieren op vreemde bodem . . . Fré trok aan haar mouw. „Zie je, dat de lucht lichter wordt, Loek? Vanavond is het stellig droog.”

Tegelijk kwam Stiens stem luid in de volle coupé: „Kinderen, aanschouw de buitenwereld, het gaat droog worden . . . pardon . . .”, deed ze verschrikt, toen ze in extase op de voeten van het jongmensch, tegenover haar, trapte . . . „het is ook zóó opwindend, dat mijn voorspellingen altijd uitkomen, ik word bang van mezelf!”

Allen hadden hun gesprek gestaakt en luisterden. En toen ze ophield, met een gewichtig gezicht naar het miniatuur stukje blauwe lucht wees, lachten ze allemaal.

De stemming iserin, dacht Loek, en natuurlijk door Stien!

Wat fijn, dat Stien er ook bij is.

Tegen de middag, toen ze in Keulen arriveerden, was het werkelijk droog.

Bij de groote imponeerende Dom liepen ze met z'n vieren gearmd, maar binnen, over het steenen pad, waar je voetstappen ópklonken in de stilte, gingen ze twee aan twee.

Loek en Fré kwamen ver achteraan, bijna zonder praten liepen ze, gevangen door de wijding, die er uitging van de hooge, breedgebouwde kerk.

„O,” zei Loek, terwijl de anderen buiten de poorten bewonderden, „ik heb er zóó naar verlangd, zoo dikwijls Fré, en nu is het er”

Ze kwamen buiten en sloten weer aan.

Toen reisden ze het laatste eind.

„Er is één kamer voor vier personen,” berichtte de leider, in het hotel aangekomen, „is er soms een groepje, dat graag gevierden blijft?”

„Hier,” kreet Stien, „hier mijnheer!”

Ze bleken de eenigen te zijn, die met z'n vieren kwamen en zoo gebeurde het, dat Wil geen drie minuten later uitgelaten de kamer rondanste, omdat ze, door dit schoone toeval, de grootste kamer hadden van het heele hotel.

„Vier stel openslaande ramen,” zong ze al voor de vijfde maal, „hoe is het mogelijk en o, kom toch eens hier, zóó kijk je op de groote brug; door het andere raam op de Rijn en hier op het Zevengebergte, Stien, Stien, kom je nou nóg niet?”

„Ik kan onmogelijk mijn koffer openkrijgen,” deelde die vanuit de verte mee, „als jullie me eens kwamen helpen?”

Maar Loek en Fré trokken haar resoluut van het ledikant, waarop ze was neergevallen en plantten haar

voor één van de ramen. En toen was ook Stien in een minimum van tijd haar koffer en alle andere prozaïsche dingen vergeten en hadden ze tenslotte geen tijd meer zich voor het diner te verkleeden.

„Doe toch niet zoo dwaas,” bestrafte Stien Wil, die zichzelf beklaagde, „ze vinden je in deze jurk heusch óók wel de deftigste van de vier! Denk eens, Wil, met jou hooge, slanke gestalte!”

Maar Stien zweeg wijselijk, toen Wil met een juist ondergedompelde handdoekpunt op haar afkwam.

Die avond, na het eten, wandelden ze met z'n vieren langs de Rijn.

Aan de overkant blonken de lichtjes in de kleine huizen en het water lag overgoten van maanlicht. Ze liepen tot dicht bij de stilliggende booten en stonden even uit te zien over de Rijn. Maar toen strekte Stien haar armen hoog boven haar hoofd en Loek herinnerde zich onmiddellijk, dat dit haar gewone gebaar was geweest op de Kweek, als er iets bijzonders te vertellen bleek.

„Kinderen,” begon Stien dan ook, „ik heb jullie een groot geheim te openbaren en zie je, ik heb juist op zoo'n prachtige gelegenheid gewacht als deze!”

Ze keerden lachend hun gezichten naar haar toe, die geheimen waren nu eenmaal altijd de moeite waard geweest! Stien legde plechtig haar beide armen over het hek, vlak bij de groote brug, en Loek vond opeens, dat ze ouder en bezadigder dan anders leek.

„Eind September ga ik me verloven,” zei Stien toen.

Wil lachte, ze was, op hetzelfde dorp wonend, sinds weken bekend met het geheim, maar Loek en Fré staarden haar in uiterste verbazing aan.

„Ben je dwaas,” bracht Loek er eindelijk uit, „hoe kom je d'r bij. En zoo opeens. Nee maar, en we wisten

er niets van Is het soms niet waar, Stien, doe je weer es onzinnig?"

„Met wien?" kwam Fré nuchter, nog steeds ontsteld naar Stien kijkend.

„Met een onderwijzer van mijn school," vertelde die lachend, „het is heusch zoo plotseling niet, we kennen elkaar natuurlijk al een poos, al heb ik dat nou niet dadelijk verteld aan jullie. Hij heeft al hoofdacte en Fransch, nu is hij voor Wiskunde bezig."

„Wat een bol," bewonderde Fré gul, tóch nog niet van haar verbazing bekomen. Maar Loek zei niets.

Stien boog over het water. „Ja," zei ze en ze hoorden alle drie iets van ontzag in haar stem, „ik heb zelden iemand gezien met zó' n helder verstand."

Loek keek naar haar.

Alsof dat er op aan kwam, alsof dat er ook maar één oogenblik op aan kwam, wat je presteerde of bereikte in de wereld, wanneer het er om ging, of je van elkander hield.

Ze liepen verder, de brug over en Fré, eenigszins bekomen, vroeg honderduit. Stien vertelde maar, soms onderbroken door Wil. Maar Loek was stil. Ze keek naar de lichtjes aan de andere kant van het water. Stien, dacht ze, Stien, die daar opeens verloven gaat, zoo maar plotseling, tenminste voor óns. Stien, waar je nooit achter komt en die je op een gegeven oogenblik voor een feit zet. Ze vouwde de handen op haar rug en luisterde naar alles, wat Stien vertelde. Maar waarom, vroeg ze zich af, heeft ze 't nu toch aldoor over zijn geweldig verstand en al die acte's. Toe maar, na-acte óók al. Stien had altijd een groote bewondering voor intelligente menschen gehad zou ze daarom zou ze toch niet Nee, welnee, hoe kom ik daar nu aan. Ja maar, dacht Loek, als ik vertellen zou over Dolf

Ze had een snelle, geschrokken blik naar de anderen, die lachend verder praatten.

In het donker van de avond voelde ze haar gezicht heel warm.

Wat doe ik nu toch, verzette ze zich alsof dat hetzelfde was, alsof Dolf ooit Met een ruk hief ze haar hoofd en mengde zich in het gesprek. Maar onder het praten door, was ze dankbaar om het donker buiten, en om de weinige lichten in de rechte, smalle straat.

* * *

De volgende dag, na een heerlijke tocht langs de Rijn en door het Zevengebergte trokken ze naar boven om zich voor tafel te verkleeden.

„Taschje vergeten,” zei Wil, bovenaan de trap, „even halen.”

Ze zaten allemaal een oogenblik uit te rusten en te wachten, tot ze terug zou zijn, Stien en Loek op hun bedden, Fré in een van de lage fauteuils.

„Ik vind het een erg aardig gezelschap,” zei Stien, „ze doen allemaal even gewoon en vriendelijk, alleen dat prettige jog.”

Het was het jongmensch uit de trein en Stien had al dadelijk opgemerkt, dat hij om de drie minuten „prettig” zei, en hem derhalve de naam van „prettige jog” bezorgd.

„Hij wordt bepaald vervelend, vanmiddag heeft hij de gansche tijd naast Wil en mij geloopt, we zagen geen oogenblik kans hem kwijt te raken.

En om de vijf minuten vroeg hij, of we 't niet warm hadden, ik heb de zesde keer maar ja gezegd, al vond ik het eerder frisch.”

„Nou,” lachte Fré, „ik had tenminste nog spijt, dat 'k mijn wollen jasje niet meegenomen had.”

„Hebben jullie eigenlijk wel in de gaten, dat hij 't bepaald op Wil begrepen heeft?”

„En of,” knikte Loek, „Fré en ik waren al zoo blij, dat hij tenminste uit onze buurt bleef!”

Ze had haar vlechten al vast losgemaakt en leunde lui achterover.

De deuren naar het lage balkon stonden wijd open en een beetje loom keken ze naar het water van de Rijn Een blank-blauwe avondhemel welfde zich boven de al-vervagende bergtoppen

Tóén stooft Wil de kamer binnen!

„Nee maar, nee maar,” riep ze verontwaardigd, met groote stappen langs de bedden marcheërend, waarin de anderen plotseling rechtop zaten, „die vent . . . dat jog, nee maar, hij is, als 't ie ze alle vijf hééft, staan ze vast niet op een rijtje! Néé néé!!”

Stien verrees van het ledikant, duwde Wil vriendschappelijk in een van de stoelen: „Kalm, kalm, mijn dochter, vertel als je blijft es rustig, zonder 'ons alle drie van streek te maken.

Heeft het prettige jog je gezoend?”

„Wat?” kreet Wil, zoo mogelijk nog verontwaardigder dan zoeven, „dat . . . dat moest hij durven, ik zóu hem!”

„Nou ja,” deed Stien onnoozel, „kan ik dat weten, je doet, of je 'k weet niet wat is overkomen.”

„Ja,” zei Wil, weer oprijzend uit de stoel, waarin ze geen rust had, „maar het is ook méér dan brutaal. Luister, dan zal ik je precies vertellen, wat er gebeurd is.” Stien duwde haar voor de tweede maal in de stoel, wat Wil, in haar opwinding, niet eens bemerkte.

„Luister dan: ik loop natuurlijk heel gewoon naar beneden, om in de serre mijn taschje te gaan halen,

daar hoor ik een stem achter me: „Zoo, juffrouw Dorsman, dat treft, ik wou u graag wat vragen.”

Ik informeerde heel beleefd, wat dat zijn kon.

Wat denk je, dat hij voorstelde? Of ik voortaan aan tafel náást hem kwam zitten!”

„Nou,” zei Stien, „ik vind”

„Nee stil,” weerde Wil af, „luister in vredesnaam eerst, wat hij verder zei, ik zal het woord voor woord herhalen:

„Ik heb best gemerkt, dat u dat prettig vinden zou, u keek vanmiddag onder de lunch voortdurend mijn kant uit!”

„En toen,” zei Stien, voor de tweede maal verrijzend, „heb je 'm toen werkelijk nóg geen klap om zijn prettige ooren gegeven? Heb je toen heusch nog verder met hem gepraat?”

„En toen,” lachte Fré, „heeft hij toen zijn prettige arm om je heengeslagen . . . kwam het toen niet in orde, Wil?”

Loek en Stien, weer op hun bedden neergezakt, schaterden, maar Wil bleek op dat moment geen zin voor humor te hebben, ze kreunde alleen benauwd: „Ik weet het niet meer, ik heb, geloof ik, gevraagd, of hij zijn verstand verloren had of zoiets, en toen ben ik dadelijk naar boven gerend, naar jullie, om alles te vertellen.”

„Dat was volkomen fout,” constateerde Stien, „je had op z'n minst majesteitelijk het hoofd in de nek moeten werpen, beslist wérpen, Wil, geen haar minder en hem dan koninklijk voorbij moeten schrijden, niet naar ons, maar naar je taschje.

Want ik zie tot mijn groote spijt, dat je dát zelfs niet hebt meegebracht.”

Wil stond midden in de kamer, haar gezicht nog op-

gewonden van verontwaardiging en antwoordde niets op al die dwaasheden.

„Maar zeg,” begon Stien weer, „heb jij, kom es wat dichterbij bij meisje, heb jij vanmiddag . . . naar zijn prettige gezicht zitten kijken? Ik heb wel gedacht, wat doet dat kind nou toch?”

„Ja,” bekende Wil wanhopig, „ik zag, dat zijn lorgnet op 't punt stond van zijn neus te rollen en ik was zoo vrééselijk benieuwd, of 't in de soep zou zijn of ergens anders. Ik kon er mijn oogen niet van afhouden.”

Op dat oogenblik sloeg een klok.

„Dáár dan,” zei Stien, „dat heb je ervan, half acht, nog een kwartiertje, trek je jurk uit, Wil! Loek, kom hier, ben je nu haast uit die stoel, Fré?”

„Hoe moet het nou toch verder?” herhaalde Wil wel driemaal achter elkaar, intusschen bedrijvig haar handen wasschend, „ik weet geen raad.”

„Dát hebben we nog nooit gehoord, dat jij geen raad wist,” spotte Fré, maar Wil was nog steeds niet in een stemming, om een lach te kunnen toonen.

„Weet jij er dan niets op, Stien, jij wist toch altijd overal raad op?”

„Eindelijk dan toch waardeering voor mijn kunde,” dacht Stien hardop, „had je dat niet vroeger kunnen erkennen?”

„Hè toe, dénk nou,” smeekte Wil.

„Kijk,” kwam Stien deftig, „ik wéét natuurlijk wel iets, maar ga je verder kleeden, Wilhelmiën, anders hebben we straks de narigheid nog, dat jij niet klaar bent. Zwijgen jullie even allemaal, ik heb mijn plan háást voor elkaar.”

Vlug bewogen ze nu langs elkaar, elk in een verschillende kamerhoek.

„Nou,” kwam Stien, na de laatste hand gelegd te

hebben aan haar toilet, „ik heb het voor elkaar, luister dan, we hebben nog net vijf minuten.

Als we straks beneden komen — we kunnen best van de eersten zijn — dan zal ik zorgen, naast het prettige jog terecht te komen.

Ik zal hem vertellen, luister je goed, Wilhelmina? dat jij in stilte verloófd bent. Dan zal hij 't heusch wel laten, om nog ooit naar je te kijken en is alle smaad en schande van u afgenomen. Is dat geen schitterende zin?”

Wil, die als ze heelemaal klaar was, altijd nóg eens haar handen waschte, liet de handdoek op de grond vallen en staarde Stien aan.

„Bén je nou, zeg, dat kan toch niet, ik ben absoluut niet verloofd en”

„Zwijg nou, ik zeg toch, in stilte? Dat kan immers beteekenen, in jóuw gedachten? Want zie je, ik ik aarzel dit schoone uit te spreken, maar soms heb ik gedacht, o, Wilhelmina, gij statigste aller kweekelingen, dat eh Piet Aalders Piet Aalders van de Kweek”

„Als je je mond niet houdt,” dreigde Wil, op haar afkomend en omdat ze op zulke momenten nooit erg woordenrijk was en vaak in herhalingen verviel, zei ze nóg eens, „als jij je mond niet houdt, als jij”

„Ik hou mijn mond al,” beweerde Stien, „heb je 't nog niet gemerkt? Maar zwijg jij dan ook, we hebben trouwens geen minuut te verliezen. Alleen, kind, denk er om, aan tafel een beetje afwezig doen, dat hoort er bij, voor de rest zorg ik wel! En nu naar beneden, het is meer dan tijd!”

Met z'n vieren daalden ze de dikbelooperde, breede hoteltrap af, Wil in het midden.

„Ik heb een gevoel, of we een koningin naar beneden geleiden,” vond Stien, maar Wil was te veel bezig met

de komende dingen, dan op die gevoelens van Stien acht te kunnen slaan.

Voor de deur van de lange, breede serre, die met veel hooge ramen uitzag op de Rijn, stónd Stien een oogenblik en keek Wil aan.

„Nou kind, weet je alles goed?”

„Schiet toch op,” drong Wil, „ik weet niets, en als je gék doet”

Met een zwaai had Stien de deur opengedaan en wandelde hen vooruit naar de lange, witgedekte tafel.

Er was nog bijna niemand, maar voor één van de ramen toefde het prettige jog en tuurde naar buiten!

„Hum,” bracht Stien hem van hun aanwezigheid op de hoogte.

Hij draaide zich dadelijk om, leek ietwat verlegen en zocht een plaatsje dicht bij het raam, waar hij gestaan had.

En Stien, Wil een voorzichtige duw gevend, vlijde zich onmiddellijk bij hem neer.

Fré zat al naast haar, Loek nam de derde plaats en zoo kwam Wil heelemaal op de andere punt te zitten, waar ze, niet wetend, hoe te kijken, de bloemen in de vaas maar wat verschikte.

Al dadelijk kwamen de anderen, na elkaar, door de openstaande serredeur naar binnen. Ze zeiden iets over het weer, keken, staande nog, een oogenblik naar buiten en zochten de één na de ander een plaatsje aan de gemeenschappelijke tafel.

Toen de leider binnenkwam en gelegenheid gaf tot beginnen, verstilde eenige oogenblikken het gepraat, dat dadelijk weer opleefde.

Stien, over de soep gebogen, bepeinsde, hoe ze nu het best beginnen kon. Naar Wil keek ze niet, omdat ze die allang gebaren had zien maken van: „niet doen.”

Ze gluurde even opzij naar het prettige jog, maar toen

ze het lorgnetje angstig wiebelen zag op zijn rechte, smalle neus, keek ze vlug voor zich.

Het begin is natuurlijk het moeilijkst, peinsde ze diepzinnig, als ik éénmaal aan de gang ben, gaat het wel vanzelf, maar ik kan niet plotseling gaan zeggen, dat mijn vriendin in stilte verloofd is.

Toen was het — Stien prees het jongmenschen er jaren later nog om — dat het prettige jog plotseling zélf de eerste stap waagde, juist op het oogenblik, dat zij de laatste lepel soep naar binnen bracht.

„Bent u met z'n vieren op de Kweekschool geweest, juffrouw Korthout?”

Stien toonde onmiddellijk haar beminnelijkste glimlach: „Zeker, dat hebt u goed.”

„Ik hoorde zoiets, dat was zeker wel een prettige tijd?”

„Zéér prettig,” antwoordde Stien, zóó langzaam en deftig, dat Fré haar nagels diep in haar handpalmen zette.

„Hield u van studeeren?” zette hij zijn onderzoek voort.

„Ik hield er o zoo véél van,” antwoordde Stien, wéér op dezelfde toon, zoodat Fré nu trachtte een gesprek met Loek te beginnen, wat óók al niet ging, omdat die beduidde, graag de afloop van het gesprek te willen hooren.

„En uw vriendin?” waagde het prettige jog de volgende stap.

„Die naast me zit, meent u? O, ja, die”

„Nee eh pardon, ik bedoel”

„O, juist, die met het zwarte haar, juffrouw Bergsma, ja zij, nou . . . : bijzonder veel zelfs. Vindt u dit anders geen prettige soep?”

„Ik bedoelde eigenlijk uw derde vriendin,” legde hij ten einde raad uit, de vraag over de soep negeerend.

„O, zoo ja”, Stien fronste haar wenkbrauwen, boog zich een beetje dichter naar hem toe en deed, of ze Wil voor hem verbergen wilde.

„Zeker, die studeerde óók graag, maar eh . . . ja, wat zal ik zeggen, die had zoo dikwijls haar gedachten bij andere dingen. Dat is natuurlijk nogal lastig . . . nu op reis ook, we storen haar dan maar niet al te veel. Want, o werkelijk . . .”

„U bedoelt?”

„Ach . . . ,” Stiens stem werd tot een fluisterton, „ach ja, daar op die Kweekschool, hoe zal ik het zeggen . . .”

Ze leunde even achterover, omdat de kellner haar bedienen wilde, spiedde terwijl naar Wil, boog zich dan dadelijk weer naar hem toe.

„U moet natuurlijk niets laten merken, het zou niet aardig zijn, als ze dacht, dat ik over haar praatte, maar juffrouw Dorsman is . . . in stilte verloofd, ziet u . . .”

Stien zweeg een oogenblik, duidelijk hoorde ze Fré kreunen, zag ze, hoe Wil even schokte met haar hoofd, dan vlug een andere kant op keek.

„Maar u begrijpt, héél, héél erg in stilte . . . Héél erg,” herhaalde ze nog eens, „niemand weet er iets van, begrijpt u.”

En mompelend er achteraan, zóó, dat het prettige jog, die hevig werkte met zijn mes en vork, het onmogelijk kon verstaan: „Eigenlijk kan het best, dat de verloofde in kwestie er zèlf niet eens van weet.”

Verwonderd keek ze dan opzij naar zijn hevig getik en zag hem vragend aan.

En hij, niet in staat zijn teleurstelling en woede te verbergen, bromde nijdig: „Ik vind het anders heelemaal niet aardig van u, om zoo van uw vriendin te praten.”

Stien, begrijpend, besloot grootmoedig hem dit standje te vergeven en verdiepte zich, een minuut of wat, in de visch met gebakken aardappels.

„Nee,” deed ze toen berouwvol, „daar hebt u wel gelijk in, maar u vroeg toch eigenlijk zelf naar haar. O,

maar mijnheer, u vergeet haast te eten, dat zou toch jammer zijn, de visch is zoo bijzonder heerlijk vandaag." Hij bromde wat, at dan zwijgend verder.

Zwijgend aten ook de vier meisjes.

„Ik geloof," zei Stien, aan het dessert genaderd, „dat u een weinig vertoornd op mij is, zie ik dat goed, mijnheer Van Zetten?"

„Ja," deed hij nijdig, en geen andere uitleg wetend, zei hij maar weer: „Ik vind het beslist onhebbelijk, om over uw vriendin te praten."

Toen ze van tafel opstonden, zei Stien, plotseling besloten over dat gezegde tóch maar wraak te nemen: „Weet u, wat nogal gelukkig is, mijnheer Van Zetten?"

En toen er geen antwoord kwam, het booze jog zich niet eens naar haar omdraaide, praatte ze tegen zijn smalle, lange rug: „Dat het me bijzonder koud laat, wat u vindt of niet vindt."

Wil voorop, bestegen ze achter elkaar de trap.

„Hou je goed," vermaande Stien fluisterend, „hou je goed, tot we boven zijn, ik weet zeker, dat hij ons nakijkt."

Boven gekomen, sloot ze eerst voorzichtig de deur.

Dan barstte er een lachsalvo los. Tot Wil zóó herhaaldelijk roepen bleef: „ik weet geen raad!" dat Stien er van kalmeerde.

„Kinderen, kinderen," klopte ze de anderen beurtelings op de schouder, „dat is al weer voorbij, ga rustig zitten en schei uit met dat gelach." Toen ook Wil tenslotte tot bedaren was gebracht, vertelde Fré van haar angst, in lachen uit te barsten, toen Stien zoo'n onzinnig deftige stem had gehad.

„En nu zul je wel nooit meer last hebben, Wil," glorieerde Stien, „en zie je, meisje, dat heb je toch maar weer aan mij te danken!"

„Laten we vanavond op 't balcon blijven," stelde

Loek voor, „we laten doodgewoon de thee boven brengen.”

Dat plan vond algemeene instemming.

Loek duwde de deuren open: „Zie je, wat een prachtavond het is?”

„O,” boog ze zich toen snel over het lage balcon, „kom nou toch es kijken, daar gaat het prettige jog! Met juffrouw Versteeg, Wil, hij troost zich geweldig gauw, hoor, je hebt al vast geen gebroken hart voor je rekening.”

Over de rand van het balcon keken ze omlaag.

Op dat oogenblik hief het jongmensch zijn bebrilde gelaat, en zag recht in vier lachende meisjesgezichten.

Toen, zijn hoofd dicht naar juffrouw Versteeg, stapte hij fier de weg op, om zijn avondwandeling te maken.

„Ai mij,” lachte Stien, „hij is niet eens ontroerd, dat je hem betrapt hebt, Wil.”

„Je zou zoo'n kerel toch”, bromde die.

Met z'n vieren bleven ze de twee staan nakijken, tot ze uit het gezicht verdwenen waren, toen maakten ze een gezellig hoekje.

Fré haalde het schemerlampje, dat naast haar bed stond, en de anderen trokken de sofa tot voor de deur en zetten twee stoelen op het smalle, langwerpige balcon.

Stien, voortvarend, drukte al op het knopje, vlak naast de kamerdeur, terwijl Fré in allerijl een Duitsch zinnetje bedacht.

En toen de kellner, beleefd buigend om de fooi, die Loek hem met een koninklijk gebaar geschonken had, de aftocht blies, zaten ze dan eindelijk rustig uit te zien in de mooie, stille avond.

Het diner was laat geweest die dag. De avond viel snel, buiten hing de schemer al over de breede weg

„Vreemd toch,” vond Loek, „dat 's avonds die bergtoppen zoo zwart lijken, terwijl de lucht nog zoo heel licht is”

Ze plantte haar ellebogen op de knieën en boog zich voorover.

Ver vóór hen rezen de bergtoppen, somber, dreigend haast tegen de blanke avondhemel en aan de overkant begonnen de lichtjes in de huizen één voor één te branden.

Zoo'n avond, dacht Loek, wat een heerlijkheid, wat een genot, zoo maar stil met elkaar te genieten van zoo'n prachtig uitzicht.

De dagen zijn ook wel mooi, ze vliegen voorbij, het is avond, voor je er erg in hebt, maar dit, dit is toch heerlijker, je zou dit vast willen houden voor altijd.

„Verlangen jullie nog wel eens naar de Kweek terug,” vroeg Stien, „naar alles, van de trein en de leeraren?”

„Nee,” zei Fré, op de rand van het balcon leunend, „de laatste dag vond ik het zoo erg, dat die band verbroken werd en nu het zoo ver is, zou ik niet meer terug willen.”

„Och,” vond Loek, „die, waar je het meest voor voelde, blijf je wel opzoeken en het andere.... nee, ik zou ook niet terug willen meer. Je wordt er misschien toch te oud voor....”

„Maar was 't er niet reuze gezellig,” vond Wil, „ik ben misschien een beetje anders dan jullie, maar ik kan er sommige dagen zoo echt naar verlangen, weer eens dol te doen met elkaar, pret te maken en vroolijk te zijn om niets eigenlijk. Jij ook niet, Stien?”

„Nee,” zei Stien, op haar eigen, kordate manier, „er zijn nu zooveel andere dingen, alles van thuis, ik ben juist zoo blij, daar eindelijk es tijd voor te hebben. En je zou nooit meer zoo kunnen doen als vroeger, net als Loek zegt, je wordt er toch te oud voor....”

Ze zaten stil en keken naar het glanzende water en naar de huizen aan de overkant, ze zaten er ieder met hun eigen gedachten....

„Van 't najaar,” zei Stien toen, „ga ik naar de belijdeniscatechisatie, wat vreemd, Fré, dat jij de eerste van ons vieren bent geweest.”

„Ja, Edo en ik samen”

Er gingen wat wandelaars voorbij, hun vroolijk gelach klonk óp in de avond, dan werd het weer stil.

„Gaan jullie ook?” vroeg Stien.

„Ik weet het niet,” zei Wil. Ze steunde haar ellebogen op de lage balconrand en keek neer op de weg. Haar gezicht leek heel kinderlijk en zacht en haar vragende oogen stonden ernstig.

Loek gaf geen antwoord, ze vouwde de handen achter het hoofd en leunde tegen de muur.

Belijdenis doen, peinsde ze, wat is dat ernstig en hoe zal ik dat óóit durven? Het is zoo'n geweldig besluit, een keuze voor je heele leven. En alles, wat daarna komt, alles anders, in de kerk het Avondmaal. Ik denk, dat het beter is, nog een jaar te wachten

Ze spraken niet meer, het was, of ze de nacht hóórden komen.

Het water verdonkerde en de bergen werden één met de lucht.

Alleen de kleine lichtjes bleven onveranderd branden in het duister.

Dolf, dacht Loek, als Dolf hier was, en we samen zaten en zwegen, de avond zou te zwaar zijn om te dragen. Dolf, met zijn moeilijkheden, Dolf met zijn blij, open gezicht en zijn zware gesprekken

Nu lijkt het leven wel volmaakt, dacht ze gelukkig, deze dagen is er niets, dat ontbreekt, alles is goed en heerlijk, óók de toekomst de school en daarná, de Kerstvacantie Ze glimlachte in het vallend duister: O, ik wist niet, dat ik zóó gelukkig zijn kon

MORGENS tegen achten was er weer de bekende klop op de deur en het zinnetje van 's altijd, nooit goed te verstaan, maar waar ze dan toch uit begrepen, dat het tijd moest zijn.

„O, de laatste dag,” berichtte Wil, onmiddellijk klaar wakker, „en de heerlijkste, geloof ik, de Drachenfels, jongens, en met de boot de Rijn op!”

„Hè ja,” kwam Loek's stem uit het andere bed, „ik ben er al uit, denk je in, menschen, de Drachenfels en een eiland midden in de Rijn, waar we gaan aanleggen als inboorlingen uit vroeger tijd. Dat kan ik niet allemaal verwerken ineens!”

„Hoe laat is het toch?” bromde Stien van de overkant, „rustverstoorders, is dat een mensch midden in de nacht wakker maken?”

„Kwart voor acht,” was Fré met een sprong ook uit bed en naast Loek, „is dat nacht tegenwoordig? Je bent op de Kweek vroeger opgestaan, zeg, om je Geschiedenis te leeren!”

„En Plantkunde,” rilde Wil, wegduikend onder de dekens, „ik droom minstens één keer in de week, dat ik weer examen ga doen, zoo ongelooflijk vind ik 't, heelemaal geslaagd te zijn!”

Fré trok een kimono aan, gooide toen de deur naar het balcon wijd open:

„Stel je voor, kinderen, Geschiedenis, om koud van te worden, al die Willems, of waren er niet zooveel, Stien? Is het geen genot, nooit meer naar die afschuwelijke,

kleine lettertjes te hoeven kijken en er ook niet meer bij in te dutten? Wat een heerlijk uitzicht is dit toch!"

Met een sprong was nu ook Stien uit bed en trok Wil aan haar korte haar: „Vooruit, eerst een mensch onmogelijk vroeg wakker maken en dan zeker nog het langst er in blijven?"

Ze begonnen zich aan te kleeden, Loek en Fré, als elke morgen, af en toe voor het raam staande, om dan weer, na een vermanend woord van Stien, vlug op te schieten.

Na een gezellige ontbijttafel zaten ze anderhalf uur later op de boot, die ze de heele dag tot hun beschikking hadden.

Het begon te regenen en Wil, die beweerde, daar niet tegen te kunnen, verdween naar binnen, maar de andere drie hadden wel wat nattigheid over voor het mooie uitzicht en bleven buiten.

„Zonde toch," kwam Wil een oogenblik later weer naar hen toe, „dat het geen mooi weer is, dan heb je lang zoo'n prachtig uitzicht niet vanaf de Drachenfels."

„Ten eerste," weerlegde Stien, „gaan we nog in geen uren naar boven. In die tijd is het natuurlijk allang droog en ten tweede moet je over regen nooit prâten, want dan lijkt het veel erger, dan het is. Je moet doodgewoon net doen, of het schitterend weer is."

Loek boog haar hoofd over de verschansing en keek de Rijn af, die bochten begon te maken: „Hè, heerlijk toch," genoot ze.

„Denk aan de Kweek," kwam Stien met een zucht, „denk aan onze handen, die de Rijn zoo liefelijk bestreelden 's avonds laat op onze kamer."

Na een lange tocht, staken ze over naar het eiland, dat, dichtbijgekomen, nog tamelijk groot bleek te zijn.

In het restaurant, dat het eiland bezat, gebruikten ze

de lunch en toen kwam, volgens Wil, het schoonste oogenblik van de dag: „De Drachenfels!”

Het was een tijd lang droog geweest, maar vlak bij de berg gekomen, die hoog en donkergroen voor hen oprees, met hier en daar grillig overhangende punten, begon het weer te regenen.

„We gaan met de tandrad naar boven,” berichtte de leider, „als we terugkomen, is het misschien wel droog en kunnen we loopen.”

Ze zaten al op de oplopende banken van het treintje en tuurden lachend omhoog, waar nevels hingen, van de staag neervallende regen.

Maar terwijl ze langzaam en zeker stegen, vertelde de leider, dat ze 't werkelijk nog zoo slecht niet troffen, want dat er tusschen al de toppen van het Zevengebergte lage regenwolken zouden hangen.

Ze hadden kans, zelf in een wolk te staan, wat ze bij mooi weer natuurlijk missen moesten.

Toen was ook Wil tevreden gesteld.

En Stien beweerde, dat de zon hen vast en zeker niet in de steek zou laten en op het juiste oogenblik wel door zou breken.

Het duurde maar kort. Na enkele minuten waren ze er al en stapten van de hooge treintreedjes het nieuwe tegemoet.

Het regende nog, maar Stien wees naar het Westen, waar werkelijk een groote streep licht een blijde belofte van zon en heerlijkheid inhield.

Wil was al dadelijk weg van alle brokken steen, die geheimen bevatten van vroegere burchtgangen en beweerde, in gedachten de gravinnen met lange, ruischende gewaden te zien voorbijschrijden, gevolgd door ridderlijke graven, die op de gewenschte oogenblikken, de sleepen beveiligden voor allerlei gevaar.

Stien, die geen tijd had, naar zoo'n uitgebreide rede-

voering te luisteren, was al doorgelopen en hing uit een schietgat te kijken naar Vader Rijn.

Loek en Fré stonden samen op een lage muurrand, elkander vasthoudend, omdat het wat gevaarlijk was, en Fré wees naar de omfloersde bergtoppen van het Zevengebergte.

„O, zie je Loek, daar . . . er hangt een wolk boven die berg, vlak op de top, hij verdwijnt alweer . . .”

„Het grijze kleed van één of anderen berggeest, Freek, dat boven de dalen zweeft, fijn hè? O, ik geniet . . .”

Dat je toch wel eens ondankbaar zijn kon in je leven, als het zooveel goeds in zich draagt, peinsde ze stil, vér voor zich uitkijkend, met haar hand op Fré's schouder, hoe is het mogelijk . . .

Wil en Stien kwamen bij hen staan.

„Dit is wel het heerlijkste,” zei Fré, „wat heb ik dáár naar verlangd, zóó hoog te staan, zóó hoog boven alles uit, de menschen, de huizen, o, het lijkt, of je vlak bij de lucht gekomen bent.”

„Het is al droog,” triumpheerde Stien, „nog even, dan komt de zon!”

„Ja,” zei één van de anderen, „en dát is de moeite waard, de zon te zien doorkomen boven al die landschappen, dat heb ik verleden jaar eens gezien.”

Ze zwegen en stonden in spanning uit te kijken over de wereld, die beneden hen, nog vaag omneveld lag.

Tóen schoot de zon haar stralen, tóch nog onverwacht, langs de berghellingen en lag de Rijn op eenmaal te blinken in het licht.

De schaduwen vluchtten weg, bleven een oogenblik toeven beneden de berghelling, werden daar tenslotte, toen de zon in al haar glorie stond, hoog aan de lucht, volkomen verdreven!

Ze stonden er nog maar met z'n vieren, de anderen

hadden nieuwe plekjes opgezocht. „Hoe mooi,” zei Stien toen, ongewoon zacht, „en wat is het goed, hier te staan en je klein en onbeduidend te weten, met de hooge oneindigheid van de lucht ver boven je. . . .”

Ze trokken weer verder, beklommen, achter de anderen aan, het hoogste punt.

„Dat het alles zoo heerlijk zijn zou, had ik niet gedacht,” zei Wil voldaan, toen ze, langs de breede, mooie boschpaden, de terugtocht ondernamen. Hoog boven hun hoofden glorieerde de zon, splend tusschen het lichte loover door, op het donkerbruine pad.

Loek hief haar hoofd en zag de honderden boombladeren als een teer gordijn voor de blauwe, koepelende lucht.

Ze drukte even Fré's hand en lachte tegen haar in een stil, gezamenlijk genieten.

Toen, terwijl ze een hoek ombogen, waar de helling een oogenblik heel steil werd, zagen ze de weg versperd door een groote groep menschen.

„Het lijkt wel, of daar wat gebeurd is,” vond de leider, „laten we elkaar vooral niet kwijt raken. Als jullie hier allemaal even wacht, zal ik gaan kijken.”

Na een paar minuten was hij weer terug, zijn opgewekt gezicht stond ernstig. „Er is een ongeluk gebeurd,” zei hij stil, „'t is ook een reisvereeniging en één van de meisjes wilde recht naar beneden loopen, inplaats van langs 't pad te gaan. Ze is gestruikeld en met een vreeselijke smak naar beneden gestort.”

Hij zweeg even, stond met hen mee te kijken naar de donkere menschengroep, waarvan er niet één naar hen opkeek.

„Is zij. . . .?” vroeg Wil zacht, „was het heel erg?”

„Ja, haar vader is er ook bij, hij heeft den dokter gehaald, die constateerde, dat geen hulp meer baatte.”

„Och nee, nee toch”

„Kom maar,” maande de leider, „laten we er maar heel zachtjes langs gaan, het zal hen hinderen, als we blijven staan. Helpen kunnen we niet en er zijn al veel te veel menschen bij.”

In het voorbijgaan zagen ze een glimp van het witte gezicht op de grond. Een meisje heel jong leek ze nog

Toen, bij een volgende kromming van de weg, was alles uit het gezicht verdwenen en zetten ze hun tocht voort langs de mooie, beboschte wandelpaden.

Vreemd toch, dacht Loek, je staat een oogenblik vlak naast die andere, onbekende menschen, door een schrik, een ongeluk, maar dan moet je weer verder, een andere kant, een andere richting, omdat je tóch niet helpen kunt, omdat er niet eens hulp van je verwacht wordt.

* * *

Midden in de nacht werd Fré wakker. Wat droomde ze vreemd, ze moest maar kort geslapen hebben — de halve nacht had ze met wijdopen oogen voor zich uit liggen kijken in het donker — toen moest ze in slaap gevallen zijn. Zou Loek ?

Ze strekte haar hand uit, tastte naast zich, richtte zich dan op.

Ze was er niet, zeker opgestaan, zouden de anderen ook ?

„Stien”, vroeg ze zacht, „slaap je?”

Ze luisterde, er kwam geen antwoord.

Op de tast kwam ze uit bed, sloeg haar kimono om en boog zich over het ledikant van Stien en Wil.

Ja, die sliepen allebei, ze zou maar heel zacht doen, om ze niet wakker te maken. Wat deed Loek? Zou ze buiten zitten?

Voorzichtig, zonder gerucht, haalde ze de gordijnen terug van de buitendeuren, die ze openzag, en kwam het balkon op.

„Schrik niet,” zei ze zacht, „ik ben het Fré.”

Loek zat op de rand van het balkon. In het donker van de doodstille, zwijgende nacht, leken haar oogen heel groot en donker in het witte gezicht.

„Ik kon niet slapen,” vertelde ze, „toen ben ik maar opgestaan en buiten gaan zitten, het is zoo stil en het water lijkt net zilver met de maan er zoo vlak boven, zie je wel?”

Waar denkt ze over, zocht Fré, over het water en de maan, die er zoo vlak boven staat, natuurlijk niet.

Ze keek voor zich uit naar de Rijn, die onder 't maanlicht zoo vreemd sprookjesachtig voortstroomde.

„Ja”, zei ze, „mooi hè, als zilver, en de bergen zie je niet meer”

Maar ze voelden allebei wel, dat ze nu niet langer praten konden over onbeduidende dingen, nu, in de doodsche stilte van deze nacht.

En daarom zwegen ze en bleven een tijdlang zitten, gevangen in de roerlooze schoonheid van de slapende wereld om hen.

„Waarom sliep je niet, Loek?”

„Ik kon niet, aldoor moest ik denken aan dat meisje van vanmiddag, jij immers ook, Fré?”

Ze zweeg en keek recht voor zich uit.

„Ik vind het zoo erg,” huiverde ze, „dat zooiets opeens gebeuren kan. Met ons toch net zoo goed. Sterven, wat denk je er weinig aan zoo, in het gewone leven. En, als je er aan denkt, lijkt het wel, of al 't andere onbelangrijk wordt, of niets meer waarde heeft, of het eigenlijk zonde is, zoo maar vroolijk door te leven”

„Toen mijnheer Van Velzen van de Kweek stierf,”

zei Fré zacht, „heb ik net zoo gedacht. Tante Constance schreef toen, dat vroolijkheid een gave van God is, dat het leven zelf je wel bij de ernst ervan brengt, als je die maar zien wilt”

„Dat is wel zoo, maar vind je 't toch niet vreemd, dat je ál maar ouder wordt, al maar dichter komt bij de dood en er tijden lang niet aan denkt?”

Fré vouwde de handen om de knieën.

„Ik denk, dat het de eeuwigheidsidee is, die ons allemaal is ingeschapen; als je er lang over nadenkt, kun je onmogelijk gelooven, dat je eenmaal sterven moet dat je eens er níet meer zijn zal. Ik weet nog zoo goed, dat mijn vader altijd bad aan tafel, een gast en vreemdeling op aarde te mogen zijn. Ik was een kind, nú begrijp ik er de beteekenis van.”

Loek stond op en leunde tegen de muur.

„Het is precies als álle moeilijke dingen, Fré,” glimlachte ze, „we moeten ook hierin vertrouwen hebben, óók bij de dood, maar ik geloof, dat dit 't allermoeilijkste is”

Fré kwam naast haar staan. Ze keek bezorgd naar Loeks witte gezicht en de kringen onder de groote oogen. „Het is laat, Loek, we moeten naar binnen gaan.” Maar ze verroerden zich niet.

Ze voelden beiden deze oogenblikken van vertrouwen als iets goeds en kostbaars, en keken lang voor zich uit, waar af en toe een boot voorbijgleed, kleine, dansende lichtjes dragend. Tot Fré tenslotte de gordijnen opzij schoof en ze zacht en voorzichtig, achter elkaar de kamer ingingen. —

De volgende morgen, een stralende, zonnige dag, trokken ze terug naar Hollands' grens, waar de groep, na een hartelijk afscheid, uit elkander ging.

VIII. STIEN'S VERLOVING.

AL de zomersche, blijde dagen langs de Rijn waren al weer lang voorbij.

En op een dag in het laatst van September, ontving Loek een kaartje van Stien, met haar naam en die van Herman de Lange. Er was een brief bij. „Komen jullie 's middags heel vroeg,” schreef ze, „mijn vader heeft een pracht van een tocht verzonnen ter eere van ons laatste samenzijn als club van vier. Ik vertel je niet, wat het is. Spreek met Fré af, hoe laat je komt, dan zal Wil je van de trein komen halen. Herman vindt het plan reusachtig leuk, hij wil geen storing geven, zegt hij en zal 's middags netjes gaan studeeren. Zullen jullie gauw komen? Tot ziens. Je Stien.”

Loek liet het kaartje aan haar moeder zien. „Dat is gauw in zijn werk gegaan, is 't niet?” lachte die. Loek las de brief nóg eens. „Ze schrijft over een tocht met z'n vieren,” vertelde ze, „omdat we voor het laatst als vroeger met elkaar zullen zijn. Ik begrijp niet, wat het wezen kan. Het zal wel iets bijzonders zijn, als Stien het verzonnen heeft!”

„Gaat die jongen dan niet mee, Loek?”

„Nee, die studeert dan, schrijft Stien. Wat gek eigenlijk, je zal gaan zitten werken op de dag, dat je je verlooft. Zeker nog al een nuchter type, ik ben wel benieuwd hem te zien . . .” En met haar tasch onder de arm trok Loek naar boven.

* * *

„Daar gaan we dan,” lachte Fré, terwijl ze bij Loek in de coupé wipte, „ik moet je eerlijk bekennen, dat ik erg nieuwsgierig ben, zeg, én naar dien man van Stien én naar dat tochtje, waar ze over schreef. Jij niet?”

„En of, 't is nogal niet ver, troost je maar, we zijn er zoo!”

Tegen drieën arriveerden ze. Wil haalde hen van de trein.

„Wat voor tocht gaan we in de lieve vrede maken?” informeerde Fré dadelijk, maar ook Wil wist het niet. Toen trokken ze gedrieën naar Stien.

Met een zwaai haalde die de deur open op hun luidruchtig gebel, en nam met een buiging de gelukwenschen in ontvangst. „Ga nu maar gauw mee,” lachte ze, „buiten zal ik je vertellen, wat er gaat gebeuren en o ja, nog bedankt voor jullie prachtige bloemstuk, maar daar praten we straks wel verder over!” Ze liepen met z'n vieren op een rij.

„Zég je 't nou haast?” informeerde Loek ongeduldig.

Stien stond stil midden op de weg. Met een groot gebaar vouwde ze haar armen over elkaar: „We gaan . . . vliegen!” zei ze toen.

Eén oogenblik was het doodstil, en Stien genoot van de geweldige uitwerking van haar woorden.

„Vliegen?” herhaalde Fré toen verbijsterd, „waar-mee . . . ?”

„Ik zou denken,” lachte Stien, „met een . . .”

„Vliegen?” kwam Loek onthutst, „en dan vragen ze niet eens, of je zoiets wel dúrft . . . !”

„Vliegen,” begon Stien hoogdravend, „er is op de gansche aardbodem niets schooners dan vliegen! Jij durft wel, hè Willemien?” „Natuurlijk,” beweerde Wil, die elke keer, als het haar te binnenschoot, rechtop ging loopen, om slank te lijken, „dat spreekt toch vanzelf?”

„Vind je?” vroeg Loek bedenkelijk.

„Natuurlijk,” vond Wil weer heldhaftig, „ze probeeren immers eerst, of alles in orde is. Of je in een auto of in een vliegmaschine stapt, wat is dat nou voor verschil!”

„Zeg Stien,” kwam Loek plotseling op een andere gedachte, „heb je op mijn leege portemonnaie gerekend? Hoe kunnen we zoiets eigenlijk besteken?”

„In orde, luitenant,” lachte Stien, „die man is een vriend van mijn vader, hij heeft een kaartje geschreven, ik heb 't in mijn zak, we mogen voor niets, mijn dochter. Rust uwedeles hoofd en houdt je leege beurs in je zak.”

Na een half uur trammen waren ze bij het vliegveld. Ze hadden het over niets anders meer, zelfs Stien's verloofde werd iets heel verafs, waaraan ze nu niet denken konden.

„Hier is het,” beweerde Stien, „kijk maar, daar komt al iemand op ons af.” Een heer in een donkergrijs pak kwam hen tegemoet.

Wat zie ik voor bekends in dien man, zocht Loek, die kleine gestalte en dat zwarte haar?

Hij reikte hen lachend de hand. „Mijnheer Dolkers heeft me van uw komst verteld, hij kon zelf niet mee vanmiddag, als de dames het goedvinden, zal ik met u meegaan. Mag ik me even voorstellen? Aalders.”

„O!” kreunde Wil onderdrukt.

Aalders? dacht Loek.

Precies, glimlachte Fré in stilte.

„Aalders,” was Stien natuurlijk de eenige, die hardop dacht, „hebt u dan . . .,” ze verbeet een kreet van pijn, om Wil, die in haar arm kneep, zoo geweldig, als nooit iemand haar geknepen had in al de jaren op school. . . . „hebt u dan misschien een zoon, die Piet heet?”

„Ja,” zei hij verwonderd, „kent u die?”

„En of,” lachte Stien, „we hebben met hem in dezelfde klas gezeten op de Kweek.... hij lijkt beslist op u.”

„Wel, dat is aardig,” vond Aalders joviaal, „dan kennen we elkaar tegelijk al een beetje.”

Stien keek om, ze wou wat zeggen tegen Wil, maar die liep plotseling met een wonderlijk rood gezicht, de vliegmachine te bekijken en kwam pas terug, toen Loek haar riep.

„Als u nu in wilt stappen,” noodde mijnheer Aalders, „kijk, hier zijn de zitplaatsen, gemakkelijk met die kussens, niet?”

Stien zat het eerst. Wil schoof vlug naast haar, toen stegen ook Loek en Fré in.

Stien beweerde, dat je „stijgen” zeggen moest, stappen maakte lang zoo'n indruk niet.

Het leek nog heel gewoon, zolang ze zich op de begane grond bevonden, toen, met een kleine ruk, zette het vliegtuig zich in beweging en reed over het uitgestrekte grasveld.

Werkelijk, het scheen niet angstig te worden....

Maar zoo gauw lieten de wielen niet los van de grond, of Wil — die een auto en een vliegmachine hetzelfde vond — vloog overeind met een kreet: „Ik durf niet, laat me d'r uit!”

Stien greep met kracht Wils beide handen. Aalders had niet omgekeken, zeker ging haar kreet door het geraas van de motor, voor hem verloren.

Toen was ook al het ergste voorbij en statig stegen ze hooger en hooger, naar de bewolkte, blauwe en witte lucht.

Wil zat weer, dicht tegen Stien aan, alsof haar dat iets helpen kon.

Ze zaten zwijgend al die tijd, gevangen onder dit nieuwe, wonderlijke, te stijgen, hooger en hooger....

boven de huizen, de boomen . . . hooger nog, tot de wereld onder hen lag als een nietige onwerkelijkheid en ze waren vlak bij de hooge lucht, waar de witte wolken laag op hen neer leken te hangen.

O, genoot Loek, de witte, glanzende wolk, die ik zag uit tante Han's keukenraam, waarop ik vliegen wilde langs de lucht Wat scheelt het? Zie je, dat het kan! Dat het nu toch gebeuren gaat. Ik heb 't de hit wel gezegd. Ik gaf een rijksdaalder, als ik haar gezicht nu even zien kon.

Ze keek naar Fré.

Wat kon Fré genieten, zoo intens zoo heelemaal

Ze drukte haar hand, lachte tegen haar: „O kind, wat zijn we hoog, ik voel me zoo wonderlijk”

„En ik,” zei Fré, haar stralende oogen naar Loek, „zie je die boomen, zeg, en die poppenhuizen? We lijken vier wondermensen, voor wie de wereld te klein geworden is, die er boven uitgestegen zijn.”

„Hij lijkt op Piet, hij lijkt allerhevigst op Piet,” hoorden ze Stiens stem, naar Wils gebogen hoofd, dat afwerend een andere kant uitkeek, „jij treft het toch maar, kind!”

Dan zaten ze weer zonder praten, omdat het alles te nieuw en te wonderlijk was, om een minuut verloren te laten gaan en niet uit te kijken, naar alles beneden en om hen.

„We gaan weer dalen,” berichtte mijnheer Aalders een poosje daarna, „let goed op, hoor.”

Toen ze beneden waren en weer stonden op het grasveld, keken ze onwillekeurig wat verwezen op naar de hooge, zonnige lucht, waar de witte wolken majestiteitslijk voorbijzeilden, of nooit vier menschenkinderen een tocht ondernomen hadden in hun richting.

„Als je ooit,” oreerde Stien, toen ze weer zaten in de tram, „het land hebt aan alles, aan de straten . . . aan de school, aan jezelf vooral, dan stap je in een vlieg-machine, dan vlieg je in een paar minuten overal vandaan; hoog in de lucht aangekomen, kom je tot de ontdekking, hoe nietig en klein je bent en als je op de aardbol wederkeert, voel je je een ander mensch!”

O, en ik, dacht Loek, in stilte nagenietend, ik zal het nooit vergeten, hoe we daar vlogen . . . hoe hoog, hoe ruim, hoe mateloos schoon alles was.

Tegen zessen arriveerden ze in Stiens huis, waar ze alle drie hartelijk genood werden te blijven eten, en waar ze 's avonds zouden helpen bij het bedienen van de menschen, die kwamen gelukwenschen.

„O, nee maar,” hoorden ze Wil, die het eerst de kamer binnenkwam, „Stien, waar ben je, het is hier intusschen in een bloementuin veranderd!”

Ze liepen genietend van mand tot mand, temidden van een zomersche rozengeur.

„Ja”, vertelde mevrouw Korthout, „het was zoo erg, we moesten ieder oogenblik opendoen om bloemen binnen te halen, de rest van de tijd besteedden we, om ze te schikken, het lijkt zoo wel aardig geworden. Het eten zal een beetje ongeregeld gaan vanavond, ik heb het tafeltje in de serre gedekt, je moet het deze keer maar zoo nauw niet nemen.”

En zoo zaten ze dan, een half uur later, verspreid op allerlei stoelen, van hun boterhammen te genieten.

„Het lijkt wel, of we batavieren zijn,” lachte Wil, „hoe laat komt Herman, Stien?”

„Half acht. Van acht tot tien is de receptie, ik moet me straks nog even verkleeden.”

„Ga maar naar boven,” zei mevrouw Korthout na het eten. „Wil gaat wel met je mee, ik ruim hier even op.”

„Wij helpen natuurlijk,” vonden Loek en Fré en brachten de serre in een minimum van tijd weer in orde.

„Ik vind Stien toch stiller, dan ik had gedacht,” zei Fré, toen ze met Loek een oogenblik de tuin inliep, omdat de anderen nog niet beneden waren, „is het jou niet opgevallen?”

„Ja maar dat is toch eigenlijk zoo vreemd niet, Fré, denk es verloven trouwen, het is niet zóó maar wat. Het gaat om je heele leven Ik heb er ook over zitten denken, dat Stien zoo luidruchtig niet was als anders, maar ik kan het toch wel begrijpen, het brengt tot gedachten”

„Ik weet het niet,” aarzelde Fré, „ik denk toch, als Edo en ik”

„Ja natuurlijk, dat is ook heel wat anders”

„Waarom?” glimlachte Fré.

Ze keken elkaar aan en lachten.

„Dat weet ik niet,” zei Loek, „maar dat is zoo vanzelfsprekend en”

„Dat moet het dan bij Stien ook zijn. Misschien komt het, omdat we dien jongen nog niet kennen.”

„Hallo”, kwam Stien's stem van boven, „wat wandelt gij in zulk een schoone avond met deze wondermooie maan?”

„Er is geen maan te bekennen,” riep Fré naar boven, „komen jullie haast?”

„Nog twee seconden!”

Op het oogenblik, dat ze samen de serre door, de kamer weer binnengingen, werd er gebeld.

„Natuurlijk Herman,” zei Loek, „laten we gauw ergens gaan zitten, het is zoo dwaas, als we zoo maar binnen komen lopen.”

Een oogenblik daarna zaten ze naast elkaar, op de met kussens belegde bank van de salon, en stapte Herman

de Lange binnen. Hij deed zijn naam alle eer aan, vond Loek in stilte, een lange magere jongen, met blond haar en zijn oogen

Ja, zijn oogen, zocht Loek, die al voor de vierde maal probeerde hem aan te kijken, kwam ze dat vanavond niet te weten, wat voor oogen hij had?

Mevrouw Korthout schoof een stoel voor hem aan na de eerste kennismaking, en kwam met haar man een kringetje vormen.

„Stien komt zoo,” lachte ze tegen Herman, „ze maakt zich mooi.”

„Ik zal haar gaan aansporen,” zei Fré opstaande.

Loek, vaag meeluisterend naar het gesprek, half afgewend naar de tuinkant, mijmerde: Jammer, dat ik niet weet, hoe zijn oogen zijn, ik kan hem niet aldoor aan kijken het komt door die bril, geloof ik. En oogen, dat vind ik juist het voornaamste Je hebt van die donkere, die ineens door je heen zien, of van die lichte, als Fré ze heeft, een genot om er in te kijken.

Je had ook zwaarmoedige, zooals Dolf, peinsde Loek, heelemaal weg met haar gedachten.

En Dolf

Ze glimlachte stil voor zich heen, tuurde in de tuin, die al wintersch werd

„Maar Loek,” lachte mevrouw Korthout, „waar zit je met je gedachten.”

Ze draaide zich om: „Die Stien, mevrouw, brengt een mensch wel aan het denken. Ze is bepaald verrassend.”

Ze wendde zich lachend naar Herman, maar hij hoorde haar niet, bekeek samen met mijnheer Korthout de bloementuin, waarin de kamer herschapen was.

Tegelijk zwaaide de deur al open en kwam Stien, in een lichtgroene japon, die haar lang en statig maakte,

de kamer binnen, gevolgd door Fré en Wil, die heel onderdanig deden.

Vlug regelden mevrouw met de drie meisjes de bediening Stien kwam naast Herman zitten in een gemakkelijke, niet al te lage stoel.

Fré stond naar hen te kijken.

„Jammer,” lachte ze, „dat ik mijn toestel niet heb meegenomen, ik had je graag zoo willen kieken. Heden, daar gaat de bel al!”

Geen minuut later trad de eerste gelukwenscher binnen, enkele minuten later de tweede En in minder dan geen tijd, was de kamer vol menschen, die allemaal met hetzelfde begonnen: „Gelukgewenscht, kind, en dat je er maar geen spijt van mag hebben,” die dan allemaal een gesprekje zochten, tot ze weer verdwenen, met de hartelijk gemeende wensch: „En een plezierige avond verder, hoor.”

Wil, met Fré en Loek, onopgemerkt in de achterkamer, hadden de grootste schik.

„O, hoor je dat,” lachte Wil, „die dame, hoor je die, Fré? Wel gefillesteerd, wel gefillesteerd, o moeder, ze fillesteert dien mijnheer daar ook! Ga jij met de wijn, zeg, ik kan niet meer”

„Stil toch,” bestrafte Loek, „schandalig kind, om de gasten uit te lachen,” maar ze verdween haastig de gang in, toen de mevrouw met haar „wel gefillesteerd” ook op hén afkwam.

Fré trok er heldhaftig op uit om de wijn te presenteren.

„Wat kan jij je goed houden,” bewonderde Wil, in een serrestoeltje gedoken, „heb je dien man met dat kale hoofd gezien?”

„Ja,” zei Fré, „en ik heb geloof ik nog nooit zoo'n erg gezien, jij Wil? Ik zal Loek roepen, dan

kan die de volgende keer gaan, je kunt zoo heerlijk je haar bekijken in dat hoofd, net een spiegel, er moesten meer van die hoofden zijn in deze tijd, nu een spiegel aan de wand verboden waar gaat worden!"

Loek kwam de kamer weer binnengestapt, voor haar uit een oude heer met grijze krullen.

„En zijn dat nu de vriendinnen van Stien?" kwam hij naar hen toe.

„Dag dominee," zei Wil, opstaande, zoodat Loek en Fré nog juist bijtijds hun „dag mijnheer" inhielden.

Zijn vriendelijk gezicht naar hen toegewend, praatte hij: „Ik ga nou es niet eerst naar Stien, maar naar jullie kijken. Stien heeft het nog druk genoeg. Daar gaat me dat kind al verloven . . . nou, jullie maar niet zoo vlug erbij hoor, kinderen zijn jullie nog . . ."

Hoofdschuddend verdween hij naar de voorkamer.

Loek, die hem stond na te kijken, dacht opeens: Je denkt, dat je al menschen bent, die wonderwat kunnen, maar het is, zooals hij zegt, kinderen zijn we nog, als je maar naar hém kijkt . . .

„Wat een vriendelijke man," zei ze tegen Wil, „is hij niet heel oud?"

„Ja, twee en zeventig, ze houden hier op 't dorp allemaal even veel van hem."

Het was al laat, toen Loek en Fré samen de weg gingen naar de trein.

Wil was nog gebleven, om verder te helpen, waar het noodig was.

En de meisjes hadden alle andere geleide afgeslagen, omdat ze veel te graag samen gingen, de nu al bekende weg naar het stationnetje.

In de verte onderscheidden ze het al, het lag er, als een stille wachter met z'n kleine lichtjes temidden van het slapende, rustige dorp.

„Koud al,” huiverde Fré, wegduikend in haar bontkraag, „en wat is het hier donker! . . .”

Op het perronetje keek de slaperige chef verwonderd naar de twee late reizigsters en nam hen van het hoofd tot de voeten op.

„Het is wel in orde,” lachte Loek.

In de trein, waar ze vlug een plaatsje zochten tegen de scherpe Oostenwind, stonden ze voor het raampje.

„Fré,” zei Loek, toen ze wegrede in de donkere avond, „kom eens even aan deze kant staan. Kijk eens, wat een sterren er zijn En denk dan, dat we vanmiddag daar vlogen, hoog in de lucht, lijkt het niet, of 't een droom is geweest? Wat is het nu stil, hè?”

Buiten de trein, aan weerszijden van de rails, die als stalen linten getrokken lagen over de wereld, strekte zich de hei, donker en somber onder een hooge sterrenhemel.

Donkerder nog, plekten de dennengroepen, die in een schim voorbijzoefden waarna telkens een nieuw heideveld zich strekte

„Fré,” zei Loek, „ik weet zeker, dat jij er ook over denkt, hoe vond je Herman?”

„Ik weet het niet,” aarzelde Fré, „wat kun je zeggen van één zoo'n avond tusschen allemaal vreemde menschen?”

„Niet veel,” stemde Loek droomerig toe en ze dacht aan de morgen in de trein, toen ze voor het eerst Dolf had ontmoet en van hem ook nog niets wist of zeggen kon.

Maar ze had zijn oogen gezien, groote, donkere oogen, zijn stem was haar dadelijk sympathiek geweest en ze had de rimpel opgemerkt tusschen zijn wenkbrauwen Och, waar dacht ze aan? Stien zag immers weer andere dingen aan dezen jongen en toch

„Niet veel,” herhaalde ze nog eens, „maar Fré, heb jij zijn oogen gezien? Ik bedoel, heeft hij jou wel eens goed aangekeken van avond?”

„Geen ééne keer hij zag misschien alleen Stien maar. Joù wel dan?”

„Nee, ook niet en ik had zoo graag zijn oogen willen zien. Vind jij niet, dat die je wel verraden, wat voor mensch je voor hebt?”

Fré dook weg in het hoekje.

Ze dacht aan Edo, aan hun jaren op de Kweek, hoe vaak ze hem onverschillig had gevonden

„Ik weet het niet, Loek, er zijn zoo dikwijls menschen, die met opzet onverschillig kijken, of erg vroolijk, om maar niemand te laten zien, wat daar achter ligt, wat ze verbergen, diep in hun hart.”

„Dat is zoo,” zei Loek, terwijl ze ging zitten voor het andere raampje, „maar ik vind toch, dat je altijd merken kan, of het echt is of niet”

„Soms niet,” vond Fré.

Ze staarden lang naar 't donker buiten.

„Menschenoogen,” zei Loek toen, „dat vind ik het allermooiste, wat er op de wereld bestaat”

IX. DE KERSTVACANTIE.

MAANDEN waren voorbijgegaan. Loek was al heelemaal ingeburgerd en voor de tweelingen was het nieuwtje, een zus als juffrouw op school te hebben, al lang niets bijzonders meer.

Op de dag vóór de Kerstvacantie reisde Loek naar Fré en trok, bij het huis der Van Duinens gekomen, met een flinke ruk aan de bel. Fré zelf haalde de deur open. „Nee maar, Loek, kom gauw binnen!”

„Ik kwam je mededeelen, Frederika, dat ik morgen naar Boschwijk hoop te verdwijnen!”

Fré hing haar mantel aan de kapstok: „Morgen al?”

„Ja, tante Han noodigde me uit, heerlijk, hè?”

Ze gingen samen de kamer binnen, waar mevrouw Van Duinen haar hartelijk verwelkomde.

„En hoe gaat het met Edo?” vroeg Loek, toen ze gezellig rond de warme haard zaten.

„Best, hij is bij oom geweest, de zaak is beklonken, hè tante? Met 't voorjaar verloven we. Edo wilde met Kerstmis, maar ik vind de lente veel fijner.”

„Een pracht symbool voor jullie jonge geluk,” deed Loek uitbundig, „laten we een eind gaan wandelen, ik heb 't gevoel, of ik de gansche nacht zou kunnen loopen en nóg niet moe worden! Pak je in, Frederika, het is bitter koud!” Buiten praatte Loek honderd uit en telkens weer dwaalden haar woorden naar Boschwijk. Ze vertelde van oom Joost, tante Han en Marieke....

Waarom, dacht Fré, doet Loek zoo uitbundig. Wil ze zóó graag van huis? Vroeger toch niet?

„En zeg,” praatte Loek alweer, „denk eens even, de zee en de storm over de golven. Ik hoop, dat het flink gaat waaien. Ik kan er zoo hevig naar verlangen, kind!”

Fré bracht haar tegen tienem naar de trein. Loek kwam uit het raampje hangen: „Ik zal je vast en zeker schrijven, denk er aan, jij ook. Weet je nog van vroeger? Als we schreven”

De trein zette zich in beweging „En als het heel hard stormt” verstond Fré nog, maar de rest ging door de wind verloren. Ze wuifde, tot de trein een bocht maakte en Loek uit het gezicht verdwenen was.

Langs de glimmende rails, tuurde ze de verdwijnende wagens na, tot ze niets meer onderscheidde. Wat moet Loek daar, dacht ze nog eens verwonderd, wat verwacht ze er? Zooals nu is Loek toch nooit geweest?

* * *

Met een tweeling aan elke hand, stapte Loek naar de trein.

„Wat breng je voor me mee?” informeerde Ben zake-lijk, „een scheepie?”

„Wis en zeker een scheepie, en voor jou, Dineke?”

Het kind trok rimpeltjes in het blanke voorhoofdje en haalde aarzelend de schoudertjes op: „Ik weet het niet”

„Dat blijft dan een verrassing,” loste Loek het probleem op, „zullen jullie vader en moeder nog es gëndag zeggen, kinderen? Kijk, ieder een perronkaartje, dan mag je mee tot de trein, jullie zijn nou al groot, hè? Kom maar.”

Het duurde ongeduldigen Ben veel te lang. „Loek”, begon hij ieder oogenblik weer, „wanneer komt hij nou, is 't ie te laat, Loek?”

Maar dan, na een tien minuten wachten, kwam toch eindelijk van verre het doffe gedreun en stopte de trein bij het kleine perron.

Loek wipte naar binnen en wuifde naar de tweelingen. „Ik zal een ansicht sturen,” beloofde ze nog, terwijl de trein al reed en zwaaide, tot ze niets meer onderscheidde.

Zittend in het hoekje, keek ze om zich heen in de leege coupé.

Waarom voel ik me toch zoo innig gelukkig, zei ze zacht.

Ze tuurde door het raampje naar buiten.

Het is immers heerlijk in Boschwijk, redeneerde ze, oom Joost, die de dwaasheid in eigen persoon is en tante Han en nou ja, al het andere Ze kleurde even en ging voor het raam staan.

In een vliegende vaart trokken de heidevelden voorbij, af en toe plekte een dennenboschje, donkergroen tegen al die dorre grauwhed rondom.

Nu ben ik er bijna, zei ze na een tijd, en dacht aan de andere keer, toen ze ging, om haar proefles te geven.

Mevrouw Van Randen kwam haar afhalen.

„Wat fijn,” zei Loek hartelijk, „hebt u de heele zaak in de steek gelaten?”

„Natuurlijk, ik vond 't zoo gezellig, dat je kwam. Zoo kind, hier zijn we er al weer.”

„Ha, ha,” begroette mijnheer Van Randen haar, „kom je de boel weer es helpen opeten nicht?”

„Precies, en een man en vader mores leeren.”

Oom Joost voelde zich verplicht, Loek achterna te gaan, maar Marieke's bange oogen weerhielden hem.

Loek boog zich over het kind en kuste het blozende gezichtje: „Zoo, kleine puk, jij bent al weer een stuk

gegroeid, ken jij je tante niet meer? Dat zal wel anders worden, hoor!"

Na de begroeting van de hit, die nog langer bleek dan de vorige keer, voelde ze zich opnieuw volkomen ingeburgerd.

Die middag, toen ze door het dorpje liep met het plan, Linda te gaan opzoeken, ontmoette ze Gré van Delft.

„Nee maar,” stond ze stil, „ik dacht, dat jij allang naar de stad zou zijn!”

„Over een uur,” vertelde Gré, „ik had nog een en ander te doen. Hoe gaat het jou?”

„Best”, vertelde Loek, „en jou?”

„Goed natuurlijk, maar het spijt me, dat je weg bent, dat nieuwe kind op school kan niet anders dan over zichzelf praten.” Ze liepen naast elkaar op de weg.

Zoo was ik ook, dacht Loek, zoo ben je allemaal, net zoo lang, tot je begrijpt, dat het anders moet.

Zij keek opzij naar het smalle, stroeve gezicht.

Gré stond stil: „Ik moet die kant uit, Loek. Als je in de stad bent, kom me dan es opzoeken, doe je 't?”

„Vast,” beloofde Loek.

Wat heeft Gré van Delft, dacht ze, het boschpad loopend, toch heeft Gré een moeilijke taak gekregen in het leven. En klagen doet ze niet.

Ze belde bij de Van Heuvels en vroeg naar Linda, die haar had zien aankomen en de gang inkwam.

„Gezellig, Loek, laten we een heel eind wandelen, vind je niet, het is zulk heerlijk vriesweer!”

„Best,” vond Loek en luisterde verwonderd naar Linda's vroolijke stem.

Is ze anders geworden, vroeg ze zich af, of lijkt het maar zoo?

Ze wandelden als vanouds het boschpad langs en weer terug. Tegen zessen gingen ze de weg naar

Loeks huis. Aan het eind van het bosch stonden ze stil.
„Over een poosje,” vertelde Linda opgewekt, „maken we een lange tocht over het ijs. Mogen we op jou ook rekenen?”

„Graag,” nam Loek de uitnodiging aan, „ik heb mijn schaatsen meegebracht. Tot ziens, ik hoor er dan wel van.”

* * *

Met een ruk haalde Dolf Lokhorst de bel over van het Van Randenhuis.

Oom Joost ging opendoen.

Geen twee seconden later kwam Dolf de kamer in.

„Hallo, wiskundebol, gearriveerd? Ben je in die tusschentijd geen leerares geworden . . . ?”

Loek voelde zich opeens volkomen kalm en schoof lachend een stoel bij.

„Als je blijft, dominee, zet u, nee, ik ben geen leerares, ik heb het tot mijn spijt niet verder gebracht dan schooljuffrouw!”

Dolf liet zich neervallen in de stoel en strekte zijn handen naar het haardje, dat een lichte schijn wierp op het grijze vacht er voor: „Wat is het hier heerlijk, jullie lui lakken weten op geen stukken na, hoe koud het buiten is!” Hij sloeg zijn lange beenen over elkaar en lachte.

Loek keek naar hem en ze dacht: Ik heb hem niet één keer zoo stralend en triomfantelijk gezien.

„Hè, wat is het hier gezellig,” waardeerde hij nog eens, genoeglijk languit in z'n stoel.

„Wil je thee, Dolf?” vroeg mevrouw Van Randen.

„Graag,” knikte hij, het gesprek weer voortzettend.

„Blijft u zitten,” stond Loek op, „laat ik me ook es verdienstelijk maken!”

„Ik begrijp niet,” kwam Dolf's stem opeens, „dat jij

zoo'n zorgzame huisvrouw wezen kan, dat past toch eigenlijk niet bij geleerde menschen. Ben je nóg zoo hevig aan de gang?"

„Natuurlijk," lachte Loek, vanaf de theetafel, maar ze had 't gevoel, of er iets van haar blijheid verloren ging.

„Daar zou ik bijna vergeten, waarvoor ik gekomen ben, Loek. Overmorgen gaan we een tocht maken op de schaats. Ik kom je uitnoodigen. Linda vertelde, dat je beloofd had, mee te gaan."

Heel even keek Loek hem aan.

„Hoe laat gaan jullie?" vroeg ze toen.

„'s Middags tegen tweeën, met een half uurtje sporen zijn we bij het kanaal. Een fijne, lange tocht zal het worden. In Wermelen is een restaurant, waar we wat eten kunnen, dan zien we wel, hoe we teruggaan.

Mevrouw Van den Heuvel heeft ons allemaal op de thee genoodigd, als we terugkomen. Je gaat toch mee?"

„Natuurlijk," knikte Loek, „als het weer maar goed is!"

„Ongetwijfeld, de lucht is zoo helder, het blijft nog wel een paar dagen vriezen."

Ze bleven die avond heel lang een kringetje vormen om de haard. Loek, voorovergebogen, tuurde in de roode, spitse vlammetjes, die vreemde grotten brandden tusschen de zwart opgestapelde kolenmassa.

„Hoe gaat het met Edo," vroeg Dolf onverwacht.

Loek schrok op. Hoe kwam hij opeens aan Edo?

„Goed wel," vertelde ze, „hij studeert voor hoofd-acte en dan heeft hij al weer nieuwe plannen. Hij is een echte studiebol."

Mevrouw Van Randen stond op, om nog eens thee te schenken.

„In Windekind," vertelde Dolf, „hebben ze een open haard, dat is zoo aardig, wel minder warm, maar reuze gezellig; in het najaar branden ze soms dennenappels

en droge takken uit het bosch. Dan wordt het beslist romantisch."

Dolf, peinsde Loek, heeft vanavond allemaal van die snelle overgangen, zóó praat hij over Edo, dan opeens over „Windekind". En alles zegt hij op dezelfde opgewekte toon, of hij iets bijzonder heerlijks vertelt."

Ze keek opzij naar zijn gezicht, zag een lachje om zijn mond en dacht: Wat is er met je gebeurd, dat ik niet weet, Dolf, dat ik zelfs niet raden kan?

En weer neerkijkend in het vuur, mijmerde ze: ja „Windekind", een sprookjeshuis

„Kom je veel bij de Van Heuvels," vroeg mijnheer Van Randen, „ik ken ze bijna niet, zijn het geschikte lui?"

„Mijnheer is zelden thuis, Linda woont met haar moeder samen, dat is wel eenzaam soms. . . ."

Loek zat opeens recht. Ze schoof haar stoel wat verder van het haardje.

Was het wáár, hád het werkelijk zoo innig geklonken? Leek het maar zoo. . . .?

Ze merkte, dat tante Han verwonderd naar haar keek en boog snel voorover.

„Ik geloof, dat er kolen bij moet, tante, er is de heele avond nog niets opgegaan en hij brandt zoo geweldig."

Ze schoven allemaal wat opzij en Loek nam de kolenbus over.

Toen ze weer zaten, hoorde ze Dolf hartelijk lachen om één van de leeraars van 't gym, dien ze in hun jongensjaren beetgenomen hadden.

Hoe kom ik zoo opgewonden, kalmeerde ze zich zelf, ik heb 't me maar verbeeld.

Tegen tienem stond hij op: „Ik ga, menschen, nee, blijft u zitten, mijnheer, ik weet de weg." Hij lachte,

drukte handen: „Tot ziens dan, Loek, je komt toch vast? Ik zal het zeggen tegen de lui!”

Zijn vroolijke hartelijkheid bracht opeens iets blij's en lichts in haar. „Vast hoor, tot ziens dan!”

Het volgende oogenblik hoorden ze zijn vlugge voetstappen in de gang, met een flinke klap viel de deur in 't slot.

En met mevrouw Van Randen begon Loek, opgewekt, de kopjes weg te ruimen.

X. DE TOCHT OVER 'T IJS.

OP de afgesproken middag stapte Loek, haar schaatsen onder de arm, naar het stationnetje, waar ze samenkomen zouden. Ze liep vlug door de droge, lichte straten, waar haar stappen helder ópklonken.

Ze stonden er allemaal, zag ze, op de plaats van bestemming aankomend.

„Over tien minuten gaat de trein,” zei Dolf, „we kunnen nog net even kennismaken en voorstellen.”

Lachend liet Loek de namen over zich heen rollen, onthield maar een enkele, dan gingen ze met elkaar naar het perronnetje, waar de trein al wachtte.

„Schitterend weer!” riep één van de jongens, „geen minuut kans op sneeuw, hebben de meisjes allemaal stevige schoenen aan?”

„Hooge rijglaarzen,” lachte Linda, „we lijken wel zoo'n stelletje uit de ouwe doos!”

Ze zaten met elkaar in de overvolle coupé, een paar jongens moesten staan, apart zitten wilden ze niet.

Loek zat tegenover Linda.

Wat doet ze opgewekt en blij, vond ze, geen zweem van onverschilligheid meer, en o, wat is ze mooi met die lange wimpers en dat krullende haar, als ze zóó maar altijd keek, haar oogen zoo levendig en haar heele gezicht zoo in-tevreden.

En tóén opeens zag Loek Dolfs oogen naar Linda, hoe ze even gleden langs haar gezicht, langs heel haar slanke figuurtje nu mérkte Linda het, zagen ze elkaar aan en lachten éven maar

Loeks handen lagen onbeweeglijk in elkaar, ze wendde haar gezicht opzij en keek naar de uitgestrekte velden....

O nee.... nee Dolf....

„Het ijs is zoo schitterend,” riep dezelfde jongen van zoeven weer, „ik ben er gisteren geweest, glád lui, geweldig! Het zal me meevallen, als we daar zonder gebroken beenen afkomen!”

O, stil, stil toch, dacht Loek, praat als je blijft niet zoo hárd....

Maar Joost Valker wendde zich nu tot háár: „Zeg, je bent een nieuwe, je kunt het toch goed? We rijden met een reuze vaart, hoor!”

„Dan neem je mij maar in 't midden, als ik niet verder kan,” lachte ze.

Van de overkant hoorde ze Linda's stem: „Hoe laat kwam je Woensdagavond thuis, het was geloof ik, elf uur, toen je wegging!”

Woensdag, zocht Loek, Woensdagavond is Dolf bij ons geweest.... toen hij wegging, is hij naar „Windekind” gegaan.... Wat ging hij er doen en waarom vertelde hij het niet?

Ze zat rechter, draaide zich naar het andere raampje, waar Joost Valker stond.

Ik lijk wel niet wijs, wat gaat het mij aan, waarom zou Dolf aan mij vertellen, waar hij heengaat, wat heb ik er mee te maken? O, Dolf — Dólf —

„We zijn er bijna,” waarschuwde Joost weer, „pak je schaatsen, lui!”

Kort daarop stonden ze in het vreemde stadje. Het was nog tien minuten lopen naar het kanaal, dat met zijn blinkende ijsvlak lag te lichten in de zon.

Aan de kant hielpen de jongens hen de schaatsen aanbinden.

„Laten we eerst maar twee aan twee rijden,” stelde

één van de jongens voor, „als we daar genoeg van hebben, pikken we wel ergens een lange stok op en rijden allemaal met elkaar.”

„Aangenomen!”

„Wil jij met mij?” kwam een lange, blonde jongen naar Loek toe, „ik geloof, dat we allebei nog vreemd zijn, je bent er immers de vorige keer ook niet bij geweest, zei Joost dat niet?”

„Ja,” zei Loek, „ik ben er ook voor 't eerst . . . je naam ben ik tot mijn spijt vergeten.”

„Hans Helmers en jij, was het geen Loek?”

„Loek Bergsma.”

„O, nou, Loek Bergsma, daar gaat ie dan!”

Hij was veel langer dan zij, als ze recht voor zich uit keek, zou hij haar geen enkele keer in het gezicht kunnen zien, gemakkelijk was dat . . .

Hij bleek een vroolijke jongen te zijn, die opgewekt vertelde over zijn vrienden, met wie hij voor dokter studeerde.

Loek zag de anderen, twee aan twee, opzij en voor zich uit rijden.

Dolf en Linda ontdekten ze niet, zeker kwamen ze achteraan.

En al die tijd blankte het ijs voor hen uit, als een zilveren weg tusschen de groene weilanden, waarboven de zon langzaam te dalen begon.

Als deze middag en avond voorbij zijn, dacht Loek . . . Maar Hans Helmers vroeg haar aandacht.

„Kende jij ook niemand van al die lui?”

„Jawel,” antwoordde ze vaag, „een paar . . .”

Ze dacht: Ga nu niet vragen, wie het zijn ik zou 't je onmogelijk kunnen zeggen . . . Ik wil . . . ik wil er niet aan denken . . . vanavond . . . nú niet, ik wil alleen maar zóó voort rijden, zoo licht en snel, en het

gevoel hebben, of je vlucht voor iets, dat achter je komt. En praat nu nog véél meer, Hans Helmers, je merkte niet eens, dat ik aldoor alleen maar lúisterde . . .

„Ik hou van de winter,” zei de jongen naast haar, terwijl zijn sterke gestalte zich strekte, „zoo'n heldere zon op de landen. Kijk, de vorsten staan stil, zie je wel?”

„Joost is een stok halen op die boerderij daar,” vertelde één van de meisjes, „hij zal wel dadelijk terugkomen, dan gaan we allemaal achter elkaar, dat gaat zoo fijn!”

Ze stonden, weggedoken in mantels en jassen, de gezichten tintelend van de pittige vrieslucht, nog te praten, toen Joost alweer verscheen.

„Dat is in orde,” riep hij hen van uit de verte toe, „hier is een geweldig-lange lat, wie wil er graag vooraan?”

„Ik,” riep Loek en ze dacht, hoe heerlijk ver ze dan voor zich uit kon kijken.

„Ik kom ook en zal je voortduwen,” lachte Hans Helmers, „het ging zoo goed samen, ik heb werkelijk met niemand ooit zóó fijn gereden.”

Ze moesten niet zoo lang stilstaan, dacht Loek, en die vriendelijke jongen moest niet zulke hartelijke dingen zeggen.

Ze moesten liever doorrijden, zoo snel als daarstraks; dat je nergens meer aan denken kon.

Ze had hen wel willen aanmanen en zeggen: „Toe dan toch, wat hebben jullie nou allemaal te praten.” Maar ze zei niets en keek langs het gladde ijsvlak en hoorde Dolfs stem achter haar: „Ben je niet moe, Linda?”

„Opschieten,” drong Joost Valker, „anders wordt het te laat.” En Loek voelde Hans Helmers sterke jongenshanden, die haar krachtig vastgripen.

Een oogenblik dacht ze: ik zal me laten voortduwen, heel lang en heel ver, toen, met een energieke beweging, strekte ze zich rechter . . .

„Goed zoo,” lachte Hans Helmers, „ik dacht, dat het te ver werd, schitterend! Ik voel aan je rijden, dat je toch niet moe bent nog.”

Wat een vreemd oord is dit, peinsde Loek, zoo anders dan de bosschen thuis. Thuis.... hoe zouden ze het daar toch maken? Vader, moeder en de tweelingen. Vanavond, dan zal ik schrijven. Vanavond, nee... dan zal er niet van komen.... Wat zal ik moe zijn, heerlijk moe, na zoo'n lange tocht in de buitenlucht, slapen zal ik en nergens over denken meer.

En voortrijdend in die witte, mooie winterwereld, leek het op eenmaal van haar af te vallen, al wat moeilijk was.

Bleef er alleen maar die glanzende, gladde baan, als een stille, lichte weg door de wereld gaande....

En ze dacht, aan wat ze eens gelezen had: Er zijn nog altijd de stille wegen in het leven, die we gaan kunnen....

Over vieren kwamen ze in Wermelen aan.

Langs de kant bonden ze vlug hun schaatsen af en trokken lachend, met stijve beenen, het stadje in.

Joost Valker, die nou eenmaal de leiding scheen te hebben, deelde mee, dat hij honger had als een wolf en hen wel eventjes in een fijn zaakje zou brengen.

Geen tien minuten later zaten ze al met elkaar om gezellige, ronde tafeltjes met telkens vier lage, gemakkelijke stoelen en strekten ze lui hun vermoeide beenen zoo ver mogelijk uit.

„Toe Linda,” vroeg Dolf, „wat wil je nu hebben, zoek eens uit?”

Loek zag zijn vinger langs de witte kaart glijden, „dit, nee, daar hield je nooit van, hè? Dát misschien?”

Ze zag hun hoofden, dicht naar elkander toegebogen, lachend turen op de zwarte lettertjes, en wéér hoorde

ze Dolfs stem met zóoiets innigs, of hij heel wat anders bedoelde, „je kan nog wel even zoeken, hoor”

„En jij,” zei Hans Helmers naast haar, „je kijkt zoo diepzinnig, welk gerecht bepeins jij wel?”

„Het geeft niet,” lachte ze, „voor mij maar hetzelfde als de anderen nemen, ik houd overal wel van.”

„Ik ben volkomen uitgerust en verzadigd,” kondigde Joost na een tijd aan, „jullie ook? Het is zoo langzaamaan weer tijd om te vertrekken, anders wordt het ál te donker.”

Bij het kanaal leek alles op eens veranderd, de zon was weggezonden, in het Westen kleurde nog een vage, roode schijn.

Schemer hing over de velden en heel ver voor hen, rees fier en wonderlijk groot, een oranjekleurige maan.

„Zou het niet te donker worden?” aarzelde één van de meisjes.

Maar Joost Valker loste alle bezwaren op en beweerde, dat het ijs volkomen vertrouwd was.

En geen vijf minuten later reden ze al weer.

Hans Helmers' handen hadden de hare al vast in een stevige greep en Loek voelde zich voortglijden, snel, onbegrijpelijk snel, langs het gladde ijsvlak, met aldoor die vreemd-groote maan, ryzend ver voor hen.

En als die middag leek alles uit haar weg te vallen, was er alleen maar de schoonheid van de vallende avond, het zwijgend naderen van de doodstille winternacht.

Aan beide zijden vervaagden de landen, maar het ijs lag helder belicht door de maan en op die stevige baan van zooveel nachten vorst, voelden ze zich volkomen veilig.

Ze waren stiller dan die middag, af en toe vertelde Hans Helmers nog wat, verder reden ze zoo maar zwijgend verder.

Aan het eind van de lange tocht, hielpen de jongens hen voor de laatste maal met hun schaatsen.

Even keken ze naar het gladde, rechte kanaaleind, dat achter hen lag, zagen dan op naar de hooge, majestieuselijke hemel, die vol flonkerende sterren, als een koepel zich welfde boven hun hoofden.

O, nu alleen te zijn, verlangde Loek, heelemaal alleen en niet te weten, niet te zien, hoe ze staan, vlak achter me, Dolf en Linda Ik ben niet jaloersch ben ik zoo kleinzielig? Ik wil het niet zijn

Ze duwde haar handen diep in de zakken van haar mantel en [zag tegelijk, hoe Dolf zich dicht naar Linda overboog.

„Het wordt veel te laat,” maande ze, „zullen we nu maar gaan? We moeten nog met het treintje ook”

In het licht van de coupé, zagen ze elkaar in de warme, gloeiende gezichten.

„We zien er uit als kolen vuurs,” lachte Joost, „wat zoo'n middag een goed doet, hè?”

In één groote groep gingen ze, wat later, door de stille straten van het dorp, naar het smalle boschpad, waar, tusschen de dennen verscholen, het witte huis zich verhief.

Met z'n allen kwamen ze de groote salon binnen, waar veel gemakkelijke stoelen aardige zitjes vormden, en het was al weer een genot, na de lange, vermoeiende tocht, daarin neer te vallen en hun beenen uit te strekken.

Mevrouw Van den Heuvel, statig en groot in een zwart zijden japon, had hen minzaam begroet en liet nu thee rond dienen door een meisje, keurig in 't zwart en met een wit schortje.

Maar onder het vroolijk gepraat van de anderen, voelde Loek zich opeens doodmoe. Ongemerkt schoof ze haar stoel wat meer naar het raam en keek naar buiten.

Daar lag het geheimzinnig, donkere bosch, met zijn hooge, slanke dennen, die je maar vaag onderscheiden kon.

En ze dacht, hoe vaak ze daar geloopt had, eerst alleen, later met Linda, toen met z'n vieren Dolf en Fré met Edo.

Waarom, tobde ze, moet het Linda wezen? Waarom Linda, die doen kon, wat ze wilde, die van het leven genieten kon wat ze maar verlangde?

„Wat zit jij daar?” kwam Dolfs stem achter haar, „broeden je hersens op één of ander wiskunde-vraagstuk?”

„Een kraan, hé, die Loek,” kwam Linda er bij.

„Nou, geweldig,” beaamde Dolf, met zijn oude, stralende blik.

„Och dwaze jongen,” lachte Loek.

„O, kijk Dolf, moeder roept me, even vragen, wat er is”

„Ik ga mee”

Loek draaide zich weer naar het raam, en keek naar de dennen, dicht bij elkaar, zwiingend in de koude winteravond en naar de lichte maanplekken op de donkere grond.

Tegen elven gingen ze.

„We brengen jullie om beurten thuis,” stelde Dolf voor, „mag Linda mee, mevrouw? Ik zal haar weer behouden thuis brengen.”

„Ik ga nog niet terug,” lachte Dolf bij iedere deur, waarachter er één verdween, „ik ga tot de allerlaatste mee!”

Loek, die het verst woonde, bleef tenslotte met Dolf en Linda over.

„Gaan jullie nu maar,” zei ze, „ik ben er in een paar minuten en het wordt zoo laat voor Linda.”

„O, welnee,” lachte die Loeks bezorgdheid weg, „er is haast nooit zoo'n heerlijke dag als nu, hè Dolf, en jou alleen te laten gaan, geen sprake van!”

„Je mag wel gauw in bed kruipen,” raadde Dolf, „je ziet zoo wit, Loek, vond je 't al te vermoeiend?”

„Wel nee,” weerde ze, „hoe kom je erbij, wit zien? Dat lijkt maar, omdat 't hier zoo donker is, kijk es naar Linda, die ziet er ook zoo uit”

O, niet doen, Dolf, smeekte ze stil, zeg niet zulke dingen, doe niet zoo hartelijk zeg niet méér, doe maar aardig tegen háár, dat kan ik me wel flink houden, maar ga niet zoo tegen mij doen Als je mijn oogen zien kon, Dolf, ze zouden je in één oogenblik alles ver-raden en dat mag niet, dat wil ik niet ook. En wat ik niet wil

Ze liep opeens rechter

„Je hebt gelijk,” lachte Linda, „je loopt zoo stevig, ik bewonder je, hoor, want eerlijk gezegd, ik ben doodmoe.”

Ze waren bij Loeks huis gekomen.

Ze gaf hen een hand, keek even, hoe ze gingen, dicht naast elkaar, Dolf, lang en slank, Linda, een dametje met haar bontjasje en een blauw velouren hoedje.

Toen stak ze de meegenomen sleutel in de deur.

Als ik nu eerst maar boven ben, verlangde ze, dan zal alles niet meer zóó vreeselijk zijn. Dan hoef ik niets meer, alleen maar uit te rusten, dan zal ik wel heel gauw in slaap vallen, ik ben zoo moe

„Ik ga gelijk maar door,” zei ze om het hoekje van de deur, „het was nogal vermoeiend, morgen vertel ik alles wel.”

„Was het gezellig, Loek?” vroeg tante Han.

„Ja, en zoo'n prachtige baan.”

Boven op haar kamertje, kledde ze zich snel uit en ging in bed. In het donker staarde ze lang voor zich uit.

Waarom, zei ze verdrietig, waarom mag ik dit niet hebben.

O Dolf

Ze duwde de handen tegen haar warme gezicht — en sloot een oogenblik de oogen. Als ze nu maar slapen kon, wat was ze moe, wat was ze ontzaglijk moe. — Maar ze sliep niet en tobde maar verder, met nietsziende oogen starend door het zolderraam. De maan stond nu hoog en helder aan een strakke winterlucht.

Wat heb ik toch allemaal verwacht en verlangd, schreide ze verdrietig, en wat is er van geworden. —

Het andere, dacht ze eindelijk, het andere heb ik nog — ik zal dan wel werken zoo lang ik kan, elke dag — elke avond zal ik werken. Och waarom, Dolf, nu 't leven zoo goed en heerlijk leek, moest dit komen en alles opeens zoo onzegbaar moeilijk maken?

ZE ging weer elke dag naar school en werkte 's avonds tot over elven op haar kamertje. Maar mevrouw Bergsma, die haar nauwkeurig gadesloeg, maakte zich meer en meer ongerust over haar witte gezicht en slechte eetlust. En op een koude Januariavond, ging ze vastbesloten de zoldertrap op naar Loek's kamertje. Toen ze de knop van de deur omdraaide, schoot Loek met een ruk recht. Ze had haar kostbare tijd weer uren lang verdroomd en versuft, bestrafte ze zich in stilte. Ze trok het leerboek dichter bij en keek vragend om naar haar moeder.

Mevrouw Bergsma haalde een stoel bij het tafeltje en bladerde in het boek. „Ik kom es met je praten, Loek! Over dit!” Ze wees naar het leerboek en schoof het dan ver van zich af.

„Hoe dikwijls heb ik je nu al gewaarschuwd, dat je 't al te erg maakt? Dat het voor jou te veel is, én de school én dit werk. Wil je er niet mee ophouden? Om ons, Loek? Je weet wel, dat vader het ook graag wil”

Er trok iets ontevredens langs Loek's mond.

„Waarom begint u daar nu over, moeder?” vroeg ze wrevelig, „u weet toch ook wel, hoe graag ik dit wil. Het gaat immers al die tijd al goed. Laat u me nou maar.”

„Ik zei het voor je bestwil, kind.”

Er was iets in haar moeders stem, dat Loek ontroerde. Ze kwam overeind.

„Weet u wat, laten we samen vader gaan halen bij dominee Lohman, we loopen het pad over de hei.”

Mevrouw Bergsma knikte, maar toen ze de trap afging, voelde ze zich onvoldaan.

Als Loek dan zóó niet wil, zal ik haar dwingen, besloot ze, naast haar voortlopend over het donkere heipad, zóó kan het niet langer doorgaan, ze houdt geen gezicht meer over.

Loek was stil, ze keek naar het donkere dennengroepje aan 't eind van het pad.

Het is immers nog 't eenige, wat ik heb, dacht ze opstandig, als ze me dit nu óók nog ontnemen willen Ik doe het niet

* * *

Maar op een dag, toen ze met een hevige verkoudheid in bed moest blijven, nam haar moeder de gelegenheid waar en liet dokter Zeilstra halen. Hij kwam tegen tien en vroeg verwonderd, wie er opeens zoo ziek geworden was.

„Het is om Loek,” vertelde mevrouw Bergsma, „ze is thuis voor verkoudheid, maar ze ziet zoo vreeselijk wit de laatste weken. Je moet haar weer eens onderzoeken.”

Toen hij het kamertje binnenkwam, schoot Loek verwonderd boven de dekens uit. „Maar wat is er nu opeens? Ik ben toch niet ziek?”

„Dat kom ik juist eens onderzoeken,” beweerde hij, en keek naar haar smalle, witte gezicht. Je lijkt me leelijk achteruit gegaan, hoe komt dat, Loek? Veel uit geweest?”

Ze liet zich achterover vallen.

„Gestudeerd”, zei ze kort, begrijpend, waarom haar moeder dit gedaan had.

„Maar Loek, wie gaat nu alles tegelijk doen. Ik

zal j' es wat vertellen, jij blijft vooreerst een poosje thuis. Op z'n minst een week of vijf."

Loek, hevig geschrokken, zat alweer rechtop: „Dat kan onmogelijk, dokter, ik ben op school . . . en . . .”

„Als ik zeg, dat het moet, gebeurt het. Trouwens, het is je eigen schuld.”

„Zoo”, zei Loek.

Toen hij weg was, bleef ze verslagen voor zich uit liggen kijken. Pas langzaam drong het tot haar door, wát dokter Zeilstra had gezegd.

Vijf weken, op z'n minst, vijf weken . . . En dan . . . daarna?

Is er dan nooit iets, dat ik wél mag . . . moet ik altijd terug, moet alles me afgenomen, wat ik zoo heel graag wil . . .

Mevrouw Bergsma kwam het kamertje binnen. Als moeder nu ook nog gaat zeggen, dat het mijn eigen schuld is, dacht Loek obstinaat, begin ik te razen. Maar mevrouw Bergsma vroeg alleen, of ze beneden kwam, ze had het divanbed al klaar gemaakt. —

Als eentonige, leege dingen gingen de dagen voorbij, en Loek staarde in een doffe onverschilligheid voor zich uit.

Maar toen een week voorbijgegaan was, kwam een angst haar kwellen, een angst, die haar hoofdpijn verergerde en haar soms duizelig maakte van schrik.

En op een stille avond, toen mevrouw Bergsma de tweelingen naar bed bracht en Loek lag te kijken naar haar vader, die voorzichtig lijntjes trok op het blanke perkament, hield ze 't opeens niet meer uit.

„Vader!”

Hij was dadelijk naast de divan en keek verwonderd naar haar opgewonden gezicht: „Kind, wat is er, heb je pijn?”

„Nee . . . vader, is het zoo erg . . . is het zóó erg, dat ik niet meer aan 't werk kan?”

„Wat bedoel je, kind, naar school, of het andere, studeeren”

„Allebei”

„Ja kind, het is zoo erg, dat 't allebei niet kan.”

„En de school?”

„Dat wel, als je belooft niets anders te doen.”

„Ik wou zoo graag studeeren,” zei ze verdrietig. Het was even stil in de kleine kamer. Ze luisterden beiden naar het stemmengeroes boven. Loek keerde haar hoofd naar het raam en ze dacht, hoe haar illusie's één voor één verijdeld werden, en al haar verlangens maar onvervuld moesten blijven.

Mijnheer Bergsma keek naar haar verdrietige gezicht. Héél even aarzelde hij.

„Loek,” zei hij dan vast. Ze keerde haar hoofd naar hem toe en keek naar zijn vriendelijk, rustig gezicht. Ze kende de klank van zijn stem, als hij zóó sprak. Vader, die zoo heel weinig keeren open met je praatte en zoo teruggetrokken leefde. Vader, die maar heel enkele keeren zich zien liet, zooals hij werkelijk was: een eerlijke, oprechte man, die geen doekjes om de dingen wond en de zaken in een helder licht wist te zetten.

Hij trok een stoel naar zich toe en ging naast de divan zitten.

„Kijk es kind, je bent nog wel ziek en lang niet sterk, maar ik moet je toch waarschuwen voor een groote fout in je leven. Dat is je koppigheid, Loek. Het is aldoor zoo geweest, dat jij je eigen wil hebt gedaan, dat je doorzette, wat jij nou eenmaal wilde. En nu opeens heb je toe móeten geven. Ik geloof, dat het goed voor je is. Ik bedoel het zóó, kind: Het leven is één groote spanning tusschen „God wil” en „ik wil”,

en we moeten allemaal leeren, het laatste op te geven voor het eerste. Ik net zoo goed als jij. Het is verdrietig, dat je niet studeeren mag, maar denk niet, dat je 't moeilijker hebt dan anderen. Er zijn duizenden, die zwaarder dingen te dragen hebben." Hij zweeg en keek nog eens naar haar teere gezicht en dacht, dat het moeilijk was, wanneer je je kind niet geven kon, wat het verlangde. „God heeft ons allemaal een eigen plaats gegeven, Loek,” zei hij ernstig, „we moeten niet wegloopen. Wegloopen is laf.”

Hij stond op en ging stil de kamer uit. Loek lag onbeweeglijk en staarde naar de deur, waarachter haar vader verdwenen was.

En ze wist opeens heel zeker, dat het wáár was, dat ze niet gewild had, wat God haar had gevraagd, dat ze toen.... met Dolf.... niet had willen buigen.... maar een andere weg had gezocht.... werken.... hard werken....

Mijn eigen wil, wist ze, mijn eigen wil heb ik gedaan en nu, nu kan het niet meer. Wat is het goed, dat het nu niet meer kan. En op eenmaal herinnerde ze zich de woorden, die tante Han haar eens had gezegd: We zijn meestal bezig te werken aan eigen geluk. Ze voelde haar oogen vochtig van tranen en in een behoefte naar rust en overgave, vouwde ze haar handen: „Heere,” bad ze, „als Gij mij nu maar helpen wilt, om te staan op de plaats, waar Gij mij hebt gezet, ik wil nu wel, nu wil ik immers wel....”

De dagen, de weken gingen voorbij. In Loek was een rust gekomen, waarin ze de gang van haar leven overgaf en geduldig wachtte, op wat komen ging. En in die tijd, waarin de uren tot denken zoo vele waren, groeide het verlangen in haar, nu ook openlijk, temidden van de gemeente, haar leven te leggen in Gods handen.

Toch bleef er steeds een aarzeling in haar, om de keuze, die zoo alles beslissend was. En op een middag, toen dominee Lohman op zijn rondgang bij de zieken, ook haar bezocht, was ze besloten er over te beginnen met hem, die ze al van kind af kende.

Lang lag ze te kijken naar zijn oude, grijze hoofd, naar de kinderlijke, blauwe oogen onder de zware, borstelige wenkbrauwen.

„Dominee,” begon ze onzeker.

„Ja kind?”

Ze glimlachte even om zijn zeggen, dat zoo rustig en vertrouwd klonk.

„Uw Belijdeniscatechisatie is zeker al lang begonnen?”

„Ja Loek, en weet je, dat ik jou ook had verwacht?”

Ze kleurde even. „Ik wist het niet,” zei ze eerlijk, „ik wist aldoor niet, of ik dat groote besluit wel nemen durfde.”

Hij keek naar haar.

„Heb je wel bedacht, dat het óók een besluit is, als je niét komt, als je weg blijft, Loek? Een veel grooter besluit, dat je veel eerder niet moest durven nemen? Niet komen, néé zeggen, als Jezus zijn kinderen roept?”

Het was lang stil in de kamer.

„Zoo heb ik het nooit gezien,” zei Loek toen, „dat besluit wil ik niet nemen, dominee, mag ik toch nog komen dan?”

Hij knikte en stak z'n hand uit: „Wat ben ik blij, kind,” zei hij eenvoudig, „dat je 't góede besluit genomen hebt.”

Toen hij gegaan was, keek ze hem na, tot hij uit het gezicht verdwenen was.

Deze weken, dacht ze met een glimlach, wat heb ik deze weken veel geleerd. Ze vouwde de handen achter 't hoofd, en voor het eerst volkomen rustig na alles, wat er was gebeurd, wist ze verzekerd: Ik wil niet anders meer dan komen, Heere, wanneer Gij me roept. —

XII. FRÉ'S VERLOVING.

HET voorjaar had zijn intocht gedaan en dokter Zeilstra gaf Loek toestemming, elke morgen en middag een wandeling te maken. En toen de boomen volop in bloei stonden en de lente hoogtij vierde, wist Loek, dat al de moeilijke dagen nu voorbij waren en ze over enkele weken weer naar school mocht gaan. In die dagen kwam Fré op een vrije Woensdagmiddag naar haar toe en vertelde, dat ze zich de volgende week verloven ging. Ze vond een dankbare, opgewekte Loek, die belangstellend meeleeftde in haar jonge geluk. Ze liepen heel ver over de hei en praatten over de toekomst, over Edo en over Loeks eigen werk op school. Tegen achten bracht ze Fré naar de trein.

„Tot Dinsdag dan,” riep ze haar na, „ik breng Stien en Wil natuurlijk mee. Morgen zal ik ze de trein wel schrijven!” Maar toen ze thuiskwam, vond ze daar al een brief van Stien.

Ze nam hem lachend in haar hand. Natuurlijk over de trein, waarmee ik naar Fré moet gaan!

Ze trok er mee naar haar kamertje en kroop in de oude leeren stoel. Het was koud vandaag, huiverde ze. Dan maakte ze de brief open.

„Beste Loek.

Natuurlijk heb je ook een uitnodiging gekregen van Fré, om Dinsdagavond te komen. Vind je 't goed, een paar treinen eerder te

gaan, dan je met haar afgesproken hebt? Ik wou zoo graag es met je praten. Wil komt toch vanuit de stad naar Fré, dan wachten we op haar bij 't stationnetje. Kom je met de trein van zeven, dan zorg ik om die tijd op het perron te wezen. Er moet es iemand zijn, met wie ik praten kan, je weet niet, hoe ellendig de laatste maanden zijn geweest. Schrijf me vooral terug, dat 't goed is, ik loop er al zoo lang mee

Je Stien."

Loek legde de brief neer en tuurde in gedachten door het raampje naar buiten.

Als je zoo zat, zag je alleen een stuk van de lucht, die grauw en wild was, met lage regenwolken. Ze trok haar knieën op, vouwde haar handen er om heen en keek lang voor zich uit.

Het is om Herman, begreep ze, natuurlijk is het om Herman, ze heeft zich in hem vergist en nu weet ze geen raad. Ik zou het ook verschrikkelijk vinden in haar plaats. En ik, wist ze op eenmaal, ik heb dit aldoor geweten, die avond aan de Rijn al, zoo praat je niet, wanneer je van iemand houdt, niet zóó, als Stien Wat geeft het, of je acte's hebt en verstandig bent wat geeft het, wat je bënt in je leven als je van elkander houdt

Het bleef een oogenblik in haar naklinken.

Niet doen, zei ze zacht, dat moet ik immers niet doen

Het was heel koud in het kamertje en ze trok haar knieën dicht tegen zich aan. Wat is de lucht vanavond somber, huiverde ze, als alles zoo licht en helder is, lijken de dingen veel beter te gaan

Wat moet ik tegen Stien zeggen? Stien en Fré

en Wil, nu zijn onze levens dan wel in waarheid verschillend geworden

Ze kwam overeind. Als Stien er is, vertrouwde ze, zal alles vanzelf gaan, zij praat zoo gemakkelijk, het is Fré niet.

* * *

Dinsdags tegen zeven sprong Loek op het kleine perron van het dorp, waar Fré woonde en vond er Stien al op haar wachten. „Kom mee,” stelde ze voor, „ik ben hier een oude bekende, we kunnen ginds het heipad op en na een half uur terug.”

„Loek,” begon Stien, „ik zal 't maar dadelijk zeggen, ik ben niet meer verloofd.”

Ze stonden buiten het kleine station. „Ik dacht wel zooiets,” zei Loek eenvoudig, „maar ik wist niet, dat 't al heelemaal voorbij zou zijn.”

„Anders was ik toch niet naar je toegekomen? Ik moest er immers eerst mee kláár zijn.”

„Ja, ja, natuurlijk.” Loek tuurde over het heipad naar de verre, lichte horizon

„Die avond, toen ik het vertelde,” begon Stien weer, „was jij zoo stil en afgetrokken. We liepen langs de Rijn, herinner je je? Misschien heb je toen gedacht, dat ik te voorbarig deed, dat alles te snel was gegaan. Het is zoo, Loek. Maar nu moet je één ding gelooven, dat ik er maar niet opeens een eind aan heb gemaakt, zal je niet? Ik zou het niet kunnen verdragen. Want je weet niet, hoe ellendig deze maanden zijn geweest en hoe lang het heeft geduurd, eer ik er over beginnen durfde.”

Stien zweeg en keek over de dorre, bruine hei. Er trok iets verdrietigs langs haar vroolijke gezicht.

„Stien,” zei Loek, „eerst schreef je zoo opgewekt, toen leek 't goed te gaan. Hoe kwam het, dat het later verkeerd ging?”

„Och, ik denk, dat het maar zoo leek. Ik wilde gelooven, dat het goed ging, het was zoo verschrikkelijk om het andere te erkennen. Ik kan het allemaal niet vertellen, je moet zelf verloofd zijn geweest, om te begrijpen, hoe erg het is, met iemand verbonden te wezen, van wie je hoe langer hoe minder houden kunt.

Ik heb nooit goed begrepen, hoe ontzaggelijk veel er noodig is, om met iemand te trouwen. Dat weet ik dan nú wel. Maar daar wou ik niet over praten, Loek. Het is wat anders. Zie je, ik tob er zoo over, dat het verkeerd is, wat ik gedaan heb, dat ik alleen aan mezelf heb gedacht en blij ben, dat het voorbij is, maar dat het toch zonde moet zijn. Hij schreef me gister, dat hij nooit een ander meisje nemen zou, dat ik hem ongelukkig maakte en nog veel meer”

Loek verzette zich tegen een stijgende antipathie voor den jongen, die zóó smeeken bleef, die zijn verdriet niet dragen kon en allerlei verschrikkelijke dingen schrijven ging aan het meisje, waarvan hij zoogenaamd veel hield.

Was dat dan liefde? Verbeelde die jongen zich werkelijk te houden van een meisje als Stien. Als hij zoo deed, als hij zoo schrijven kon?

„Denk je dan,” begon ze aarzelend, „dat je hem gelukkig maken zou, als 't weer in orde kwam tusschen jullie? Afgezien nou van jezelf.”

„Nee,” zei Stien eerlijk, „want ik weet, dat 'k alles even ellendig zou vinden, Herman zou het moeten zien, het werd geen leven zoo.”

„Maar Stien, hoe kun je dan denken, dat 't zonde is zóó'n verloving te verbreken. Het zou toch zonde zijn, zoo'n huwelijk te beginnen?”

Ze waren ver geloopen en keerden terug.

„En Stien,” zei Loek toen opeens, „ga je nu niet ongelukkig en bezorgd maken, om wat hij schrijft. Ik heb nog nooit gehoord, dat een jongen van zijn leeftijd aan een gebroken hart gestorven is, hij zal na korter of langer tijd heusch wel een ander meisje zoeken.” In de verte lag het kleine station, ze keken er beiden naar met nietsziende oogen

„Ik zou wel alles ongedaan willen maken, Loek, het gaat niet, wat geweest is, blijft altijd, je kunt terugkeeren, maar de fout is onherstelbaar. Wat is dat erg”

Loek dacht aan haar eigen laatste jaar, aan haar koppigheid, haar snelle oordeel, haar niet willen, toen met Dolf

„Ja,” zei ze zacht, „alles wat geweest is, valt niet weg te cijferen, dat blijft er als een schuld, geloof ik”

Ze waren weer op het perronnetje gekomen en gingen zitten op één van de leege banken. Loek is zoo eerlijk, dacht Stien, wat is het goed, dat ze zoo éerlijk is.

Achter de hei zonk snel de zon, een fel-roode gloed latend, die naar het Oosten vervaagde. Loek vouwde haar handen over elkaar. „Nu moet je niet denken, dat bij mij alles zoo goed is gegaan. Ik heb ook telkens misgegrepen, Stien, je bent niet alleen. Wat komt alles anders uit, dan we gedacht hadden, vind je niet? Wat gingen we van school triomfantelijk het leven in. Ik tenminste.”

Ze boog voorover, haar voet trok de lijnen na van de tegels op het perron. Er was in de avond geen enkele reiziger. Alleen een chef liep soms het gebouw uit en weer binnen.

„Ik denk,” zei Stien ernstig, „dat we telkens bidden moeten, of God ons voor verkeerde dingen en vergissingen bewaren wil geloof je niet?”

„Ja,” zei Loek en ze dacht, om hoeveel dingen ze van Stien was gaan houden, om haar resoluutheid en haar optimistische kijk op het leven, waarachter zich een ernst verborg, die niemand bij haar zoeken zou.

Achter hen kwam denderend de trein. „Kom,” kwam Stien overeind, „nu zullen we nergens meer aan denken, dan aan Fré's feest. Vergeet niet, niemand weet nog iets van mij. Ik wil er op Fré's verloving met geen woord over praten natuurlijk.”

Met Wil, die opvallend stil was, gingen ze de bekende Stationslaan door en belden aan bij het huis der Van Duinens. Achter de deur kwam een vlugge voetstap, dan stond Fré zelf al voor hen. „Leuk, dat jullie de eersten zijn, ik wou je gaan halen, maar Edo wilde het niet hebben.” „Wat zegt ze?” kwam zijn hoofd al om de kamerdeur.

„Tiran,” lachte Stien, „mocht dat kind niet weg van je?”

„Natuurlijk niet, zeker een eind gaan wandelen en als de eerste gelukwenschers komen, maar zeggen: O ja, mijn meisje is met haar vriendinnen weg!”

„Stil maar,” zei Stien, „we hooren het al, ons rijk is uit, en het jouwe begint, niet Fré?”

„Houden jullie nou allemaal je mond”, stelde die voor, „en kom eindelijk eens binnen, ik heb een schat van bloemen gekregen!”

Mijnheer en mevrouw Van Duinen ontvingen hen in het salon. Na de begroeting trokken ze de kamers door. Op de piano, op lage tafeltjes en overal, waar ze maar geplaatst konden worden, stonden vazen of manden met bloemen. Het lijkt als bij Stien, dacht Loek, en toch anders, want Fré en Edo, dat kan niet anders dan goed zijn.

Wat ziet Fré er gelukkig uit en Edo ook Fré bekeek met Wil één van de mooiste manden en Loek

lette op haar, hoe ze geleund stond met haar lichtblauwe jurk, tegen het zwart van de piano, hoe haar handen voorzichtig de bloemen betastten en haar oogen streelend langs de manden gingen

Op dat oogenblik keek Fré naar haar. Loek knikte lachend: „Wat heb je veel bloemen, zeg, en wat zijn ze mooi, hè?”

Haar stem was zoo innig, dat Fré er haar gelukwensch uit begreep. Ze stak haar arm door die van Loek: „Kom, we gaan ze allemaal bekijken, deze lelie's zijn, geloof ik, de allermooiste”

Wat heeft Loek, dacht Fré onder het praten door, hoe is haar stem zoo donker geworden en hoe kijken haar oogen zoo zoo, ik weet het niet. Is er dan tóch iets gebeurd met haar, ginds in dat dorp? Iets, dat ik niet weet?

„Kom,” maande mevrouw Van Duinen, „gaan jullie nu zitten, ik zie den dominee aankomen, Fré.”

Het duurde niet lang, of de kamers werden vol. Loek zat met Stien bij het ééne raam, een eindje naar rechts zat Wil en praatte met een vriendin van Fré.

„Loek?” fluisterde Stien. Er kwamen weer nieuwe gelukwenschers, ze stonden beiden op en drukten handen. „Ja?” „Heb je niet op Wil gelet, toen we van de trein kwamen?” Loek knikte, ze had Wil's verslagen gezicht wel gezien en even geërgerd gedacht: Waarom, als Wil iets heeft, moet de heele wereld dat op een afstand kunnen zien? En verder had ze moeten denken aan alles, wat Stien haar had verteld. Nu opeens, met Stiens dringende stem vlak naast haar, voelde ze de onredelijkheid van haar verwijt. „Ik had ook over háár willen praten met je,” fluisterde Stien weer, „maar ik ben 't heelemaal vergeten.”

„Wat is er dan?” vroeg Loek.

„Wil heeft wat, zeg, en ik durf er niet naar vragen. Ik kan zoiets niet, maar we mogen haar toch niet zoo alleen laten?

Kan jij het straks niet doen, ik zorg wel voor de gelegenheid.”

Wil, in druk gesprek met Riek van Hulzen, draaide zich naar hen toe en Stien zat onmiddellijk recht.

Riek van Hulzen wendde zich tot Loek: „Fré heeft me verteld, dat u vaak hier kwam, toen ik op kost-school was.”

„Laten we „je” zeggen,” vond Loek hartelijk. „we zijn als vriendinnen van Fré toch eigenlijk bekenden, niet?”

„Graag, ben je op school?”

„Ja, jij ook?”

„In de verste verte niet; wat vond ik het vroeger vreeselijk, toen Fré naar de Kweek mocht en ik niet.”

„Waarom jij niet?”

„Ik leerde niet gemakkelijk,” zei Riek eenvoudig.

Ze was Loek opeens heel sympathiek om dat open, eerlijke zeggen en ze begreep, hoe Riek van Hulzen, Fré's vriendin had kunnen zijn.

Toen het kwart over tien was, zakte Fré dankbaar in een stoel.

„Wat een rek,” verzuchtte ze, „ik heb geen hand meer over.”

„Laten we voor die stijfheid een eind de hei op gaan met ons allen,” stelde Edo voor, „het is zoo'n zachte avond.”

Met elkaar trokken ze het huis uit en vormden buiten groepjes van twee en drie.

Hoe het gegaan was, wist Loek later zelf niet meer, maar ze zag zich plotseling alleen met Wil, achter de anderen aan, op het smalle, donkere pad.

„Zeg,” begon Loek en ze stak haar arm vèrder door die van Wil, „wat is er? Ik heb je stem nog bijna niet gehoord van avond, zoo ben je toch anders niet?”

„Och, ik weet niet”

Wéér kwam er onwil in Loek op, om Wil, die maar dadelijk terneer geslagen en ontmoedigd deed. Maar onmiddellijk daarop wist ze, hoe ze eens had verlangd, dat de menschen elkander hun moeilijkheden zeggen zouden.

Als hier nu iemand was

„Zeg het maar,” drong ze, „het is veel beter 't te vertellen, je kunt toch zóó niet blijven loopen, Wil Is het is het om Piet Aalders?”

„Ja,” knikte Wil, hulpeloos opkijkend naar Loek.

„Komt hij niet meer?” raadde die, om haar aan 't praten te krijgen.

„Nee,” schudde Wil, haar best doende, niet te huilen en tobbed met een zakdoek.

„Kom maar,” trok Loek haar mee, „daar is een zijpaadje, ik weet precies de weg, straks komen we weer op dit pad terug. Hier loopen we veel rustiger, vind je niet? Fré en Edo zullen wel heel ver doorloopen, ze hebben in niemand erg, ze zien alleen elkaar.”

„Dat is het juist,” snikte Wil opeens, „ik heb de heele avond naar hen zitten kijken, ik werd er zoo ellendig van. Om de veertien dagen ga ik naar de stad voor Fransche les, en dan kwam Piet me altijd halen. Nu is hij opeens weggebleven, ik heb niets meer van hem gehoord. Vier weken, Loek wat is dat nou?”

„Waarom komt hij nou opeens niet meer? Ik weet geen raad”

„Wat een kind ben je nog, dacht Loek.

„Maar Wil, dan hoef je zoo wanhopig niet te doen, je wéét toch niets hij kan wel ziek zijn, of zoiets.”

„Nee . . . ik durf niet te denken, dat hij ziek is, dan weet ik geen raad van angst, stel je voor, een maand bijna. En ik kan er niet heen gaan, ze weten daar niet eens, wie ik ben . . . Maar als hij niet ziek is, wat is er dan? Het maakt me zoo ellendig, Loek, ik kan geen ééne avond in slaap komen en 's morgens ben ik doodmoe.”

Loek liep even te denken.

Het smalle paadje voor hen uit was overgoten van maanlicht, ze keek er naar . . .

„Wil,” zei ze toen, „nu moet je eens hooren; dat Piet zonder eenige reden weg zou blijven, kan onmogelijk waar zijn. Daar kennen we hem allemaal te goed voor. Maar dan zal er natuurlijk iets anders zijn, ik begrijp het ook niet erg. Want als hij ziek was, hadden we 't toch wel van de een of ander gehoord, denk es, vier weken, dat zou erg moeten zijn . . .

Dat kan ik me ook niet indenken . . . Maar weet je, wat we zullen afspreken?

Ik moet deze week naar de stad voor boodschappen, dan kom ik je van de les halen, dan hoef je niet zoo vervelend alleen en zeg . . . misschien is hij er dan wel . . .”

„Zou je denken?” vroeg Wil, al een beetje opgemonterd.

„Wel ja,” lachte Loek, „als hij nooit meer kwam, was hij dat op zijn minst wel komen bepraten met jou. Wie weet, welke streek hij uitgehaald heeft, je kan van Piet zooveel verwachten. Het komt allemaal wel in orde, hoor.”

Als het maar waar is, dacht Loek een beetje bang, maar och, dat zal immers wel.

„Nou,” aanvaardde Wil dankbaar, „als je dat dan doen wilt en je komt me halen, dan hoef ik tenminste niet zoo afschuwelijk alleen, je kunt niet begrijpen, hoe

ellendig het is, als je denkt, dat er iemand wacht en 't is niet zoo. Ik kan er niet tegen”

„Nee, nou, dat is dan afgesproken, die Woensdag praten we wel verder, hè? Laten we een beetje vlugger doorloopen, daarginds is de kruising van het pad, dan halen we de anderen weer in.”

Een eindje voorbij de kromming van het weggetje, kregen ze hen in 't oog. Ze stonden in een groepje bij elkaar aan de kant van het heipad.

„Kom”, maande Loek, „vlug opschieten, anders merken ze, dat we zooveel achter waren en nu niet meer zoo down doen, hoor. Het komt wel goed”

Ze voegden zich bij de anderen en keken mee over de wijde heivlakte, waar je onzichtbaar de donkere heuvels vermoedde.

„Even wachten,” zei Edo, „dan komt de maan achter die wolk vandaan, dan kun je de omtrek veel beter zien, nietwaar, Fré?”

Die laatste woorden bleven hangen in Loek: „Niet waar, Fré?”

Zoo zou hij voortaan haar meening vragen en Fré de zijne, Fré een gelukskind.”

Ze keek naar de anderen en ze dacht: Hier staan we nu met z'n allen, ieder met zijn eigen vreugden en verdrietelijkheden, waar je niet van weet, die je niet eens vermoeden kan. En straks gaan we weer een verschillende kant, elk een eigen richting

Lichtend en glanzend kwam de maan van achter het groote wolkengevaarte te voorschijn, wierp haar schijnsel over de donkere hei en deed de beplante heuvels minder vaag voor hen oprijzen.

En op eenmaal voelde Loek zich eenzaam worden, heel eenzaam en alleen tusschen al die anderen. Niet doen, ach, niet doen, streed ze nog. Maar het hielp niet

meer. O, als Dolf hier was, verlangde ze, even, heel even maar, ik zou zoo gelukkig wezen. Afgewend van de anderen, sloot ze een oogenblik de oogen. Ik wist niet, schreide haar hart, o, ik wist niet, dat het verlangen zoo hevig en zoo groot kon zijn

Er was niemand, die sprak, ze stonden er, ieder met zijn eigen gedachten, zijn eigen leven, dat gegeven was, om het zoo mooi en zoo goed mogelijk te maken

En Loek wist niet, dat Fré al die tijd naar haar stond te kijken

Een nieuw wolkengevaarte kwam dreigend aangeleden, bedekte met haar grillige vorm de ronde, glanzende maan, schaduwen vluchtten over de grond, dan lag de hei in al haar donkerte weer voor hen uitgestrekt.

„Laten we teruggaan,” zei één van de jongens, „het is al laat.”

Langzaam gingen ze, tot ze weer kwamen in de verlichte Primulalaan, waar de één na de ander begon te praten over zijn werk, zijn school zijn boeken

XIII. HET PARK MET DE VIJVER.

OP de afgesproken Woensdag stond Loek te wachten voor het gebouw, waar Wil les had. Ze was niet klaar gekomen met haar boodschappen, Wil moest dan straks maar meegaan voor de rest, dan gingen ze samen wat later naar huis.

Ze dreutelde heen en weer, keek naar de lucht, die hoog en helder was.... draaide zich om en liep terug....

Hè, wat kon wachten lang duren.

Hoe zou Wil zijn, bedacht ze, turend naar de hooge torenklok aan de overkant van de Vliet. Als ze maar niet zoo wanhopig keek.

Hier, bij dat zwarte hekje, ging ze weer terug tot die lantaarn. Ze bleef een oogenblik staan kijken naar een groepje kinderen, die elkaar nazaten over het steenen trapje, toen draaide ze zich om.

Nee maar!

Vlak bij het gebouw stond een kleine, donkere jongen, allebei de handen in de zakken, zonder hoed, het zwarte haar als een stijve borstel recht overeind.

Hij kreeg Loek in 't oog en kwam onmiddellijk naar haar toegestapt.

„Zoo, zoo meissie,” begon hij, in zijn oude, gemoedelijke schooltaaltje, en Loek zag ineens de héele klas weer zitten, Piet Aalders achteraan, „zie ik jou daar óók nog es?... Wat kom jij hier doen en op wie wacht je wel?”

„Op wie wacht jij,” lachte Loek, „ik heb een boos vermoeden, dat we op dezelfde „person” wachten, kerel, en daarom denk ik er gansch zeer over, van het tooneel

te verdwijnen. Bonjour, Pieter, en veel plezier hoor!"

„Hei, hei, wacht es even," kwam hij haar achterop, „wachtte jij dan ook op eh" en Loek kwam voor de eerste maal in haar leven tot de ontdekking, dat Piet Aalders kleuren kon! . . . „op eh haar?"

„Precies," lachte Loek hem uit, „op háár! Om met háár boodschappen te doen, maar jij wacht óók op haar en ik geloof, dat jij 't wel klaarspelen zal met háár. Wil je háár gëndag zeggen van me? Bonjour Piet!"

Ze zwaaide, liet hem staan en ging met vlugge stappen de Vliet af, waar het begon te schemeren, de drukke winkelstraten in, waar de lichten in de etalages één voor één aangloeiden.

Het is niet noodig, dacht ze, moedeloos opeens, — dat ik Wils gelukkig gezicht nu al zie, dat komt later wel

Ze stond stil voor een etalage met kinderspelletjes.

Hier moest ze wat voor Ben en Dineke koopen.

Wat een geluk, dat alles zoo goed is uitgekomen, dat ik niet voor niets heb loopen troosten, en dat Piet nu op haar wacht wat zal die Wil gelukkig zijn, ik zie haar gezicht opklaren, als ze buiten komt.

Het is wel moeilijk, peinsde ze, tegen het kozijn geleund en met nietsziende oogen de etalage bekijkend, als ze allemaal zoo gelukkig zijn, wanneer je zelf

„Ik ken niks zien," drensde een stemmetje achter haar, „moeder"

„Ja, als die juffrouw ook es opzij ging, die staat maar overal vlak voor," zei een harde vrouwenstem.

Loek schrok op, mompelde wat en verdween in de winkel.

Nadat Piet Aalders Loek een oogenblik had nagekeken, liep hij terug naar het schoolgebouw en leunde

tegen de muur, na een paar minuten gewichtig zijn horloge inspecteerend.

Als ze nu nog niet komt, besloot hij heldhaftig, bél ik eenvoudig.

Maar op dat oogenblik vloog de deur met een vaartje open en kwamen de eersten naar buiten.

Na een paar minuten kwam Wil de gang door, een beetje langzaam, toch wel blij, dat Loek er zijn zou.

Aan 't eind van de gang trok ze haar handschoenen aan, dan haalde ze de deur open.

Eén oogenblik stond ze doodstil, toen vloóg de zon over haar terneergeslagen gezichtje, keken haar wel eens zoo groote blauwe oogen naar Piet, die, met een overwinnaarsblik, vlak voor haar stond.

„O, nee maar, Piet, bèn je d'r weer?”

„Daar ben ik zoo zeker niet van, mijn dochter, in ieder geval ben jij d'r!”

„O, nee maar,” kwam Wil nog eens stralend.

Hij pakte haar tasch, „kom mee, geliefde, we gaan een heel eind wandelen, naar het park, dat is gansch en al verlicht, wist jij dat wel, Willemien, en daar wandel je fijn!”

Hij stak zijn arm door de hare.

„Ik geef je een arm,” legde hij uit, „omdat ik beslist niet weten zou, wat jij zonder mijn arm in het leven zou aanvangen!”

„Je krijgt te veel praats,” vond Wil, „en vertel eens gauw waarom”

„Waarom dat zal ik je straks in het park wel vertellen, ik zou niet weten, wat ik anders in 't park moest zeggen, daar mag je alleen over heel bijzondere dingen praten. Heb je nooit dat bordje aan de ingang zienstaan: „Verboden over gewone onderwerpen te spreken”?

Dus in het park.

Nóu denk je daar niet aan, nou denk je er alleen nog aan, dat Piet er weer is, dat wij hier samen gearmd over de aardbodem rondwalen.

Iets beters, iets verheveners, iets schooners bestaat er niet!"

Genietend van zijn dwaasheden en blij om die vertrouwde arm door de hare, het plotseling verdwijnen van slapelooze nachten en akelig getob, wandelde Wil voort met een stralend gezicht en groote, dankbare oogen.

Tot ze plotseling stilstond.

„O Piet, dat ben ik heelemaal vergeten, Loek Bergsma zou me komen halen en ik heb niet eens gekeken, of ze er nog was!"

„In orde, kind, ik heb haar gezien en toen ze zag, dat ik er was, verdween ze gauw, ze had nog boodschappen of zoiets. Was je liever met háár meegegaan?"

„Nee," lachte Wil, „maar 't is schandalig, dat ik haar vergat, geluk maakt egoïst . . ."

„Geluk?" deed Piet verwonderd, zijn donkere wenkbrauwen zóó hoog optrekkend, als niemand dat kon, „welk geluk?"

„Hè, flauw!" kleurde Wil, wegkruipend achter haar vilten hoedje, „ik ga straks op het station goed uitkijken, of ik Loek soms zie."

„Waar ter wereld," informeerde Piet, die maar een matige belangstelling had voor straks, station en een vriendin, „waar ter wereld haal je een hoed vandaan, die je zoo allemenschelijk goed staat, Willemien? Kijk m' es aan?"

Maar Wil beweerde heldhaftig, dat ze, als hij niet ophield met zijn geplaag, vast en zeker omdraaide en heelemaal alleen terugging.

„En ik weet zeker, vast en zeker, nog véél vaster

en zekerder dan jij," oreerde Piet, dwaas gebarend met zijn armen, „dat jij niet eens alleen dúrft, kijk maar naar dat donkere laantje, haas, die je bent.

Als je er doorliep, heelemaal alleen, opscheppertje, dan zou je om de seconde een voetstap hooren, of een arm zien van den één of anderen booswicht, die juist op deze avond en dit uur hier rondsloop."

„Bah," huiverde Wil, „schi uit met je griezeliheden."

Ze stonden bij de vijver, die flauw verlicht werd door de lantarens in de lanen en waar de zwanen hellichte plekken waren, op het donkere, in de schaduw blijvende gras.

„Nou zal ik je allereerst eens vertellen," begon Piet, met een andere stem opeens, „waarom ik zoo lang niet geweest ben.

Arm kind," hij drukte Wils arm vaster tegen zich aan, „jij kon er natuurlijk niets van begrijpen en ik kon je niet bereiken. Dacht je, dat ik nooit meer terug zou komen? Dat dacht je toch niet, Wil, je wist toch beter? Natuurlijk wist je beter."

Wil gaf geen antwoord, ze stond maar te kijken naar de witte zwanen, die soms even bewogen en waarvan er één met een zachte plons in het water gleed.

En ze wist, dat ze dit aldoor verlangd had: samen te loopen met Piet, die vertellen zou, waarom hij niet geweest was al die keeren.

Piet, die zoo onzinnig en dwaas kon doen en waarvan je nooit wist, hóé hij opeens zoo ernstig werd. . . .

„Toen ik je de laatste keer heb weggebracht," vertelde hij, „ben ik om zeven uur thuis gekomen.

In de kamer vond ik mijn oom, die al een uur op me had zitten wachten. En je weet nooit, wat die voorstelde.

„Piet, kerel," zei hij, „morgen ga ik weer naar zee.

Ik kwam je moeder gëndag zeggen en die vertelde me, dat jij 't er aldoor over hebt, zoo graag naar zee te gaan.

Nou heb ik wat bedacht, jongen. Als je morgen es met me meeging, je hebt toch geen vaste betrekking en ik zou zoo graag willen, dat je 't zeeleven kende. Want zie je, daar moet je een apart mensch voor wezen en ik geloof niet, dat jij er voor geschikt bent. Als je eenmaal een vaste betrekking hebt, kun je die niet loslaten, om eens een week of vier naar zee te gaan en dan loop je misschien je heele leven te denken, „ik had zoo graag wat anders gewild.”

En als 't je niet bevalt, dan heb je er ook niet je heele leven ellende van”

„Moeder heeft nooit gewild, dat ik naar zee ging,” heb ik toen gezegd.

„Nee,” zei mijn oom, „denk daar nou niet meer over, ga aan de gang en trek morgen mee, later praten we verder”

Toen kwam vader ook thuis, Hij vond het een schitterend plan.

Ik vond het zelf ook geweldig interessant.

Toen heb ik gedacht: Het is maar een week of vier, later kan ik Wil alles uitleggen, ik wil nu eindelijk eens weten, of 't me op zee goed bevalt.

Er was nog zoo machtig veel te doen, hollen naar het schoolhoofd, mijn lessen afschrijven, een koffer pakken, een paar lui gëndag zeggen, ik weet het allemaal niet meer. Als ik nog maar iemand had kunnen bereiken, die jou kende, maar dat ging ook al niet. 's Morgens heel vroeg zijn we weggegaan.”

Hij zweeg even.

„En?” vroeg Wil in spanning, „hoe was het, beviel het je, zou je 't later willen, zooiets?”

Piet gaf geen antwoord, het was toch ellendig, als iets, wat je je altijd als een ideaal had voorgesteld, plotseling in rook bleek opgegaan.

Hij keek naar Wil.

„Nee,” zei hij toen, met een stem, die vreemd ernstig klonk, „nee, ik zou het nooit willen.”

„O, gelukkig,” zuchtte ze verlicht, „ik vind het zóó gelukkig.”

„Waarom, Wil?”

„Och, zomaar”

„Nee, waarom?” wilde Piet nu met geweld weten.

„Straks,” beloofde ze, „straks, dan zal ik het zeggen, waarom beviel het je niet?”

„Omdat ik me zoo afgrijselijk opgesloten voelde, je bent wel aldoor in de buitenlucht met niets dan water en lucht, dat heeft me altijd zoo fijn geleden, zie je. Maar Wil, je kunt nooit verder dan die ééne afschuwelijke boot, je kunt je nooit eens flink bewegen, ik dacht soms, dat ik daar razend van zou worden, en dan miste ik er zoo veel. Alles, wat we hier hebben, menschen . . . allerlei menschen, die allemaal weer andere dingen zeggen en doen. De één zoo ernstig en de ander weer zoo heerlijk geestig . . . dat kan ik niet missen, Wil . . . en dat was nog nooit tot me doorgedrongen.”

Ze stonden nog steeds bij de vijver, waarin het water rimpeloos opblonk tusschen het donkere gras en waarin de zwanen, als kleine, witte zeilbootjes, geruischloos voortbewogen.

„Ik hóu van de menschen, Wil, ik geloof van allemaal, de één kan wel eens leelijke dingen zeggen of doen, maar een poos later doet hij toch ook wel weer iets moois

En dan waren er nog andere dingen, onze muziekavonden en zoo

En Wil, het voornaamste heb ik nog niet gezegd, maar kan je begrijpen, wat ik daar in de eerste plaats ben te weten gekomen?"

„Nee?"

„Dan zal ik net doen als jij, en het straks pas zeggen! O, zoo, verdiende loon!"

Hij verviel plotseling in zijn oude, vroolijke toon.

„Zeg, Willemien, je kon eigenlijk wel eens wat meer onder de indruk wezen, want op een nacht zijn we in groot gevaar geweest!

Ik ben bijna overboord geslagen. Ja, nu hoef je niet zoo ongeloofig te kijken, want het is echt heelemaal waar! Stormen, mannen, geweldig gewoon!"

„Hè," rilde Wil.

Ze waren verder geloopt en gingen nu onder de hooge boomen van de verlichte lanen.

„Ik hielp op het dek, moet je weten en ik was nog niets gewend. Komt me daar een hevige rukwind! Piet natuurlijk voorover. Ik hield me nog aan een touw, met z'n allen hebben ze me opgeheschen. Ril je niet? Zeg," dolde hij opeens, „laten we eens om het hardst loopen, wie het eerst aan het eind van de laan is!"

Hij was natuurlijk de winnaar en hield zijn arm uitgestrekt om haar vaart te stuiten.

„Wil," lachte hij, zijn oogen in de hare, „andere jongens vragen hun meisje, heb jij eenig idee, hoe dat gaat? Ik in de verste verte niet. Maar zouden we niet afspreken, dat we van nu af, sâmen de aardbol blijven bewandelen, dat ik jouw heer en meester word en jij mijn meesteres? Doen we dat, Wil? Geef je me je hand er op?"

En Wil, met haar stralende kinderoogen in de zijne en haar kleine hand in die van Piet, had geen woorden....

Toen gingen ze de richting van de groote weg.

Aan het eind van het park stond hij stil.

„Dat is waar ook, Wil, je zou me nog vertellen, waarom je zoo blij was, dat 't me op zee niet beviel.”

„Och nee,” weerde ze kleurend, „je kunt het toch begrijpen?”

„Ik geloof het wel,” zei hij zacht, even haar warm gezichtje tusschen zijn handen nemend, „en ik denk, dat ik jou daarstraks hetzelfde wou vertellen. Zal ik het dan maar zeggen voor ons samen, Wil?”

Ze knikte, verlegen haar hoofd afwendend.

„'s Avonds,” zei Piet, „dan was het op zee wel fijn. Dan stond ik op een heel stil plekje en keek naar de hooge lucht, naar de sterren of naar de vliegende wolken

En dan dacht ik aan jou, hoe alles later wezen zou Toen wist ik, dat ik jou niet missen kon, toen wist ik ook, dat ik nooit zoo lang weg wilde zijn. Elke avond wil ik thuiskomen en jou daar weten, en een huis hebben van ons samen en nooit van je weggaan, kind. Zoo bedoelde jij het immers ook?”

En wéér knikte Wil.

Toen liepen ze arm in arm naar de ingang van het park, waar de weg voor hen lag, breed en glad van asphalt, waarover af en toe een tram voorbijgleed.

Eenmaal opgenomen in het drukke stadsgewoel, zei Wil, nu weg te moeten, omdat ze thuis niet weten zouden, waar ze bleef.

„Nou al,” kwam Piet bedenkelijk.

„Ja, werkelijk,” zette Wil door, „ze weten thuis niet, waar ik ben en ze maken zich zoo gauw bezorgd.”

„Maar goed ook,” vond Piet.

„Daar komt een tram,” wees Wil, „ik vlieg er in, breng me niet weg, zeg, nee, heusch niet, misschien pik ik Loek nog op.”

„Goed, dan,” zwichtte hij, „maar morgenmiddag kom ik je om vijf uur van de trein halen en gaan we weer wandelen.”

„Morgen al,” aarzelde Wil, „ik weet niet, of”

„Natuurlijk,” sneed Piet af, terwijl de tram al stopte, „en als je d'r niet bent, zoek ik op slag een ander meisje.”

„Ik wed, dat j'r geeneen kan krijgen,” plaagde Wil, op het balconnetje staande.

Ze reed al en Piet zwaaide uitbundig, tot de tram de hoek omschoot.

Loek, voor het raampje van de achterste coupé, zag Wil het perron opkomen.

Nee, dook ze vlug terug, nee Wil, zie me als je blijft niet, nu niet, later es kom niet met je blij gezicht bij me zitten en vertellen, dat je zoo gelukkig bent ik kan nu niet

Maar het was al te laat.

Wil haalde met een zwaai de deur open en haar vroolijke woorden tuimelden de coupé in, vulden onmiddellijk de loomige stilte, die er gehangen had.

„O, Loek, wat gezellig, dat ik je nog zie, je hebt er toch niet lang gestaan? Zei Piet dadelijk, dat hij op me wachtte?”

„Ja,” vertelde Loek, „tenminste, hij zei: ik wacht op haar, toen heb ik gezegd, dat ik óók op haar wachtte en dat ik nu maar wegging.”

Ze keek naar Wils gezicht, in haar gelukkige oogen.

„Het gaf niets, hoor, ik had nog zooveel boodschappen, vertel es, waarom was hij al die tijd niet geweest?”

Wil was er dadelijk in, de coupé werd vol van haar zonnige gezegdes, haar oogen waren overal; . . . „en als je de zwanen gezien had, Loek, ze zwommen zoo stil en het was alles zoo mooi in het park en zeg,

moet je begrijpen, hij heeft haast een ongeluk gekregen op zee. Wat een geluk, dat ik het maar niet geweten heb, hè? Gunst, zeg, rijden we al?"

„Al een heele tijd,” lachte Loek, „ik ben er haast.”

Wil praatte weer.

„O, Loek,” zei ze opeens, toen die opstond, haar mantel vastknoopte en aanstalten maakte om weg te gaan „O, Loek, je kunt je niet begrijpen, hoe gelukkig ik ben.”

Loek dook nog even terug in haar hoekje.

„Heerlijk hè, fijn, dat alles zoo goed is uitgekomen, ik heb 't je immers wel gezegd?"

Met een schok stond de trein, Loek maakte de deur open.

„Dag,” groette ze, „tot ziens, hoor, en veel plezier morgen, zeg Piet maar gëndag van me.”

Wil hing uit het raampje.

„En nog wel bedankt, dat je gekomen bent,” riep ze haar na, „want als Piet er niet geweest was”

„Ja, ja,” wuifde Loek, „'t is goed, doe het raampje dicht, je vat kou.” —

's Avonds in het kleine kamertje lag ze stil te staren in de donkere nacht.

„Ik wil het niet,” zei ze zachtjes, „ik wil niet afgunstig zijn, niet jaloersch” Tegen het beslagen raampje tikte druilerig de regen

Ze duwde haar gevouwen handen tegen de oogen.

„O, ik wil zoo niet zijn,” bad ze, „ik wil zoo graag anders wezen en me niet laten terneerslaan door door dit ééne ik wil zoo graag vertrouwen, God, dat het goed is, zooals het is Ik wil, ik wil immers staan op de plaats, waar Gij mij hebt gezet”

XIV. HIJ, DIE U ROEPT

OP een stille, lichte avond liep Loek op de hei.
Morgen

Morgen, haar belijdenisdag, de dag, waarop ze beloven zou Jezus te volgen, waarheen Hij maar wilde.

De dag, waarop ze haar leven leggen zou in Jezus' handen

Wilde ze dat . . . ?

Ze stond stil en keek naar de zon, die de hei te raken scheen, naar de boomen, die scherp geteekend stonden tegen de blank-blauwe lucht.

En ze dacht aan het vers, dat haar lievelingslied was en dat ze samen gezongen hadden, Dolf en zij.

Ze wist: Het leven staat niet stil. Het gaat maar altijd verder en het bekommert er zich niet om, of je alleen en hulpeloos achterblijft.

Wat is het vreemd, dat ik altijd dingen gewild heb, die niet voor mij waren.

Mijn leven leggen in Jezus' handen, ik wil het nu zoo graag. Want ik weet zoo goed, dat dit het eenige is, wat niet teleurstellen zal.

En terwijl ze stond en staarde over de hei, die dor en grauw om haar voeten sloot, werd haar hart vervuld van het groote, heilige „ja”.

De volgende morgen zat ze met al de anderen, vóór in de kerk, luisterend naar het orgelspel.

En ontroerd hoorde ze dominee Lohman's tekst: „Hij, Die u roept, is getrouw.”

Toen hun aller „ja” zoo ernstig geklonken had in het stille kerkgebouw, verzocht hij hen te zingen: „Leer mij, o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden . . .”

En Loek, met gebogen hoofd meezingend, wist, dat dit de mooiste dag van haar leven was.

Met haar vader en moeder, de tweelingen voor hen uit, liepen ze naar huis terug.

En daar, in de kleine, bekende kamer, legde mijnheer Bergsma zijn hand op Loeks schouder: „Kind, ik hoef er niets meer bij te zeggen, ik bid God, dat je alles, wat dominee Lohman vanmorgen heeft gezegd, onthouden mag en er ook naar doen zal.”

Mevrouw Bergsma's handen gleden even over het klavier. Toen, samen met de tweelingen, zette ze heel zacht in: „De Heer zal u steeds gadeslaan.”

Loek stond bij de tafel en luisterde. Toen het laatste woord verklonken was, boog ze zich naar haar moeder en gaf haar een zoen.

Ben en Dineke hieven dadelijk hun gezichtjes en Loek, glimlachend om hun ernstige, vragende oogen, kuste ook de beide kinderen.

Die avond, toen de zon lang gedaald was, stond Loek op de hei en keek naar de hooge, verre sterrenhemel.

„Het gaat niet in de eerste plaats om onze wankelmoedige harten,” had de dominee gezegd, „het gaat er om, dat Christus ons voor altijd heeft gegrepen en Zijn kinderen in eeuwigheid niet loslaten zal.”

Om haar heen stond de wereld in bloei, het jonge, nieuwe leven.

Het was heel stil in de donkere, late avond, er was

alleen maar de wijde, de ontzaglijk wijde hei, en Loeks gedachten, die de Hemel zochten.

„Ik geloof,” zei ze zacht, „dat ik het nu zoo goed begrijp. Want nu weet ik, dat het niet in de eerste plaats op mijn willen of niet willen aankomt, maar dat eeuwig Jezus' liefde door de wereld gaat en dat Hij, die in Hem gelooven, tot Zijn kinderen hééft aangenomen

En als het dan die ééne niet zijn mag, dien ik liefhebben wilde, laat ik me niet blijven verdiepen in dit verdriet. Maar laat ik dan mijn hart, dat zoo vol liefde is, wijd open zetten voor anderen. Er zijn zoovelen, die een tekort aan liefde in hun leven hebben”

Even stond ze nog.

Dan, langzaam, wendde ze zich om en ging terug.

Achter haar, ver en zwijgend, strekte zich de wijde hei, waarboven de hemel zijn glanzende koepel welfde.

INHOUD.

	Bladz.
I. DE PROEFLES	5
II. HET NIEUWE LEVEN	15
III. NIEUWE KENNISSEN	27
IV. DOLF	38
V. MET Z'N VIEREN	47
VI. HET RIJNREISJE I.	58
VII. HET RIJNREISJE II	77
VIII. STIEN'S VERLOVING	85
IX. DE KERSTVACANTIE	97
X. DE TOCHT OVER HET IJS	105
XI. MOEILIKHEDEN	115
XII. FRÉ'S VERLOVING	121
XIII. HET PARK MET DE VIJVER	133
XIV. HIJ, DIE U ROEPT	144

